UCHWAŁA NR IX/57/19
RADY MIEJSKIEJ W GNIEWIE

z dnia 29 maja 2019 r.

w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXVII/271/17 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXIII/245/17 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 - 2023.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 506), Rada Miejska w Gniewie uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Uchyla się załącznik do Uchwały Nr XXXVII/271/17 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXIII/245/17 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 - 2023.

2. W miejsce uchylonego załącznika uchwala się „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023. Aktualizacja", który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Gniew.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Gniewie

Dariusz Kowalewski

Załącznik do uchwały Nr IX/57/19
RADY MIEJSKIEJ W GNIEWIE
z dnia 29 maja 2019 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023

AKTUALIZACJA

GNIEW, MAJ 2019

Projekt jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna

OPANUJ GNIEW

Unia Europejska Fundusz Spójności

opracowanie na zlecenie Gminy Gniew:

AMT Partner sp. z o.o.

ul. Jaśkowa Dolina 16 lok. 3

80-252 Gdańsk

www.amtpartner.pl

korekta:

Justyna Wieczerzak

Spis treści

1. Wstęp 5

2. Kontekst strategiczny 6

Lokalny program rewitalizacji w świetle dokumentów strategicznych poziomu krajowego i wojewódzkiego 6

Lokalny program rewitalizacji jako program operacyjny gminy 12

3. Charakterystyka gminy 18

4. Delimitacja obszaru zdegradowanego 21

Metodyka delimitacji obszarów kryzysowych w jednostkach urbanistycznych 21

Identyfikacja zróżnicowania w jednostkach urbanistycznych 43

6. Wyniki delimitacji i wskazanie obszaru zdegradowanego 45

Kryteria społeczne 48

Kryteria gospodarcze 49

Kryteria techniczne 50

Kryteria przestrzenno-funkcjonalne 52

Kryterium środowiskowe 53

7. Wybór obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji 56

8. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji 58

Sfera społeczna 58

Sfera gospodarcza 66

Sfera przestrzenno-funkcjonalna 67

Sfera techniczna 70

adres 71

obiekt 71

wpis do rejestru zabytków 71

Sfera środowiskowa 76

9. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji 84

10. Cele szczegółowe rewitalizacji oraz założenia procesu 85

11. Narzędzia realizacji celów 89

12.Źródła finansowa programu rewitalizacji 100

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych 104

Ewaluacja programu 110
Procedura aktualizacji programu 111
13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa 112
14. Mechanizmy zapewnienia komplementarności 114
15. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup w proces rewitalizacji 117
Załącznik nr 1 Raport z konsultacji społecznych na etapie diagnozy 119
Przeprowadzone spotkania 119
Wnioski z przeprowadzonych spotkań 125
Załącznik nr 2 Raport z konsultacji społecznych na etapie wyboru obszaru zdegradowanego i rewitalizacji 129
Wstęp 129
Debata publiczna 131
Spacer studyjny 132
Formularz uwag 137
Załącznik nr 3 Raport z konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji 139
Wstęp 139
Formularz konsultacji 147
Załącznik nr 4 Streszczenie konsultacji społecznych na etapie aktualizacji LPR 150
Spis Tabel 152
Spis Rysunków 153

1. Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023 opracowano na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z poźn. zm.), w oparciu o treść Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Zgodnie z przyjętym trybem Rada Miasta Gniew przyjęła dnia 04 maja 2016 r. Uchwałę Nr XX/151/16 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz 28 czerwca 2017 r. Uchwałę Nr XXXVII/271/17 w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXIII/245/17 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 – 2023.

Program rewitalizacji ma znaczenie strategiczne i jako taki jest spójny z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Dokument zawiera analizę struktury miasta i gminy w podsystemach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym, zwieńczoną wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji oraz pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji ze wskazaniem skali i potrzeb rewitalizacyjnych. Zastosowane narzędzie mają przybliżyć do urzeczywistnienia założonej wizji i realizacji celów. Podstawowym narzędziem przeprowadzenia realizacji jest lista przedsięwzięć podstawowych oraz - w dalszym kroku – uzupełniających. Wskazany obszar przeznaczony do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji, przedstawiającym rozwiązania konkretnych problemów zidentyfikowanych na podstawie diagnozy, integruje jednocześnie różne źródła finansowania narzędzi mogących wpłynąć na poprawę stanu istniejącego zarówno bezpośrednio, jak i w sposób pośredni, w tym: środki funduszy strukturalnych, środki wsparcia krajowego, środki prywatne, środki własne miasta. Program jest komplementarny również w zakresie problemowym, międzyokresowym, proceduralno-instytucjonalnym oraz przestrzennym. Zawiera mechanizmy włączania wszystkich interesariuszy procesu, system zarządzania procesem oraz system monitoringu i ewaluacji przedsięwzięć i programu.

Dokument jest kontynuacją prowadzonej przez Gminę Gniew polityki rewitalizacyjnej, rozpoczętej realizacją *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Starego Miasta, Wzgórza Zamkowego, Podzamcza w miejscowości Gniew jako obszaru przestrzeni publicznej* opracowanego na zlecenie Gminy Gniew przez Business Mobility International sp. z o.o. w lipcu 2006 roku i przeznaczonego w wieloletnim planie inwestycyjnym gminy do realizacji w latach 2006-2013.

W poprzednim dokumencie obszar wskazany do rewitalizacji był niemal zbieżny z aktualnie przyjętym obszarem zdegradowanym i rewitalizacji i obejmował:

- Stare Miasto: Plac Grunwaldzki, ul. Pod Basztą, ul. Południowa, ul. Sambora, ul. Dolny Podmur, Spichrzowa, ul. Krótka, ul. Brzozowskiego, ul. Boczna, ul. Zamkowa, ul. Sobieskiego, ul Bankowa, ul. Wodna, ul. Jakusza Gostomskiego, ul. Ks. Kursikowskiego, ul. Wiślana, ul. Wąska, Wodna, Wschodnia, Bankowa, . Krótka, Kościelna, Górny Podmur,

- Wzgórze Zamkowe: Zamek pokrzyżacki, Pałacyk Myśliwski, Pałac Marysieńki, Budynek Bramny, Zespół obwarowań zamkowych.

- Podzamcze: Mury obronne miasta, budynek koszarowy, obszar wjazdu do zamku od rzeki Wisły, ul. Wąska, ul. Wschodnia, Rycerska, ul. Wiślana (część – zejście nad Wisłę), ul. Promowa, dopływ rz. Wierzycy do rz. Wisły, obszar niezabudowany wokół fosy.

2. Kontekst strategiczny

Rewitalizacja jest to kompleksowy, zaplanowany proces przemian społecznych, przestrzennych i gospodarczych, realizowany na obszarze dotkniętym zjawiskami kryzysowymi. Proces prowadzi do przywrócenia wysokiej jakości życia dla mieszkańców i atrakcyjności tego obszaru dla przedsiębiorców, pracujących lub odwiedzających (odbiorców usług dostępnych na tym terenie), z korzyścią dla całej społeczności gminy. Rewitalizacja rozumiana jako kompleksowy i skoordynowany proces przemian zachodzących na obszarze zdegradowanym gminy jest istotnym elementem jej polityki, której wyrazem jest programowanie operacyjne wyrażone zapisami Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji to wieloletni program operacyjny, spójny ze strategią rozwoju gminy, przyjęty i koordynowany przez jednostkę samorządu terytorialnego. Ma na celu rewitalizację określonego obszaru zdegradowanego, realizowany jest zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z określonych źródeł. Lokalny Program Rewitalizacji przedstawia rozwiązania konkretnych problemów społeczno-gospodarczych zidentyfikowanych na obszarze zdegradowanym gminy.

Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanego obszaru gminy stanowi jeden z głównych zakresów interwencji dedykowanej ośrodkom miejskim, skupiony wokół Celu Operacyjnego 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020* oraz Priorytetu 2.3 Przestrzeń dla aktywności *Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej Aktywni Pomorzanie*. Realizowana na obszarach zdegradowanych szczególna interwencja o charakterze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, będzie współfinansowana ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, w ramach różnych osi priorytetowych, wzmacniając wysiłki zmierzające do wypełnienia zaleceń Wspólnoty i zobowiązań Polski względem Unii Europejskiej.

Lokalny program rewitalizacji w świetle dokumentów strategicznych poziomu krajowego i wojewódzkiego

Krajowa Polityka Miejska

Podstawowym celem *Krajowej Polityki Miejskiej* jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania równoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Wszystkie miasta powinny być dobrym miejscem do życia, z dostępem do wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia, edukacji, transportu, kultury i administracji publicznej. Podstawę prac nad *KPM* stanowią Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020, które Rada Ministrów przyjęła 16 lipca 2013 r. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przedstawiło pierwszy projekt KPM w marcu 2014 r.

Nowa polityka regionalna Polski (wyrażona w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie) oraz polityka przestrzenna (wyrażona w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030) wprowadziły nowe podejście do rozwoju – tzw. *zintegrowane podejście terytorialne*. Podejście to integruje działania różnych podmiotów w różnych sferach, mówi także o potrzebie i korzyściach z dopasowywania polityk publicznych do potrzeb i potencjałów różnych

obszarów. Wyrazem realizacji tego zintegrowanego podejścia terytorialnego wobec polskich obszarów miejskich jest Krajowa Polityka Miejska.

Tematyka Koncepcji i jej cele stanowią rozwinięcie adekwatnych celów i treści polityki regionalnej i polityki przestrzennej. KPM koncentruje się na najważniejszych kwestiach i wyzwaniach. Pogrupowane są one w 10 wątkach tematycznych:

A. Kształtowanie przestrzeni;
B. Partycypacja społeczna;
C. Transport i mobilność miejska;
D. Niskoemisyjność i efektywność energetyczna;
E. Rewitalizacja;
F. Polityka inwestycyjna;
G. Rozwój gospodarczy;
H. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu;
I. Demografia;
J. Zarządzanie obszarami miejskimi.

Cel strategiczny Krajowej Polityki Miejskiej 2023 to w**zmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców**. Jest on powiązany z celami dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

Cel strategiczny można opisać celami szczegółowymi, których realizacja ma sprawić, że polskie miasta będą:

I. **Sprawne**

Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych. Szczególną troską należy objąć wypracowanie optymalnych mechanizmów współpracy w miejskich obszarach funkcjonalnych, rozwijanie mechanizmów partycypacji i upowszechnianie partnerskiego udziału społeczeństwa w rozwoju miast.

II. **Zwarte i zrównoważone**

Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji. Miasto zwarte powinno być odpowiedzią na ważne wyzwanie stojące przed miastami, jakim jest żywiołowy i chaotyczny rozwój rozproszonej zabudowy. Idea miasta zwartego związana jest także z aspektami środowiskowymi (ochrona środowiska naturalnego, dbałość o zasoby ziemi i jakość krajobrazu).

III. **Spójne**

Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich. Odnowa i rewitalizacja obszarów najbardziej problemowych powinna stanowić element całościowej polityki miasta i powinna być prowadzona w oparciu o wypracowaną wizję jego stanu docelowego.

IV. **Konkurencyjne**

Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. Poprawie konkurencyjności, szczególnie dużych ośrodków miejskich

służą przede wszystkim: stymulowanie wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw (współpraca biznes-nauka), wzmocnienie sieciowej współpracy miast z innymi ośrodkami oraz obszarem regionu (otoczeniem).

V. **Silne**

Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej, w tym na niektórych obszarach wiejskich poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu. Konieczne jest wspieranie siły rozwojowej miast subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu poprzez wzmacnianie siły gospodarczej z równoczesnym podnoszeniem jakości życia.

Tabela 1 Obszary realizacji celów szczegółowych polityki miejskiej – macierz wątków tematycznych

CELE / WĄTKI TEMATYCZNE	I Miasto sprawne	II Miasto zwarte i zrównoważone	III Miasto spójne	IV Miasto konkurencyjne	V Miasto silne
Kształtowanie przestrzeni	+ +	+ + +	+ +	+ +	++
Partycypacja publiczna	+ + +	+	++	++	++
Transport i mobilność miejska	+ +	+ + +	+ +	+ +	+
Niskoemisyjność i efektywność energetyczna	+	+ + +	++	+ +	++
Rewitalizacja	+	+ +	+ + +	+ +	+ +
Polityka inwestycyjna	+ +	+ +	++	+ + +	+ + +
Rozwój gospodarczy	++	+	+ +	+ + +	+ + +
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	++	+ + +	+	+	+
Demografia	+ + +	+ +	++	+	+ + +
Zarządzanie obszarami miejskimi	+ + +	+ +	+	+ +	+ +

Źródło: Krajowa Polityka Miejska 2023

Najważniejsze kwestie, na które w dokumencie Koncepcji szczególnie zwraca się uwagę to:

- przeciwdziałanie tzw. żywiołowej suburbanizacji, czyli „rozlewaniu się miast", przez promowanie idei miasta zwartego,
- zrównoważone inwestowanie w miastach, z preferencją dla wcześniej zagospodarowanych terenów i duży nacisk na potrzeby kompleksowej rewitalizacji miast, składającej się z komponentów infrastrukturalnych, społecznych, gospodarczych i środowiskowych;
- silne akcentowanie partycypacji społecznej i udziału mieszkańców oraz innych „użytkowników" miast w planowaniu i realizacji ich rozwoju;
- potrzeba odpowiedzi w wielu sektorach na problemy demograficzne polskich miast;
- konsekwentne dążenie do osiągnięcia zrównoważonej mobilności w obszarach miejskich;
- rozwijanie wielopoziomowej współpracy w zarządzaniu obszarami miejskimi (miastami wraz z ich tzw. obszarami funkcjonalnymi);
- dążenie do racjonalnego gospodarowania zasobami (ziemi, wody, środowiska, energii), poprawa środowiska w miastach i adaptacja do zmian klimatu, które w znacznym stopniu dotykają mieszkańców miast.

Narodowy Plan Rewitalizacji (założenia)

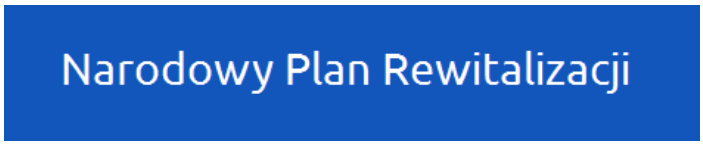

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przygotowało założenia *Narodowego Planu Rewitalizacji* (NPR). Na ich bazie ma powstać pakiet rozwiązań systemowych, który sprawi, że rewitalizacja będzie kompleksowa i bardziej skuteczna.

W dokumencie rewitalizacja definiowana jest jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Konieczne jest zerwanie z postrzeganiem rewitalizacji jako zbioru punktowych, oderwanych od siebie działań.

Narodowy Plan Rewitalizacji wskazuje, że podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych powinien być program rewitalizacji opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny. Program rewitalizacji to wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Narodowy Plan Rewitalizacji wskazuje też kluczowe elementy charakteryzujące dobre i efektywne programy rewitalizacji tj.:

- Program rewitalizacji musi mieć **charakter zintegrowany, wieloaspektowy**, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy.
- W procesie przygotowania programu konieczne jest także przygotowanie **pogłębionej diagnozy** społecznej dla określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.
- Procesy rewitalizacji muszą być określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na **najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach**.
- Realizacja działań wynikających z programu powinna wiązać się z ich **priorytetyzacją** i identyfikacją przedsięwzięć koniecznych, a nie jednocześnie wszystkich możliwych do objęcia bez względu na ich efektywność. Działania rewitalizacyjne muszą koncentrować się na rozwiązaniu kluczowych problemów, które według diagnozy najbardziej przyczyniają się do powstania i trwania kryzysu danego obszaru.
- Programy rewitalizacji muszą ujmować działania w sposób **kompleksowy** tak, aby nie pomijać kontekstu społecznego, ekonomicznego, środowiskowego związanego z tożsamością danego obszaru, a także jego społecznego i przestrzennego otoczenia.
- Konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do **koordynacji instrumentów wsparcia**.
- Konieczne jest **angażowanie społeczeństwa i umożliwienie szerokiej partycypacji** w procesie przygotowania, a potem ich realizacji/wdrażania programów, partycypacja społeczna musi być „wpisana” w proces rewitalizacji jako fundament wielu działań.

- Ważne jest, aby programy rewitalizacji posiadały **przejrzysty system monitoringu** skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany.

Narodowy Plan Rewitalizacji promuje podejście kompleksowe, zakładające skoncentrowane wysiłki wielu podmiotów na rzecz wyprowadzenia ze stanu kryzysowego danego obszaru, obejmującego interwencję w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz kulturowej. Niezbędne jest przy tym, aby rewitalizacja obszarów zdegradowanych była elementem całościowej wizji rozwoju miasta.

Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego

U genezy powstania dokumentu koncepcji leżała troska samorządu województwa o zapewnienie optymalnego rozwoju obszarów miejskich oraz świadomość znaczenia tego rozwoju dla całego regionu. Dokument w swoim wymiarze merytorycznym stanowi próbę określenia roli, jaką samorząd województwa może odgrywać we wspieraniu zrównoważonego rozwoju miast. Zrównoważona polityka miejska z poziomu regionu to polityka ukierunkowana na miasta jako elementy pewnego spójnego systemu – miejskiej sieci osadniczej. Systemu, w którym istotną rolę powinien odgrywać zarówno obszar metropolitalny, jak i pozostałe ośrodki wraz ze swoimi obszarami funkcjonalnymi. Pierwszym priorytetem zdefiniowanym w części rekomendacyjnej Koncepcji jest „policentryczny, zrównoważony system osadniczy". Polityka miejska jako integralna część polityki rozwoju kreowanej przez samorząd województwa, realizowana musi być przede wszystkim zgodnie z ogólnymi zasadami prowadzenia polityki rozwoju regionu.

Szczególnie istotną z uwagi na specyfikę środowiska zurbanizowanego jest zasada zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z nią, rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych to rozwój w poszanowaniu bogactwa historii, harmonijnie łączący środowisko zurbanizowane ze środowiskiem przyrodniczym, zapewniający odpowiednie warunki życia obecnym, jak i przyszłym pokoleniom. Wzmacnianie atrakcyjności miast powinno być nierozerwalnie związane z troską o poprawę jakości życia ich mieszkańców oraz świadomością ograniczonej dostępności zasobów i zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi. Wszelkie działania związane z poprawą warunków społeczno-gospodarczych muszą zatem uwzględniać konsekwencje środowiskowo-przestrzenne, w duchu odpowiedzialności za szeroko rozumianą jakość życia dziś, jak i w przyszłości. Środkami do osiągania założonych celów rozwojowych miast jest szereg działań w różnych dziedzinach życia, które dla osiągnięcia wymiernych efektów muszą być silnie ze sobą powiązane, rozpatrywane jako całość, a decyzje, które w związku z tymi działaniami są podejmowane nie mogą zapadać bez udziału społeczności, których one dotyczą.

W nawiązaniu do wyzwań rozwojowych pomorskich miast oraz zasad polityki miejskiej województwa pomorskiego zdefiniowany został priorytet nadrzędny prowadzenia tej polityki: **wzrost konkurencyjności i spójności społecznej, gospodarczej oraz terytorialnej regionu przez zrównoważony rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych.**

Rozwinięciem priorytetu nadrzędnego są 3 priorytety wraz zarekomendowanymi w ich ramach celami (zaznaczone priorytety i cele w największym stopniu związane z rewitalizacją).

Tabela 2 Priorytety polityki miejskiej województwa pomorskiego

Priorytet	Rekomendowane cele

1. Policentryczny i zrównoważony system osadniczy	1.1. Poprawa dostępności miast oraz wzrost efektywności systemów transportu drogowego w miastach oraz w ich obszarach funkcjonalnych 1.2. Rozwój efektywnych systemów transportu zbiorowego 1.3. Rozwój funkcji ośrodków, stosownie do ich znaczenia, potrzeb i skali oddziaływania
2. Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich	2.1. Poprawa jakości środowiska miejskiego 2.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wysoka jakość przestrzeni publicznych 2.3. Ograniczanie i kontrola procesów suburbanizacyjnych
3. Wszechstronne wykorzystanie potencjałów miast	3.1. Rozwój kapitału ludzkiego i kapitału społecznego miast 3.2. Rozwój gospodarczego potencjału miast oraz wzmacnianie procesów jego odbudowy 3.3. Ochrona, zachowanie i promocja walorów kulturowych i przyrodniczych miast i ich otoczenia

Źródło: Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego.

Wśród tak zdefiniowanych priorytetów wraz z rekomendowanymi celami, w kontekście procesów rewitalizacyjnych istotny jest zwłaszcza Priorytet 2 Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich, cel 2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wysoka jakość przestrzeni publicznych**,** w zakresie którego rekomendowane kierunki działań na poziomie lokalnym to:

- **Identyfikacja terenów zdegradowanych** w strukturze miasta i określenie ich roli w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta (strategia i studium).
- **Solidne przygotowanie** (na podstawie szczegółowej analizy obszaru) i konsekwentna realizacja spójnych koncepcji nowego zagospodarowania na terenach rewitalizowanych, powiązanych z układem funkcjonalno-przestrzennym miasta oraz odpowiadających na lokalne potrzeby społeczno-gospodarcze.
- **Rewitalizacja zdegradowanych terenów śródmiejskich i mieszkaniowych** (w tym: historyczne centra miast, kwartały zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zdegradowane osiedla mieszkaniowe).
- **Rewitalizacja terenów poprodukcyjnych** oraz takich, które utraciły dotychczasowe funkcje: przemysłowe, kolejowe, wojskowe, produkcji rolnej, obsługi techn. Itd. (w tym rekultywacja tych terenów).
- **Rewitalizacja zdegradowanych obszarów cennych przyrodniczo** (w tym: tereny zbiorników wodnych, tereny nadbrzeżne, obszary lasów i innych terenów zieleni o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych).
- **Zapewnienie profesjonalnej kadry** odpowiedzialnej za procesy rewitalizacyjne w mieście.
- **Zapewnienie przestrzeni publicznych o wysokim standardzie** (funkcjonalnych, bezpiecznych, estetycznych, dostosowanych do potrzeb wszystkich użytkowników), m.in. poprzez wprowadzanie odpowiednich ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przejęcie przez gminę odpowiedzialności (wykonawczej bądź koordynacyjnej) za ich realizację, w tym zagwarantowanie montażu finansowego w wieloletniej prognozie finansowej.
- **Tworzenie i realizacja kompleksowych rozwiązań** zmierzających do budowania spójnych systemów przestrzeni publicznych, powiązanych ciągami pieszymi o odpowiednim standardzie – spajających strukturę przestrzenną w centrach miast i wpływających na zmianę filozofii

funkcjonowania miast - miasto przyjazne dla człowieka (w tym eliminacja ruchu tranzytowego w centrach miast).

- **Poprawa kondycji stref śródmiejskich** oraz działania zmierzające do wykształcenia takich stref w miastach bez wyraźnie wyodrębnionego w swej strukturze centrum.
- **Wykorzystanie potencjału realizowanych prestiżowych inwestycji** w zakresie rozwoju funkcji metropolitalnych do podniesienia jakości przestrzeni miasta – wpisanie ich w strukturę przestrzenną miasta i wzajemne powiązanie spójnym, czytelnym systemem przestrzeni publicznych.
- **Wykorzystanie formuły konkursów studialnych i warsztatów** przy szerokim udziale lokalnych społeczności, jako działań poprzedzających kolejne etapy realizacji inwestycji w przestrzeni publicznej.
- **Wykorzystanie formuły konkursów urbanistycznych i architektonicznych** oraz współpracy z uczelniami wyższymi w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań koncepcyjnych i projektowych (w szczególności) dla najważniejszych elementów struktury przestrzennej miast.
- **Dbałość o wysoki poziom projektów i wykonawstwa inwestycji** realizowanych w przestrzeni publicznej oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej w procesie planowania i realizacji tych inwestycji.
- **Zachowanie równowagi pomiędzy tradycją i współczesnością przestrzeni miasta**, poprzez m.in:
    - świadome odniesienia do tradycji architektonicznych i urbanistycznych miejsca, uwzględniające współczesne rozwiązania, w opozycji do realizowania obiektów i przestrzeni będących pastiszem substancji zabytkowej;
    - uznanie historycznej przestrzeni miejskiej, w pierwszej kolejności, za istotną przestrzeń życiową jej mieszkańców.
- **Mobilizacja do działania** oraz wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych społeczności na rzecz poprawy wizerunku i funkcjonowania przestrzeni miejskiej w ich najbliższym otoczeniu m.in. przez wdrażanie formuły budżetu partycypacyjnego.
- **Wspieranie prywatnych właścicieli** w działaniach renowacyjnych dotyczących substancji zabytkowej, w tym substancji mieszkaniowej, w miastach (np. konkursy dla wspólnot mieszkaniowych w zabudowie historycznej).
- **Podnoszenie poziomu świadomości społecznej** na temat przestrzeni (w tym edukacja przestrzenna dzieci i młodzieży).

Lokalny program rewitalizacji jako program operacyjny gminy

Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009-2020

Niniejszy program rewitalizacji stanowi wyraz troski samorządu lokalnego o zapewnienie zrównoważonej terytorialnie polityki rozwojowej na terenie Miasta i Gminy Gniew. Ze względu na operacyjny i wdrożeniowy charakter programu stanowi on doprecyzowanie zapisów dokumentów strategicznych, w tym strategii rozwoju gminy tj. **Strategii zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009-2020**[1]. Strategia rozwoju jako dokument kształtujący wizję i cele rozwoju na obszarze analizowanej jednostki terytorialnej, ukierunkowuje także działania organów samorządu terytorialnego w sferze długoterminowej polityki rozwoju przestrzennego, społecznego i gospodarczego.

[1] uchwała z dnia 24 lutego 2010 r.nr XLIII/354/10

Głównymi problemami zidentyfikowanymi na terenie Gminy Gniew w trakcie sporządzania Strategii są: bezrobocie, które ulega stopniowej poprawie, bierność części społeczeństwa w aktywnym życiu społecznym, niewystarczająca infrastruktura techniczna i transportowa, niski poziom świadczenia wielu usług, niewystarczająca ilość środków finansowych na pomoc społeczną, niski poziom tożsamości lokalnej, istniejące zjawiska patologii społecznych, w tym przemoc w rodzinie, alkoholizm, stale utrzymujący się wysoki poziom ubóstwa, słabo rozwinięte struktury sprzyjające rozwojowi MŚP, niska emisja, wzrastająca liczba seniorów i niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych, znaczna część zasobów komunalnych w złym stanie technicznym, w tym wymagająca renowacji infrastruktura społeczna na terenie Starego Miasta, co z kolei powoduje impas rozwojowy instytucji publicznych o charakterze społecznym, jak i NGO, symptom wyuczonej bezradności.

Warunkami realizacji Strategii są m.in. podejmowanie działań wynikających z celów zgodnie z kompetencjami samorządu na podstawie ustawy o samorządzie gminnym oraz koordynacji i aktywnym zaangażowaniu podmiotów prywatnych.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Gniew została opracowana przyjmując za podstawę wyniki aktualizacyjnej debaty strategicznej organizowanej Metodą Aktywnego Planowania Strategicznego. Podczas debaty omówiono elementy analizy SWOT oraz wypracowano podstawy identyfikacji celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach życia społeczno-gospodarczego. Większość ze zidentyfikowanych priorytetów i celów szczegółowych wyznaczonych w dokumencie strategii wykazuje wysoki poziom zbieżności z założeniami niniejszego dokumentu programu rewitalizacji:

Strategia		LPR	
Priorytet	Cele szczegółowe	kierunki z LPR	Przedsięwzięcia
1. Gospodarka	**1.1. Tworzenie warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy** Kierunek: *Budowa i rozbudowa połączeń drogowych do terenów przemysłowych i osiedleńczych gminy*	3.3 Optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych, drogowych i parkingowych, zwiększenie dostępności pieszej i eliminacja barier architektonicznych	– Przebudowa nawierzchni wraz z wykonaniem elementów małej architektury oraz wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na obszarze zdegradowanym, w zakresie ulic: Pod Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa, Franciszka Jakusz – Gostomskiego – Wiślane Trasy Rowerowe – Gniew – miasto z charakterem – Przebudowa ul. Hallera w Gniewie – Przebudowa ulicy Partyzantów w Gniewie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną – Przebudowa ul. Sobieskiego w Gniewie – Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na terenie miasta Gniew, w ulicach: Sobieskiego, Plac Grunwaldzki, Piłsudskiego
2. Infrastruktura	**2.1. Podejmowanie działań w kierunku polepszenia standardu i jakości komunikacyjnej gminy** Kierunki: –*Poprawa stanu technicznego dróg gminnych,* –*Przeciwdziałanie postępującej degradacji i niszczeni budynków o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym* **2.2. Podjęcie działań w kierunku rewitalizacji i przebudowy**	3.1. Modernizacja i przebudowa ogólnodostępnych przestrzeni miejskich i obiektów kubaturowych w celu nadania nowych atrakcyjnych funkcji o znaczeniu integracyjnym i oddziaływaniu na branże rozwojowe Gniewu. 3.2 Zwiększenie jakości i dostępności infrastruktury podstawowej z zakresu usług komunalnych.	– Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej – Przebudowa nawierzchni wraz z wykonaniem elementów małej architektury oraz wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na obszarze zdegradowanym, w zakresie ulic: Pod Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa, Franciszka Jakusz – Gostomskiego

	obiektów komunalnych na terenie gminy Kierunki: *–Inicjowanie zintegrowanych działań przestrzennych podmiotów wdrażających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dot. terenów rewitalizacji i renowacji* *–Realizacja zadań w zakresie rozwoju sieci wodociągowej i ciepłowniczej* **2.3. Intensywne działania w zakresie przebudowy i rozbudowy infrastruktury technicznej gminy** Kierunek: *Przebudowa i remont oświetlenia ulicznego oraz budowa nowych punktów świetlnych*		– Dostosowanie Domu Bramnego do funkcji turystycznej – Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego wraz z salą wystawienniczą – Zagospodarowanie fosy zamkowej dla celów kulturalno-rekreacyjnych dla mieszkańców' – Kajakiem Przez Pomorze – Gniew – miasto z charakterem – Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Gniewie – Przebudowa ulicy Partyzantów w Gniewie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną
3. Wielokierunkowa przestrzeń gminy	3.1. Tworzenie warunków na rzecz kompatybilności wszystkich zamierzeń gospodarczych i społecznych z warunkami określonymi przestrzenią gminy (w tym MPZP, SUiKZP)	2.1. Aktywizacja zawodowa oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców. 2.2. Uwolnienie zasobów pracy poprzez zapewnienie optymalnego poziomu opieki nad dziećmi do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym.	– Projekty systemowe z dziedziny aktywizacji zawodowej dla powiatu tczewskiego
4. Ochrona środowiska	4.1. Podejmowanie działań dla podniesienia jakości ochrony środowiska na terenie gminy	2.3. Działania służące ochronie środowiska i poprawie jakości życia mieszkańców	– Modernizacja wybranych elementów części wspólnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji – Budowa Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych (w ramach PO Infrastruktura i Środowisko lub RPO WP 2014-2020)

5. Zasoby społeczne	5.1. Podwyższenie jakości oferty gminy w zakresie rekreacji i wypoczynku 5.2. Podniesienie jakości usług w obiektach użyteczności publicznej 5.3. Podejmowanie działań w zakresie zwiększania jakości oferty edukacyjnej i dostosowania jej do potrzeb jej beneficjentów i rynku pracy 5.4. Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy 5.5. Podjęcie działań w zakresie poprawy gospodarki mieszkaniowej i rozwoju różnych form budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy Gniew 5.6. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka 5.7. Działania na rzecz stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych 5.8. Podejmowanie działań na rzecz wsparcia seniorów w ich integracji i pełnym dostępie do oferty edukacyjnej, kulturalnej, usług zdrowotnych, rekreacji i wypoczynku 5.9. Aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym 5.10. Tworzenie podstaw dla rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi	1.1. Kompleksowe wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych przemocą, borykających się z problemami bytowymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. 1.2. Wspieranie aktywności obywatelskiej, społecznej odpowiedzialności mieszkańców oraz wzmacnianie postaw prospołecznych. 1.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego. Zwiększenie dostępności do usług społecznych, miejsc integracji i rozwoju osobistego	– Centrum Wsparcia Rodzin – Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 16/17 na Centrum Wsparcia Rodzin – Realizacja części skwerku przy ul. Wiślanej przez mieszkańców obszarów zdegradowanych (cross-financing) – Utworzenie Kawiarenki Obywatelskiej

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023 jest spójny z celami Strategii. Spójność wykazana jest zarówno na poziomie diagnozy problemów, jak i celów i kierunków rozwoju gminy. Analiza zgodności wykazała, że obszar rewitalizacji jest szczególnym terenem, w którym kumulują się największe problemy zidentyfikowane na poziomie całej gminy. Biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia obszaru uważa się, że wprowadzone dzięki programowi rewitalizacji działania znacznie poprawią sytuację całej gminy i tym samym proces stanie się zasadniczym narzędziem realizacji celów Strategii.

Aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew na okres 2014-2020

Niniejszy Program zgodny jest także z celami i priorytetami zawartymi w **Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew na okres 2014-2020**, opracowanej we wrześniu 2014 roku przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie. Realizacja działań infrastrukturalnych i społecznych, w szczególności utworzenie Centrum Wspierania Rodzin realizować będzie liczne priorytety i cele szczegółowe zapisane w przedmiotowej Strategii, wymienione poniżej:

II. Tworzenie warunków sprzyjających samodzielności i samowystarczalności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tworzenie sieci wsparcia dającej im poczucie bezpieczeństwa i adaptacji społecznej.

a. organizowanie środowiskowych form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
b. tworzenie sieci wsparcia różnych instytucji i ich współpracy na rzecz organizowania opieki i pomocy nad osobami zależnymi,
c. wspieranie i tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, budowanie więzi rodzinnych i spójności rodziny,
d. tworzenie i realizacja programów wczesnej interwencji dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, lub dotkniętych przemocą, aby zapobiec nawarstwianiu się problemów, których skumulowanie może doprowadzi do rozpadu więzi rodzinnych i struktury rodziny,
e. wczesne diagnozowanie i terapia osób i ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

III. Profilaktyka uzależnień, rozwiązywanie problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie.

f. zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
g. udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
h. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych,

IV. Budowanie wsparcia społecznego poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

i. Podniesienie świadomości na temat roli społeczności lokalnej we wdrażaniu i rozwoju integracji społecznej,
j. Tworzenie warunków do wyzwalania aktywności społecznej

k. Wspieranie i wzmacnianie postaw obywatelskich na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

Działalność planowanego Centrum Wspierania Rodzin będzie miała charakter kompleksowy i jednocześnie zindywidualizowany, zaprojektowany do potrzeb konkretnego uczestnika projektu i jego rodziny i przybierze trzy formy: specjalistycznego wsparcia rodzin, placówki wsparcia dziennego, usług opiekuńczych.

Należy więc podkreślić, że w kontekście obszaru rewitalizacji wdrożenie zadań planowanych w ramach projektów podstawowych, w szczególności działalność Centrum Wspierania Rodzin, bezpośrednio realizować będzie kierunki nakreślone w strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Gniew (z 29.11.2016 r).

Dokument wpisuje się ponadto w cele i kierunki wskazane w **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Gniew.** Wśród strategicznych celów rozwoju wskazano na konieczność „utrzymania historycznie ukształtowanej sieci osadniczej i wykorzystania walorów krajobrazu kulturowego". Realizacja działań rewitalizacyjnych na obszarze Starego Miasta i Podzamcza w Gniewie pozwoli na lepsze wyeksponowanie historycznych walorów architektonicznych miasta. Podobnie, kierunki zagospodarowania przestrzennego w obszarze wykazują zgodność z zamierzeniami inwestycyjnymi określonymi w niniejszym dokumencie. Należy podkreślić, iż realizacja zadań rewitalizacyjnych określonych jako podstawowe bezpośrednio wpisuje się w zapisane w Studium „działania w obszarze Starego Miasta i Podzamcza, polegające na rehabilitacji istniejących walorów kulturowych, sanacji zabudowy, rewitalizacji", które określają taką potrzebę konkretnie na tym terenie. Istotą inwestycji będzie bowiem zwiększenie jakości życia na obszarach problemowych poprzez podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i osiedleńczej przestrzeni.

3. Charakterystyka gminy

Gmina Gniew to gmina miejsko-wiejska położona we wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim, na obszarze Kociewia. Jednostka terytorialna graniczy z sąsiednimi gminami: Pelplin, Morzeszczyn, Smętowo Graniczne, Nowe, Sadlinki, Kwidzyn, Ryjewo, Sztum.

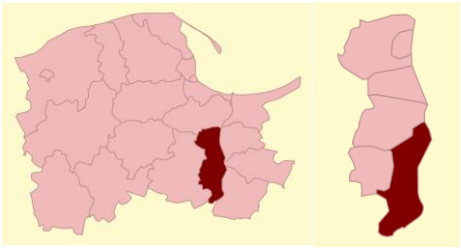

Na terytorium gminy składa się miasto Gniew oraz obszar wiejski z 19 sołectwami. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 194 km^2.

Dane statystyczne wskazują na trudną sytuację demograficzną (nieznaczny spadek liczby ludności, zwiększający się udział osób w wieku nieprodukcyjnym) przy korzystnych zmianach na rynku pracy (spadek bezrobocia, ożywienie przedsiębiorczości) i spadku liczby korzystających z pomocy społecznej.

Poniżej można zapoznać się z wybranymi danymi statystycznymi dla Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 3 Wybrane dane statystyczne dla Miasta i Gminy Gniew

2015	Liczba	miejscowości	24
		sołectw	19
		Powierzchnia w km²	194

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	2013	2014	2015	Powiat 2015
Ludność	15875	15875	15760	115610
Ludność na 1 km²	82	82	81	166
Kobiety na 100 mężczyzn	100	100	101	103
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	56,0	57,1	57,9	59,5
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2822	3094	3132	3143
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2888	3127	3102	3164
Turystyczne obiekty noclegowe[a]	8	7	7	21
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	5	5	5	4
Lesistość w %	20,0	20,0	20,0	14,6
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	11	38	11	34
Pracujący[b] na 1000 ludności	118	119	118	235
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	8,0	6,5	5,4	5,1
Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji				
wodociągowej	82,2	90,1	89,7	97,4
kanalizacyjnej	60,3	64,8	63,6	85,8
gazowej	41,8	39,6	39,6	50,0
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1189	1203	1226	1438

EDUKACJA	2013/14	2014/15	2015/16
Placówki wychowania przedszkolnego	7	7	7
w tym przedszkola	3	3	3
Miejsca w przedszkolach	248	259	265
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	473	451	402
w tym w przedszkolach	334	315	291
Szkoły podstawowe	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	930	957	1026
Gimnazja	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	469	478	457
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach: podstawowych	15	16	16
gimnazjalnych	20	20	18

MIGRACJE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY

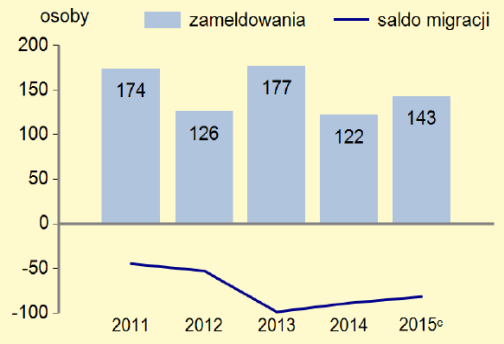

ZASOBY MIESZKANIOWE	2014	2015
Mieszkania[a]	4 734	4 746
Przeciętna powierzchnia użytkowa[a] 1 mieszkania w m²	68,0	68,1
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	5 570	5 165
Zaległości w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tys. zł	.	115,1
Liczba lokali socjalnych	46	46

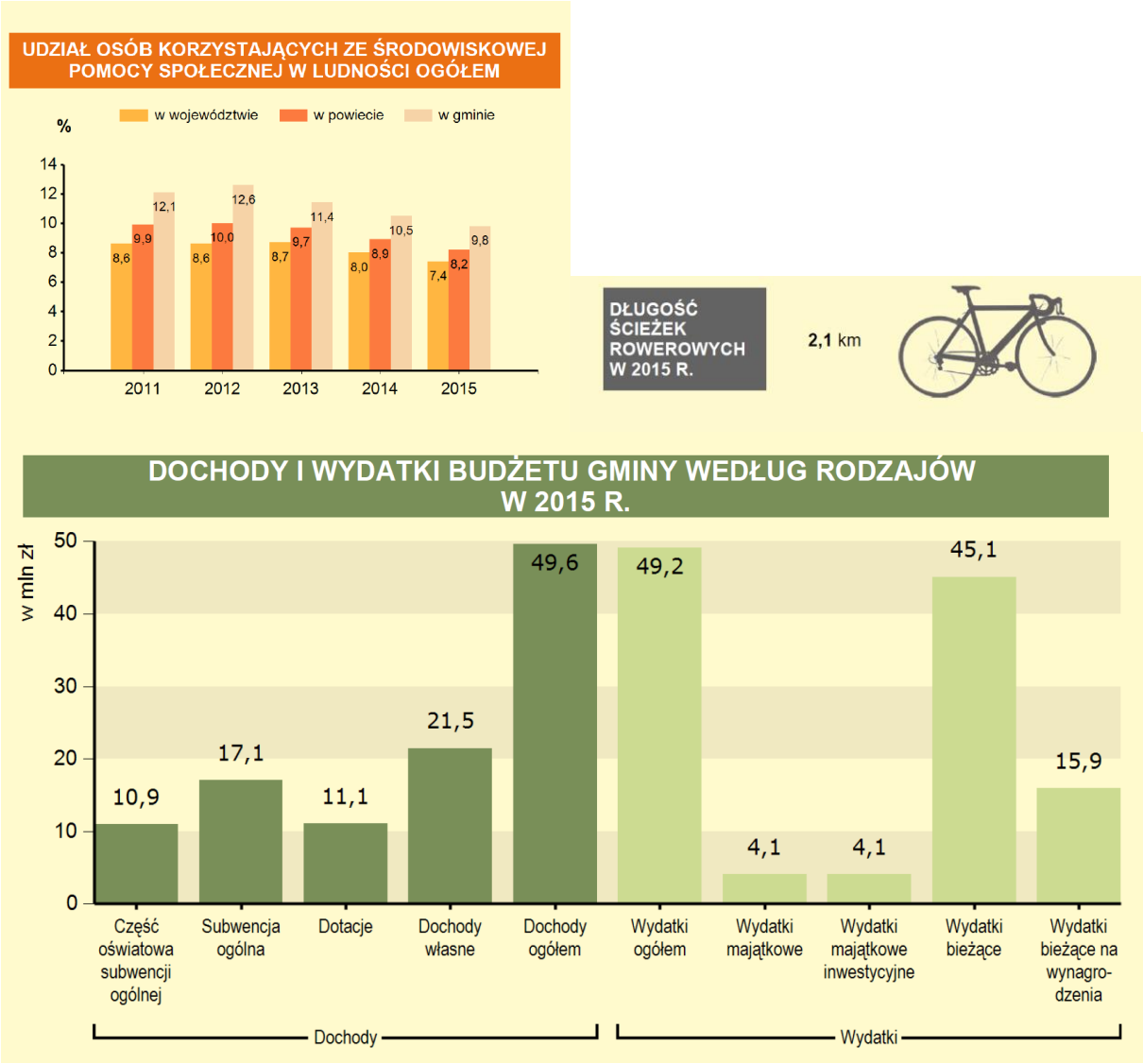

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016, Urząd Statystyczny w Gdańsku.

4. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Metodyka delimitacji obszarów kryzysowych w jednostkach urbanistycznych

Obszar zdegradowany wyznaczany jest w procesie porównywania wewnątrzgminnego stopnia zróżnicowania poszczególnych wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji. Klasyfikacja została skonstruowana tak, by łączyła w sobie trzy najważniejsze, w kontekście założonego celu, cechy terenów:

- funkcję terenu,
- fizjonomię (jego budowę przestrzenną i charakter zabudowy),
- intensywność użytkowania (poziomą i pionową).

W procesie wyznaczania granic poszczególnych jednostek urbanistycznych wykorzystywane są różnego rodzaju źródła informacji przestrzennych, które pozwolą zbudować podział możliwie intuicyjny dla mieszkańców. Stąd też niezbędne było wykorzystanie takich źródeł danych jak:

- istniejące i historyczne granice dzielnic samorządowych,
- obwody wyborcze
- jednostki GUS (obwody spisowe i obręby statystyczne),
- kataster nieruchomości,
- wszystkie dostępne mapy miasta (historyczne i topograficzne),
- numeryczny model terenu,
- struktura tkanki miejskiej,
- wyniki badań literatury i inne.

Wyłonienie kluczowego obszaru predysponowanego do kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest niezbędny dla zapewnienia odpowiedniej koncentracji środków i działań w tym zakresie rewitalizacji.

W przedmiotowym przypadku za punkt wyjścia dla procesu wyznaczania jednostek urbanistycznych przyjęto podział na dziesięć jednostek na terenie miasta Gniew oraz kolejnych osiem w obrębie obszaru wiejskiego gminy, zgodnie z poniższą ilustracją.

Rysunek 1 Podział Gminy Gniew na obszary problemowe

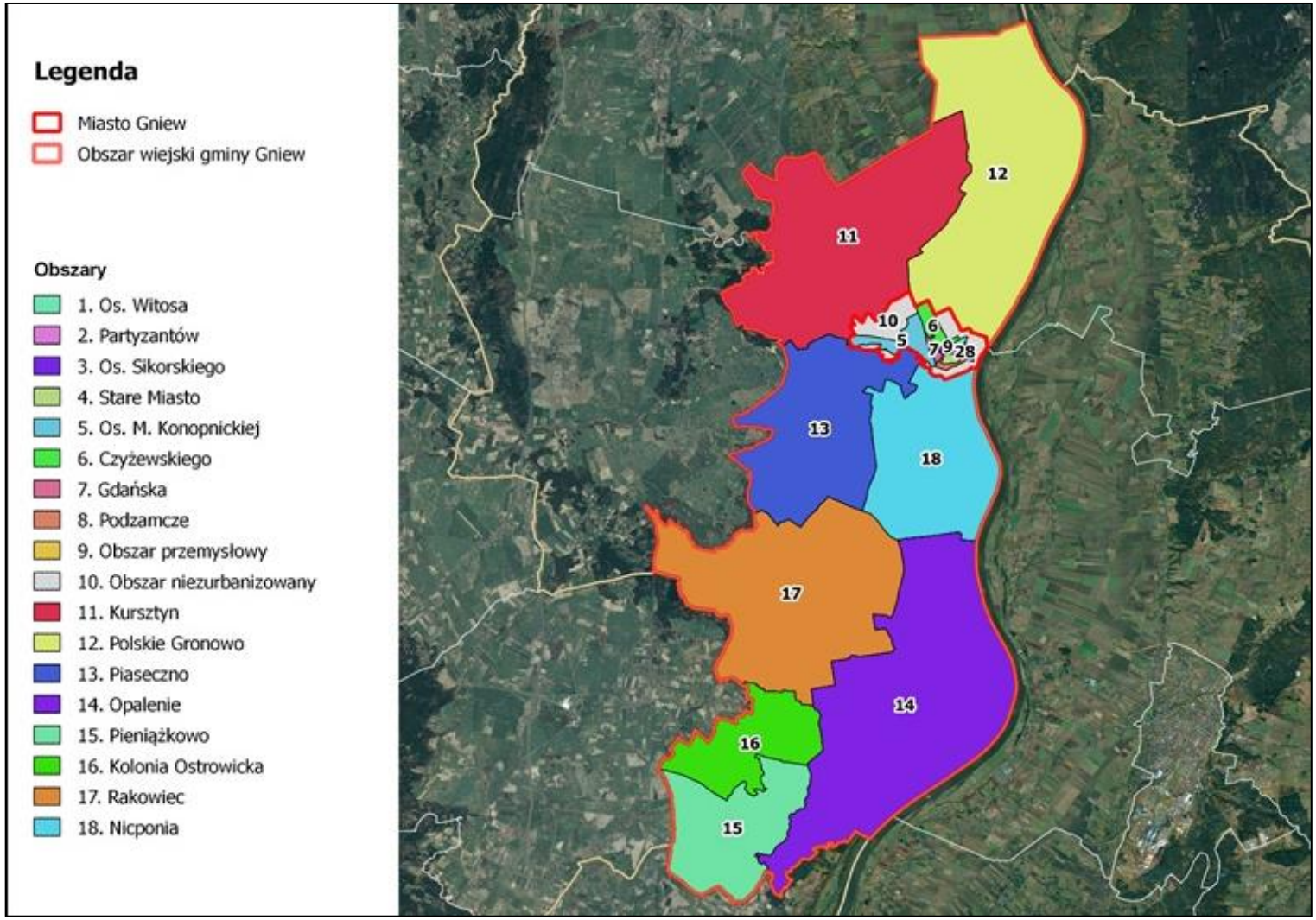

Źródło: Opracowanie własne.

Zastosowany podział **na terenie miasta Gniew** opiera się zarówno na określeniu funkcji poszczególnych jednostek, typie występującej tam zabudowy, a także powszechnie przyjętym i funkcjonującym w społeczeństwie podziale miasta na jego części, głównie w oparciu o charakter zabudowy i czas powstania poszczególnych osiedli.

Wydzielono w ten sposób następujące obszary na terenie miasta Gniew: (1) Osiedle Witosa, (2) Partyzantów, (3) Osiedle Sikorskiego, (4) Stare Miasto, (5) Osiedle M. Konopnickiej, (6) Czyżewskiego, (7) Gdańska, (8) Podzamcze, (9) Obszar przemysłowy, (10) Obszar niezurbanizowany.

Zaproponowany podział miasta na obszary ukazuje poniższa ilustracja.

Rysunek 2 Zaproponowany podział miasta na obszary problemowe

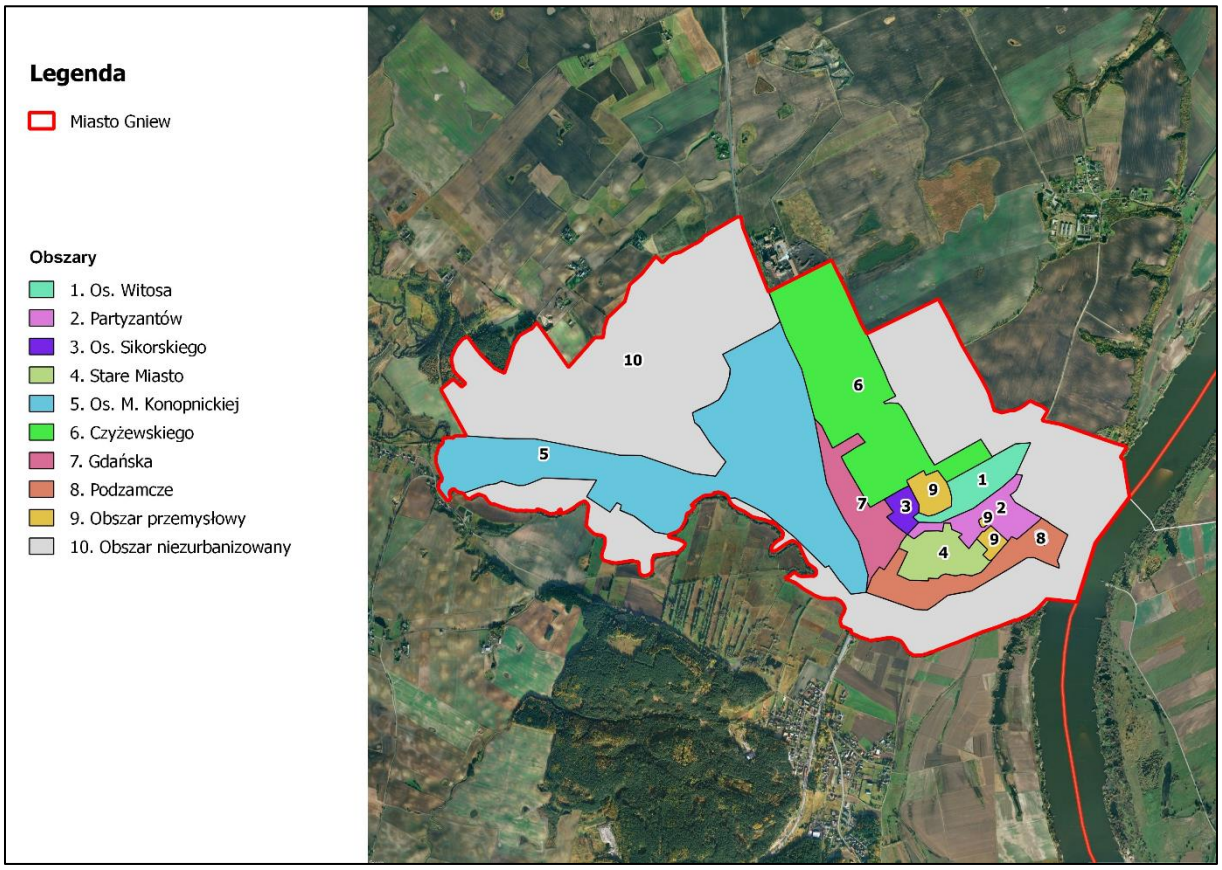

Źródło: Opracowanie własne.

Metodologię podziału **na obszarze wiejskim Gminy Gniew** oparto o podział na jednomandatowe okręgi wyborcze w wyborach do rady gminy. Zaletą takiego podziału jest podobna liczba ludności na poszczególnych obszarach, a także fakt, iż grupują one sołectwa, przy czym granice obszarów przebiegają zawsze po granicach sołectw.

W tabeli poniżej zaprezentowano podstawowe dane dotyczące wyodrębnionych obszarów problemowych.

Tabela 4 Charakterystyka obszarów problemowych

Nr obszaru	Obszar	Powierzchnia [ha]	Udział w ogóle powierzchni gminy	Liczba mieszkańców	Udział w ogóle mieszkańców gminy
	Gmina Gniew	**19 399,59**	**100,00%**	**15 894**	**100,00%**
	Gmina Gniew – miasto	**603,35**	**3,11%**	**6 886**	**43,32%**
1	Osiedle Witosa	10,83	0,06%	1 135	7,14%
2	Partyzantów	11,81	0,06%	973	6,12%
3	Osiedle Sikorskiego	3,81	0,02%	1 012	6,37%
4	Stare Miasto	13,14	0,07%	1 317	8,29%
5	Osiedle M.Konopnickiej	129,17	0,67%	786	4,95%
6	Czyżewskiego	71,17	0,37%	865	5,44%
7	Gdańska	17,78	0,09%	500	3,15%
8	Podzamcze	20,99	0,11%	298	1,87%
9	obszar przemysłowy	7,75	0,04%	0	0,00%
10	obszar niezurbanizowany	316,91	1,63%	0	0,00%
	Gmina Gniew - obszar wiejski	**18 796,24**	**96,88%**	**9 008**	**56,68%**
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	3 000,03	15,46%	1 150	7,24%
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	3 200,83	16,50%	1 211	7,62%
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	1 917,18	9,88%	1 071	6,74%
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	3 858,94	19,89%	1 539	9,68%
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	1 221,57	6,30%	653	4,11%
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	907,79	4,68%	771	4,85%
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	2 973,29	15,33%	1 338	8,42%
18	Nicponia, Tymawa	1 716,61	8,85%	1 275	8,02%

Źródło: Opracowanie własne.

W kolejnych tabelach zaprezentowano skrócony opis poszczególnych obszarów, jego główne cechy i funkcje, a także zidentyfikowane zasoby.

Tabela 5 OBSZAR 1 – „Osiedle Witosa”

OBSZAR 1 – „Osiedle Witosa”	
Zakres (ulice)	Osiedle Witosa, Sidorowicz, Przemysłowa, 27 stycznia (nr domów 3-45)
Funkcja	Mieszkaniowa, edukacyjna
Powierzchnia	10,8 ha
Liczba mieszkańców	1135
Charakterystyka	Obszar we wschodniej części miasta, o zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej.
Infrastruktura społeczna	• **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** • **Szkoła Podstawowa nr 2 w Gniewie** • Zespół opieki Zdrowotnej „Medical” • Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Gniewie "Dwójkofani" • Klub Abstynenta „Podać rękę” w Gniewie <u>Grupy nieformalne:</u> • Międzyszkolny Klub Wolontariusza • Koło Młodych Dziennikarzy • Gimnazjalny Chór Szkolny • Grupa "Młodzi Twórcy" • Zespół Folklorystyczny Burczybas • Szkolny Klub Europejski • Rodzinny Ogród Działkowy im. Jana III Sobieskiego

Tabela 6 OBSZAR 2 – „Partyzantów”

OBSZAR 2 – „Partyzantów”	
Zakres (ulice)	Kusocińskiego, Partyzantów, 27 Stycznia (nr domów 4A-46)
Funkcja	Mieszkaniowa
Powierzchnia	6,5 ha
Liczba mieszkańców	973
Charakterystyka	Wschodnia część miasta o zabudowie mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej (bloki i kamienice). Obszar sąsiaduje z terenami widokowymi nad brzegiem Wisły oraz Starym Miastem i zamkiem krzyżackim. W granicach obszaru zlokalizowane są liczne punkty handlowe.
Infrastruktura społeczna	• **Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gniewie** • Klub Sportowy Mewa Gniew • Klub Sportowy Sobieski Gniew • Uczniowski Klub Sportowy „ALFIL” • Polskie Stowarzyszenie Baśki. Koło Nr 3 w Gniewie <u>Grupy nieformalne:</u> • Zespół wokalno-instrumentalny Exodus

Tabela 7 OBSZAR 3 – „Osiedle Sikorskiego”

OBSZAR 3 – „Osiedle Sikorskiego”	
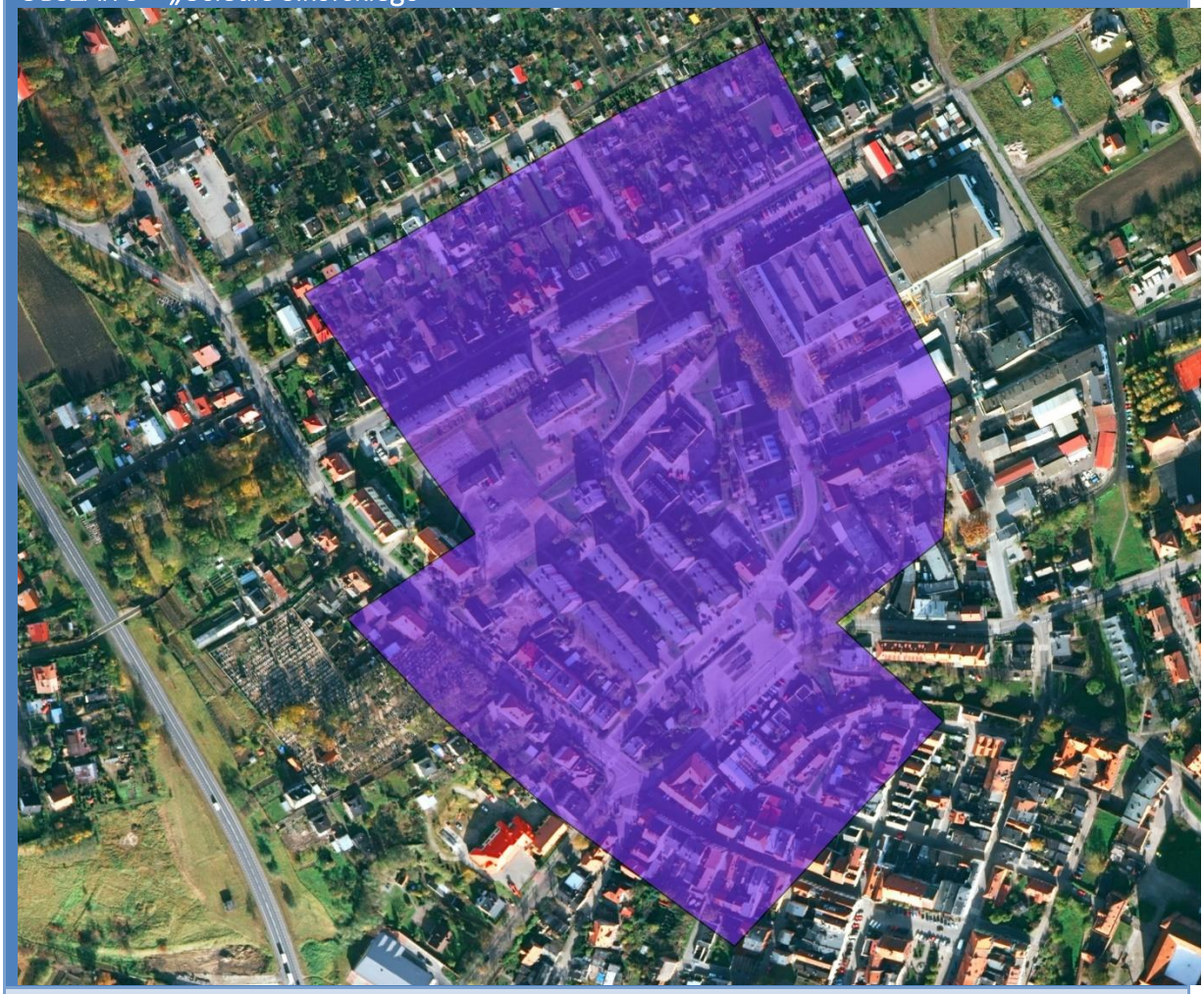	
Zakres (ulice)	Kopernika
Funkcja	Mieszkaniowa
Powierzchnia	3,6 ha
Liczba mieszkańców	1012
Charakterystyka	Obszar zlokalizowany jest we wschodniej części miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta i terenów przemysłowych należących do Rolls-Royce Polska Sp. z o.o. i Fama Gniew sp. z o.o. Na obszarze znajduje się przystanek autobusowy komunikacji autobusowej. Charakterystyczną zabudowę obszaru stanowią budynki wielorodzinne, powstałe na przełomie lat 60. I 70. XX wieku.
Infrastruktura społeczna	• **Przedszkole w Gniewie** • Bractwo Żeglarskie w Gniewie <u>Grupy nieformalne:</u> • Zespół wokalno-instrumentalny Amos

Tabela 8 OBSZAR 4 – „Stare Miasto”

OBSZAR 4 – „Stare Miasto”	
Zakres (ulice)	Górny Podmur, Krótka, Brzozowskiego, Boczna, Sobieskiego, Wąska, Zamkowa, Marszałka Piłsudskiego, Bankowa, Plac Grunwaldzki, Spichrzowa, Jakusz Gostomskiego, Kościelna, Wschodnia, Wodna, Pod Basztą, Kursikowskiego, Dolny Podmur, Sambora, Południowa
Funkcja	Turystyczna, Usługowa, Mieszkaniowa
Powierzchnia	13,14 ha
Liczba mieszkańców	1317
Charakterystyka	Historycznie wyznaczony obszar w południowej części miasta w otoczeniu zamku krzyżackiego. W obszarze występuje zabudowa szeregowa – głównie kamienice oraz duża liczba obiektów usługowych, w tym siedziba władz samorządowych.
Infrastruktura społeczna	• **Urząd Miasta i Gminy w Gniewie,** • **Powiatowa i Miejska Biblioteka Powiatowa im. Ks. Fabiana Wierzchowskiego w Gniewie** • Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych • Parafia Św. Mikołaja w Gniewie • Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew • Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew • Stowarzyszenie Kociewskie Centrum Edukacji • Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy • Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska • Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku • Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego (w likwidacji) • Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie" • Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego • Polski Związek Wędkarski Koło nr 54 GNIEW

	• Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie • Parafialny Zespół Pomocy Charytatywnej "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie • Fundacja Obywatelska w Gniewie • Stowarzyszenie Żółty Regiment Piechoty <u>Grupy nieformalne:</u> • Centrum Edukacji opoeej przy PiMBP w Gniewie • Grupa rekonstrukcyjna Żółty Regiment • Grupa Bez Nazwy • Gniewska Orkiestra Dęta • Zespół Sygnalistów Myśliwskich • Big Band Gymevensis Brass • 1 Gniewska Drużyna Harcerek „Gniazdo” • Rodzinny Ogród Działkowy im. Juliusza Kraziewicza • Centrum Muzycznie Aktywnych • Chór Gregoriański "Schola Cantorum Gymevenis"

Tabela 9 OBSZAR 5 – „Osiedle M. Konopnickiej”

OBSZAR 5 – „Osiedle M. Konopnickiej”	
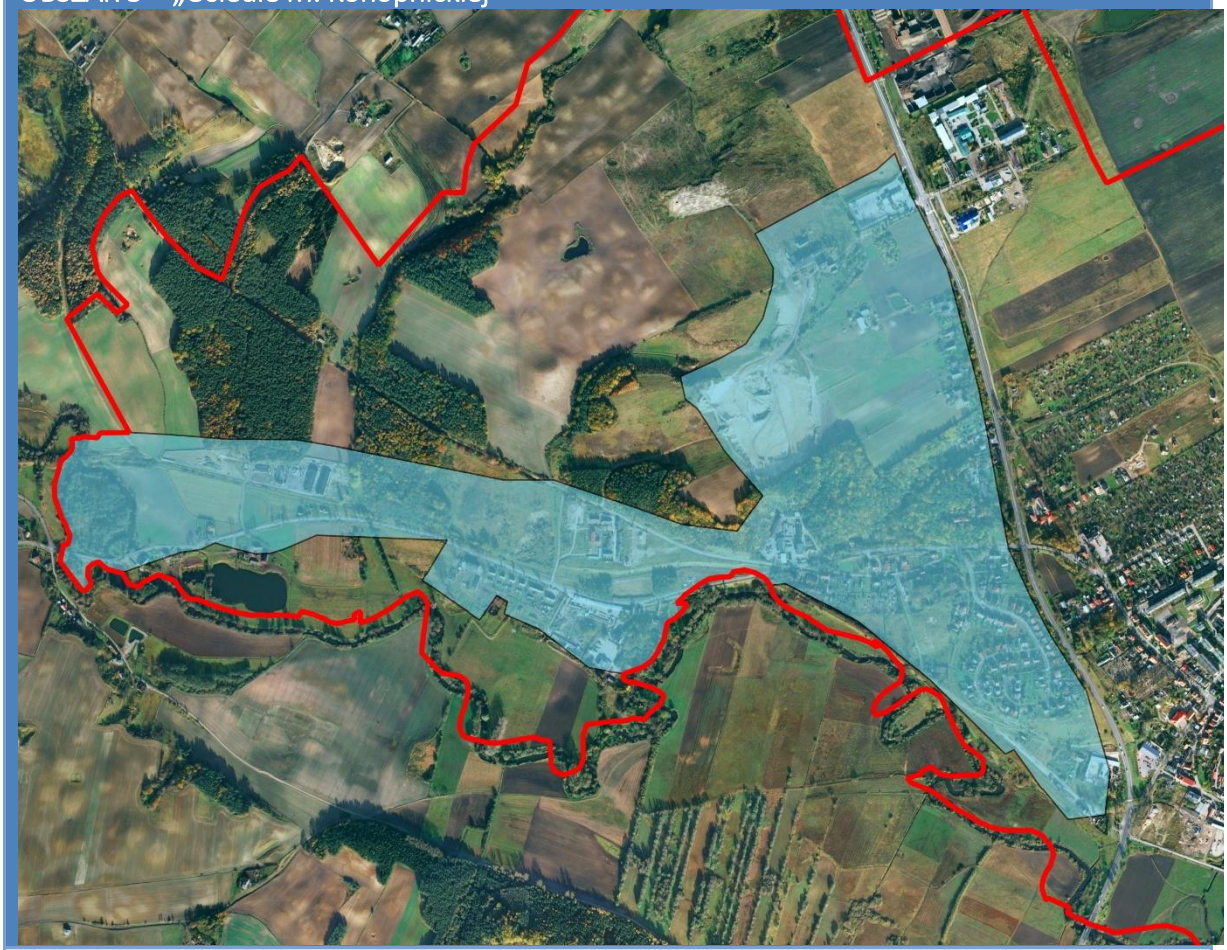	
Zakres (ulice)	Gniewskie Młyny, Behrendta, 7 Marca, Głowackiego, Konopnickiej, Ogrodowa, Leśna, Mieszka I, Krasickiego
Funkcja	Mieszkaniowa, Rolnicza, Usługowa
Powierzchnia	95,8 ha

Liczba mieszkańców	786
Charakterystyka	Centralna część miasta położona na wchód od rzeki Wierzycy i na zachód od drogi krajowej nr 91. W obszarze dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny zlenione. Sąsiaduje bezpośrednio z użytkami rolnymi i obszarami przemysłowymi.
Infrastruktura społeczna	• Zakład Opiekuńczo-Leczniczy

Tabela 10 OBSZAR 6 – „Czyżewskiego”

OBSZAR 6 – „Czyżewskiego”
Zakres (ulice) Czyżewskiego, Kapinosa, Hallera, Jana Pawła II, Prymasa Wyszyńskiego, Staszica, Kremskiego, Krasickiego
Funkcja Mieszkaniowa, Rekreacyjna, Rolnicza
Powierzchnia 67,80 ha
Liczba mieszkańców 865
Charakterystyka Północno-wschodnia część miasta położona na wschód od drogi krajowej nr 91. Znaczną cześć obszaru zajmują ogródki działkowe. Obszar graniczy bezpośrednio z użytkami rolnymi. W obszarze znajdują też zakłady przemysłowe w tym zakład produkcji kruszyw. Na terenie obszaru znajduje się Środowiskowy Dom Pomocy. Na

	zabudowę mieszkaniową składają się budynki jednorodzinne, mieszkania socjalne i komunalne.
Infrastruktura społeczna	• **Środowiskowy Dom Samopomocy** <u>Grupy nieformalne:</u> • Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych Oddział "KOCIEWIE" • Zespół Folklorystyczny Błękitna Wstęga

Tabela 11 OBSZAR 7 – „Gdańska”

akres (ulice)	Gdańska, Drzymały, Kościuszki, Pocztowa
Funkcja	Mieszkaniowa, usługowa
Powierzchnia	17,00 ha
Liczba mieszkańców	500
Charakterystyka	Centralna część miasta położona na wschód do drogi krajowej nr 91. Obszar o zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, bogaty w obiekty usługowe.
Infrastruktura społeczna	• Dom Pomocy Społecznej • Szkoła Podstawowa • Komisariat Policji • OSP • Akademia Animacji Kultury Średniowiecza • Fundacja im. Jana III Sobieskiego • Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych "BARKA" • Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIA” <u>Grupy nieformalne:</u> • 11 Gniewska Gromada Zuchowa "Strażnicy Nadwiślańskiego Grodu" • Rodzinny Ogród Działkowy ”Marysieńka"

Tabela 12 OBSZAR 8 – „Podzamcze”

OBSZAR 8 – „Podzamcze”	
Zakres (ulice)	Podwale, Wiślana, Rybacka, Rycerska
Funkcja	Mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza
Powierzchnia	20,99 ha
Liczba mieszkańców	298

Charakterystyka	Południowa cześć miasta sąsiadująca z obszarem Starego Miasta i z terenami widokowymi nad brzegiem Wisły. Południową granicę obszaru wyznacza droga wojewódzka nr 518. W obszarze znajduje się m. in. siedziba spółki usług komunalnych Inwest-Kom w Gniewie sp. z o.o.
Infrastruktura społeczna	• **INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o.**

Tabela 13 OBSZAR 9 – obszar przemysłowy

OBSZAR 9 – obszar przemysłowy

Zakres (ulice)	Obszary przemysłowe, niezamieszkane wewnątrz zurbanizowanej części miasta
Funkcja	przemysłowa
Powierzchnia	7,75 ha
Liczba mieszkańców	0
Charakterystyka	Obszar obejmuje zakłady przemysłowe
Infrastruktura społeczna	brak

Tabela 14 OBSZAR 10 – obszar niezurbanizowany

OBSZAR 10 – obszar niezurbanizowany	
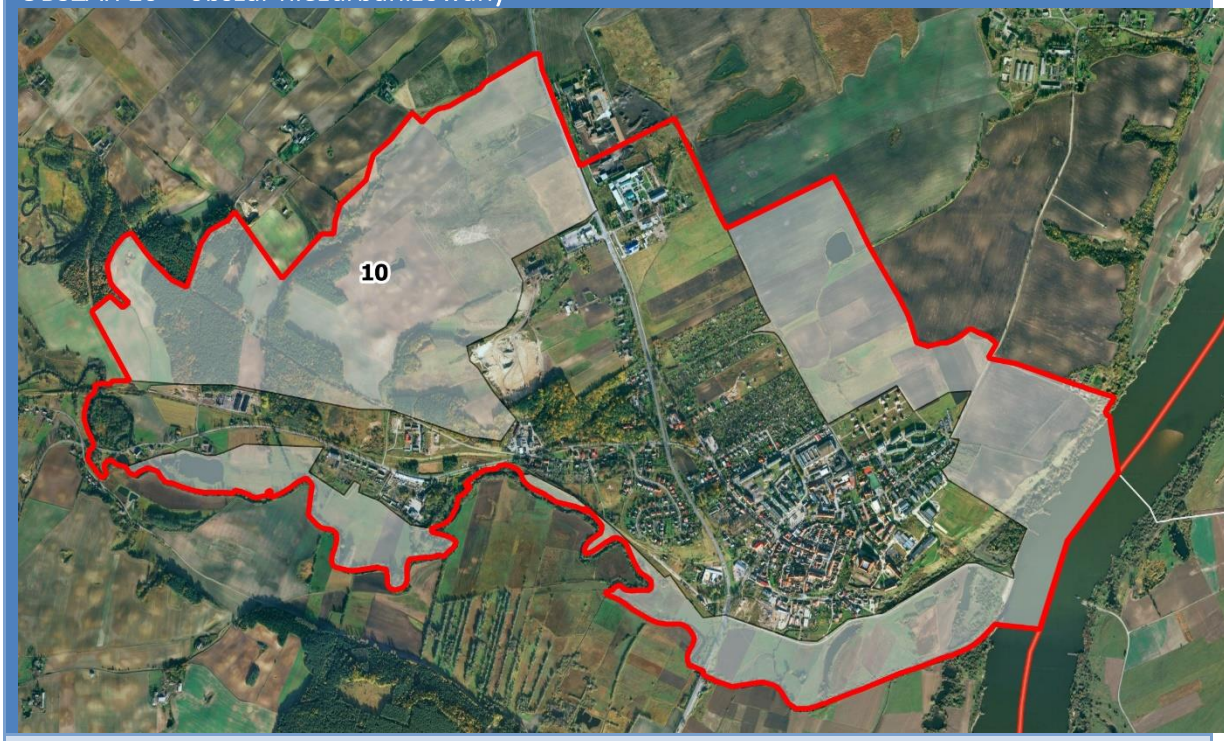	
Zakres (ulice)	Obszary pól, lasów, łąk i tereny nadbrzeżne w okolicy Wisły
Funkcja	przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	316,91 ha
Liczba mieszkańców	0
Charakterystyka	Obszar obejmuje niezamieszkane tereny zalewowe nad brzegiem Wisły (część wschodnia miasta) oraz obszary lasów, pól i łąk na północnych, północno-zachodnich i południowych obrzeżach miasta.
Infrastruktura społeczna	brak

Tabela 15 OBSZAR 11 – Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo

OBSZAR 11 – Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	
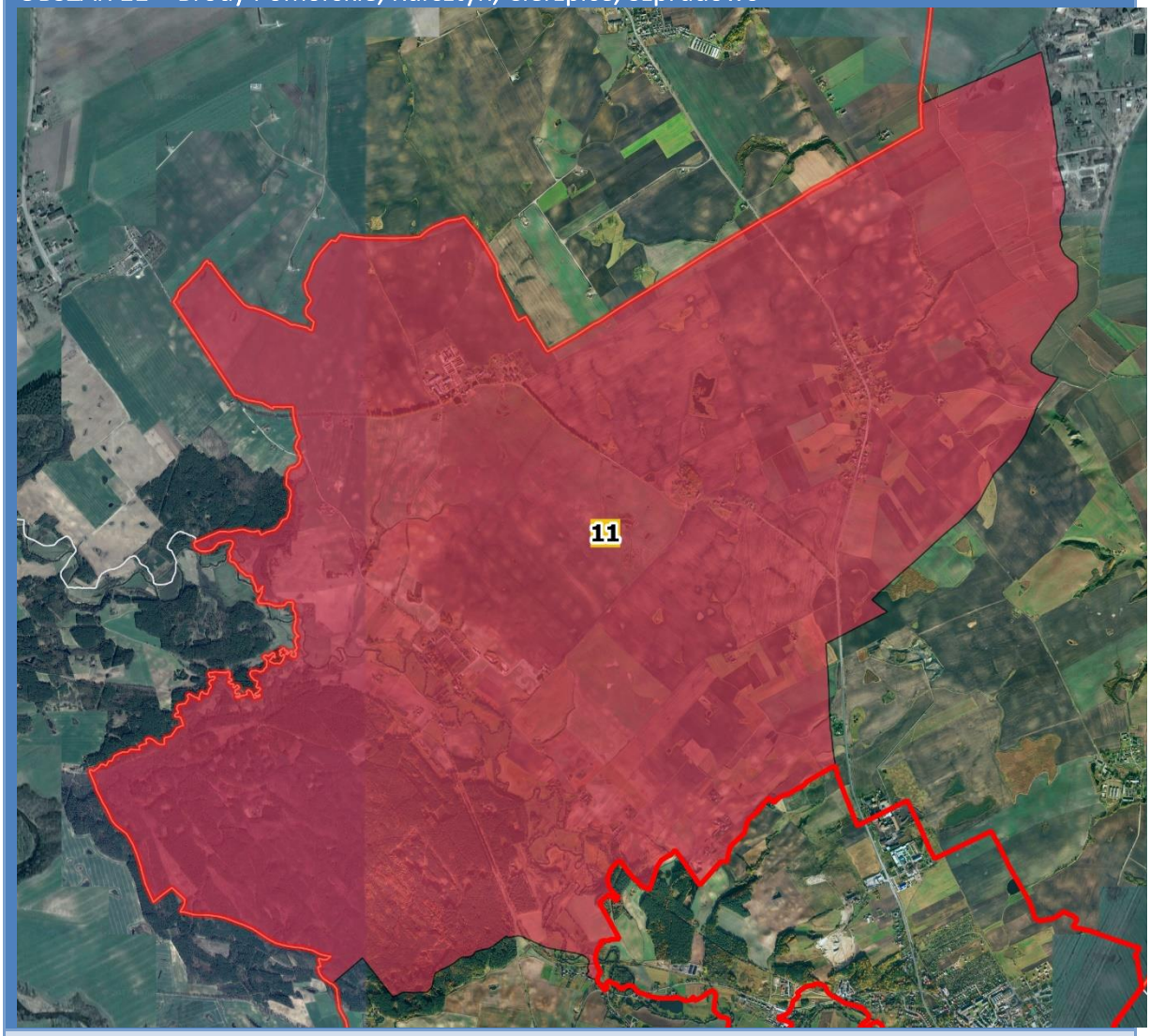	
Zakres (sołectwa)	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza, leśna
Powierzchnia	3 000,03 ha
Liczba mieszkańców	1 150
Charakterystyka	Obszar rolniczy położony w obrębie DK91 i DW230. Okolice Brodów w dolinie meandrującej rz. Wierzycy. Na południowy-zachód od Brodów obszar leśny.
Infrastruktura społeczna	• Klub Piłkarski Keramzyt Szprudowo, • KGW w Brodach Pomorskich

Tabela 16 OBSZAR 12 – Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy

OBSZAR 12 – Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy

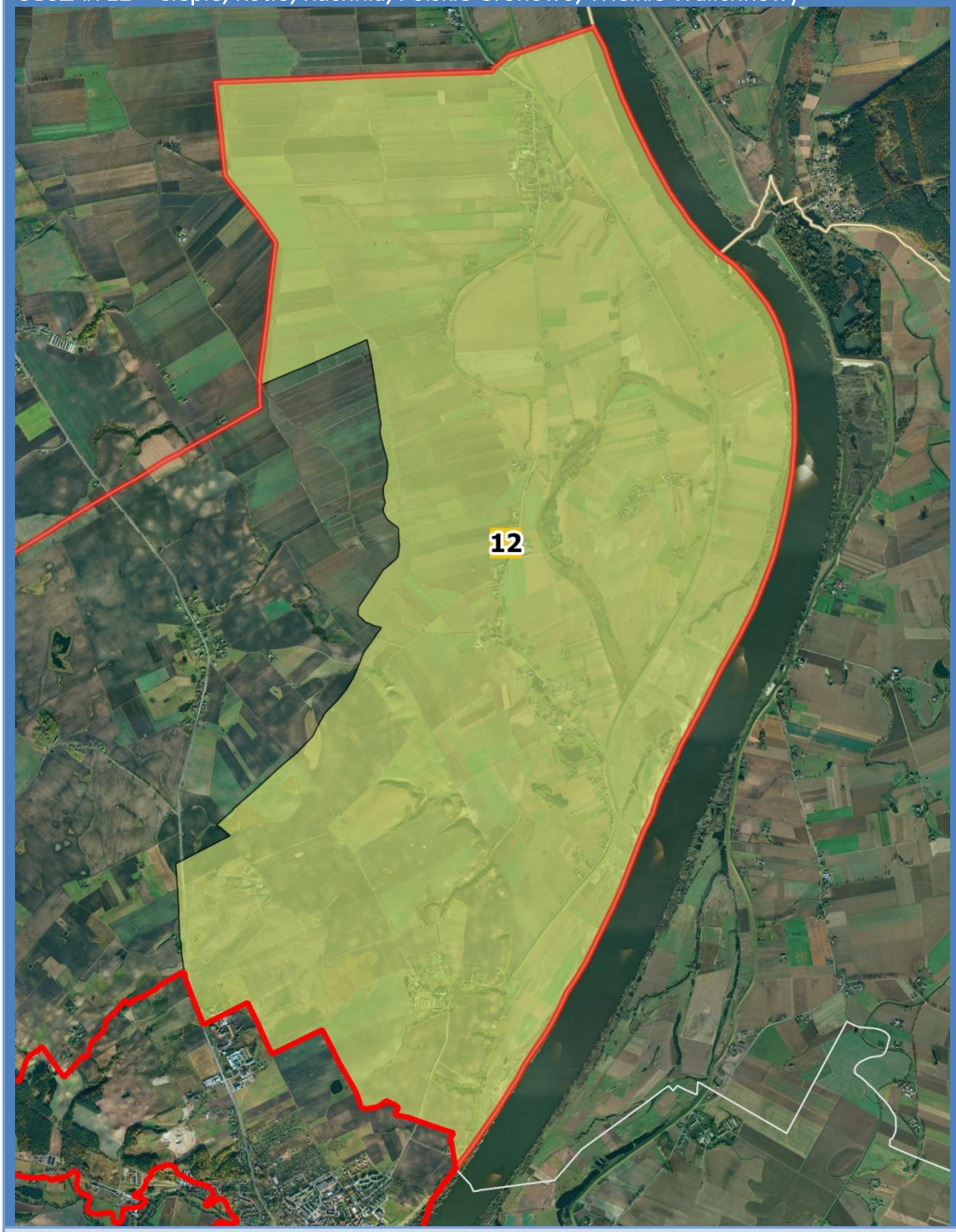

Zakres (sołectwa)	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	3 200,83 ha
Liczba mieszkańców	1 211
Charakterystyka	Obszar stanowi południkowy pas nadwiślański i obejmuje zarówno tereny zalewowe i starorzecza, jak i obszary łąk i

	pól uprawnych. Dojazd do Gniewa od strony ul. 27 Stycznia.
Infrastruktura społeczna	• Wielkie Walichnowy – filia biblioteki, OSP, parafia, Ludowy Zespół Sportowy Wisła Walichnowy • Polskie Gronowo – OSP, szkoła podstawowa

Tabela 17 OBSZAR 13 – Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole

OBSZAR 13 – Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	
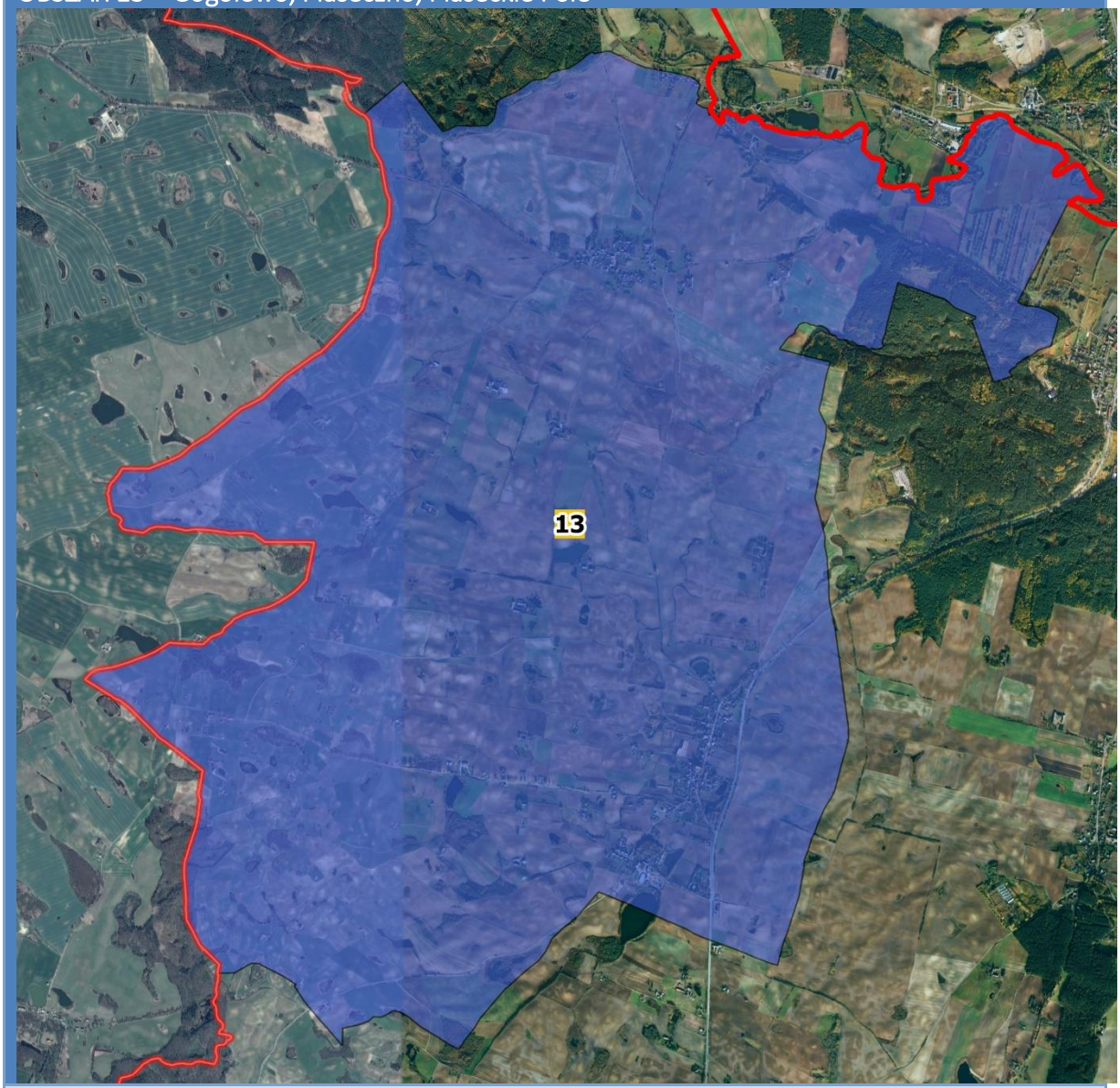	
Zakres (sołectwa)	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	1 917,18 ha
Liczba mieszkańców	1 071
Charakterystyka	Obszar pagórkowaty pochodzenia polodowcowego z jeziorkami wytopiskowymi. Przeważa wykorzystanie rolnicze terenu. W Piasecznie znajduje się Sanktuarium Maryjne z cudowną figurką NMP i kalwarią piasecką.

Infrastruktura społeczna	• Piaseczno - Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie - oddział w Piasecznie, OSP, parafia, Stowarzyszenie "Piaseczno Folklor Festiwal", szkoła podstawowa, KGW, Parafialny Klub Sportowy Piast, Parafialny zespół Caritas przy Parafii Narodzenia NMP, Parafialna Orkierstra Laudate Dominium, Zespół Folklorystyczny „Piaseckie Kociewiaki” • Gogolewo – szkoła podstawowa, KGW, OSP

Tabela 18 OBSZAR 14 – Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska

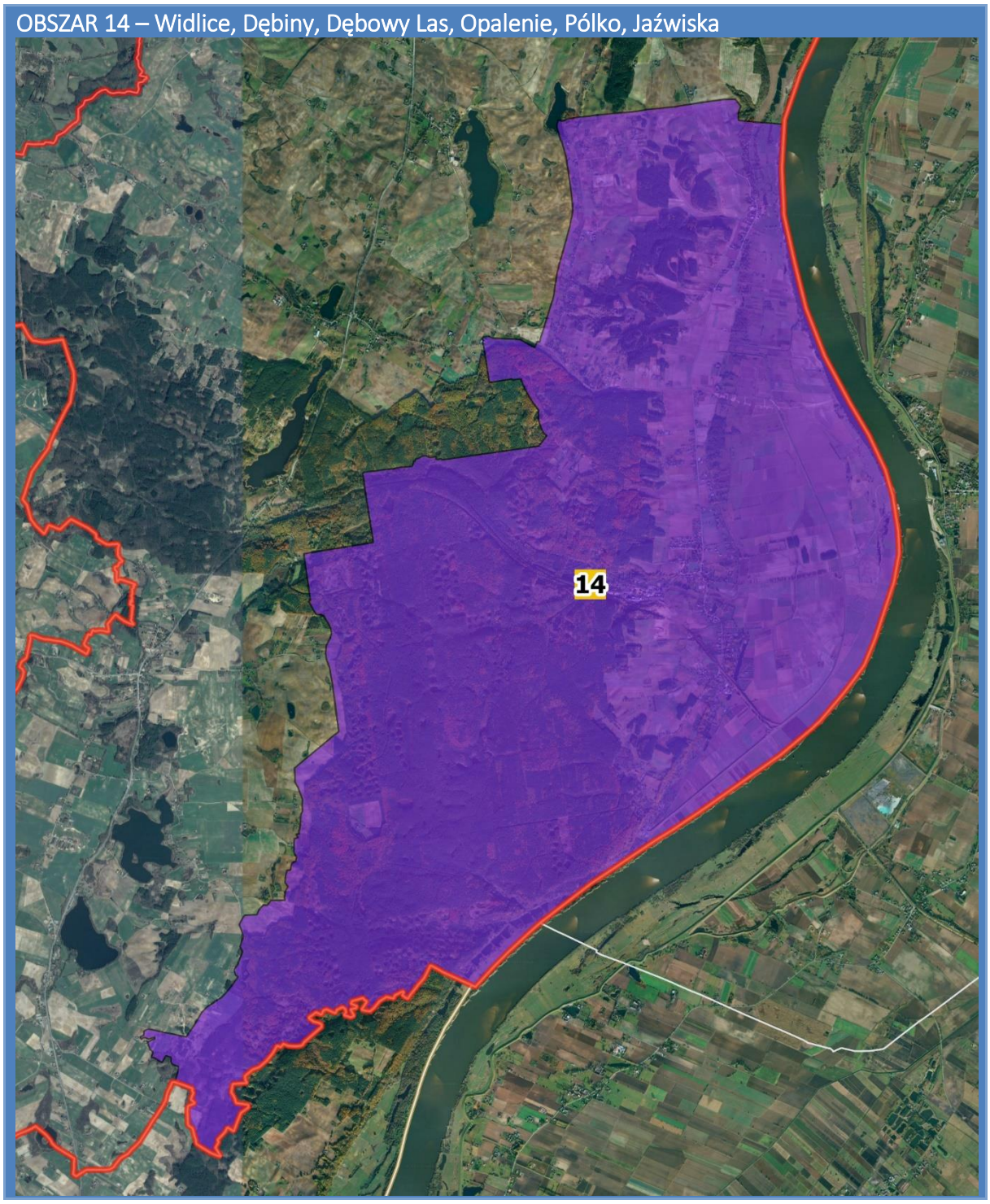

Zakres (sołectwa)	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska
Funkcja	leśna, mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	1 221,56 ha
Liczba mieszkańców	1 539
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny leśne i rolnicze na zachodnim brzegu Wisły. Przez teren obszaru przebiega DK90 a na jego skraju usytuowany jest zachodni przyczółek mostu kwidzyńskiego.
Infrastruktura społeczna	• Opalenie – filia biblioteki, korty tenisowe, OSP, ośrodek zdrowia, parafia, Stow. "Akademia Opaleńska", Centrum Leczenia Uzależnień „Zapowiednik” (DASZRADE), szkoła podstawowa, Wiejski Dom Kultury, zespół Caritas przy parafii, Grupa „Młodzi Aktywni”, klub dziecięcy. • Jaźwiska – OSP

Tabela 19 OBSZAR 15 – Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś

OBSZAR 15 – Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś

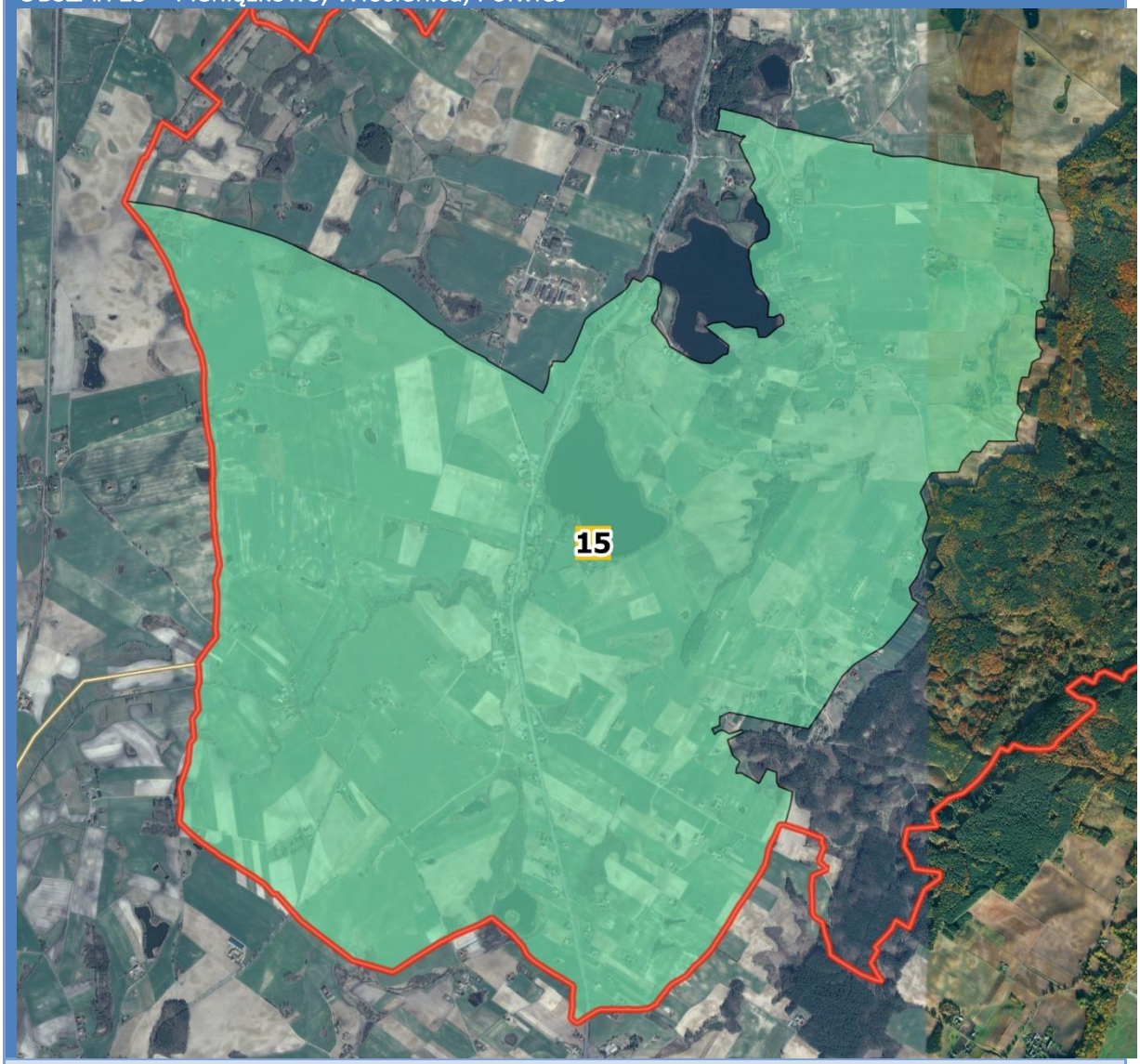

Zakres (sołectwa)	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś

Funkcja	mieszkaniowa, przyrodnicza, rolnicza, leśna
Powierzchnia	1 221,57 ha
Liczba mieszkańców	653
Charakterystyka	Niewielki obszar z przewagą pól uprawnych od południa graniczący z woj. kujawsko-pomorskim. Komunikacja z siedzibą gminy odbywa się ciągiem DK91.
Infrastruktura społeczna	• Pieniążkowo – parafia, KGW

Tabela 20 OBSZAR 16 – Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka

OBSZAR 16 – Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	
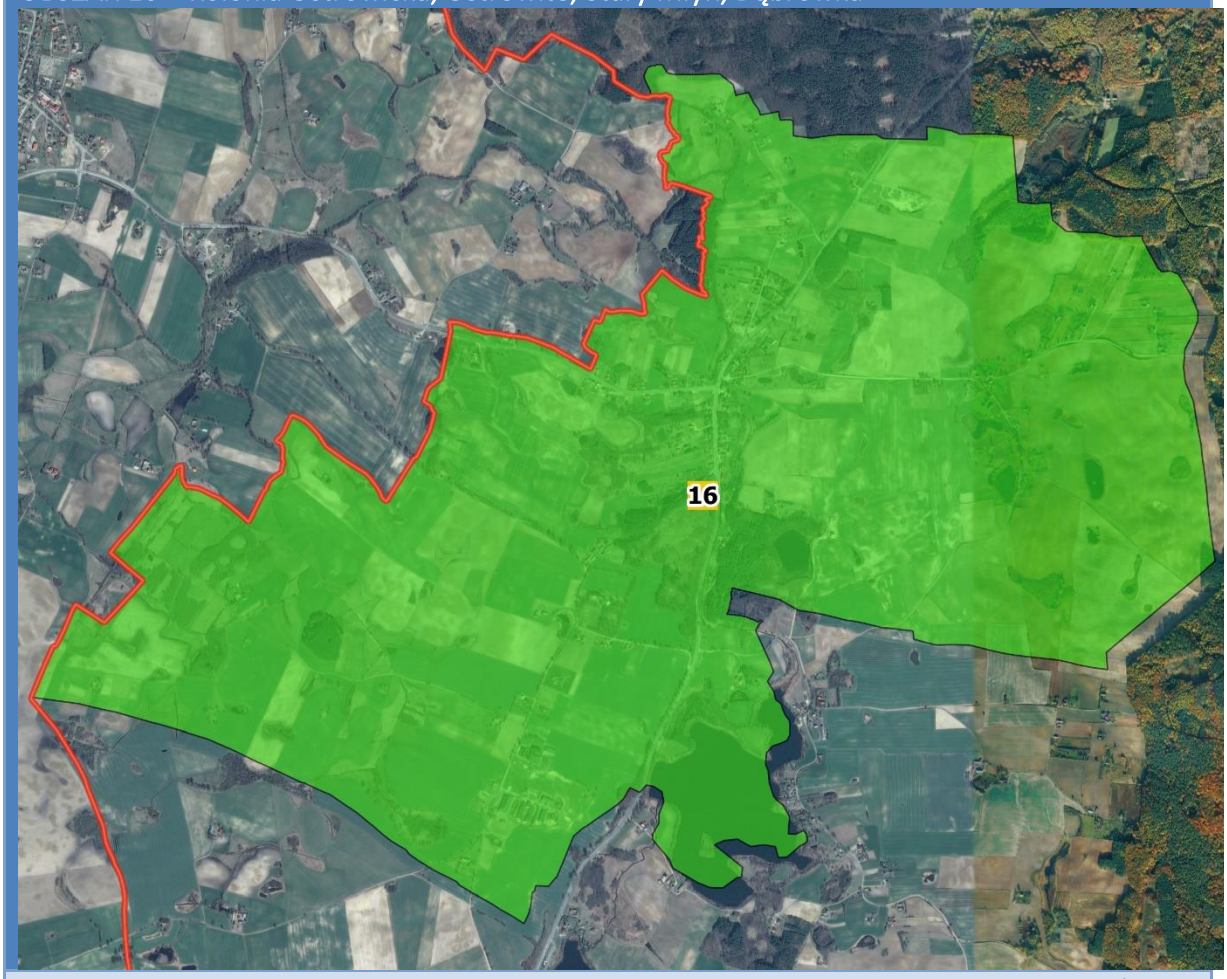	
Zakres (sołectwa)	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	907,79 ha
Liczba mieszkańców	771
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny pól uprawnych z udziałem lasów. W centrum obszaru zlokalizowane jest ważne skrzyżowanie DW231 i DK91.
Infrastruktura społeczna	• Kolonia Ostrowicka – OSP, ośrodek zdrowia, poczta, KGW

Tabela 21 OBSZAR 17 – Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń

OBSZAR 17 – Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	
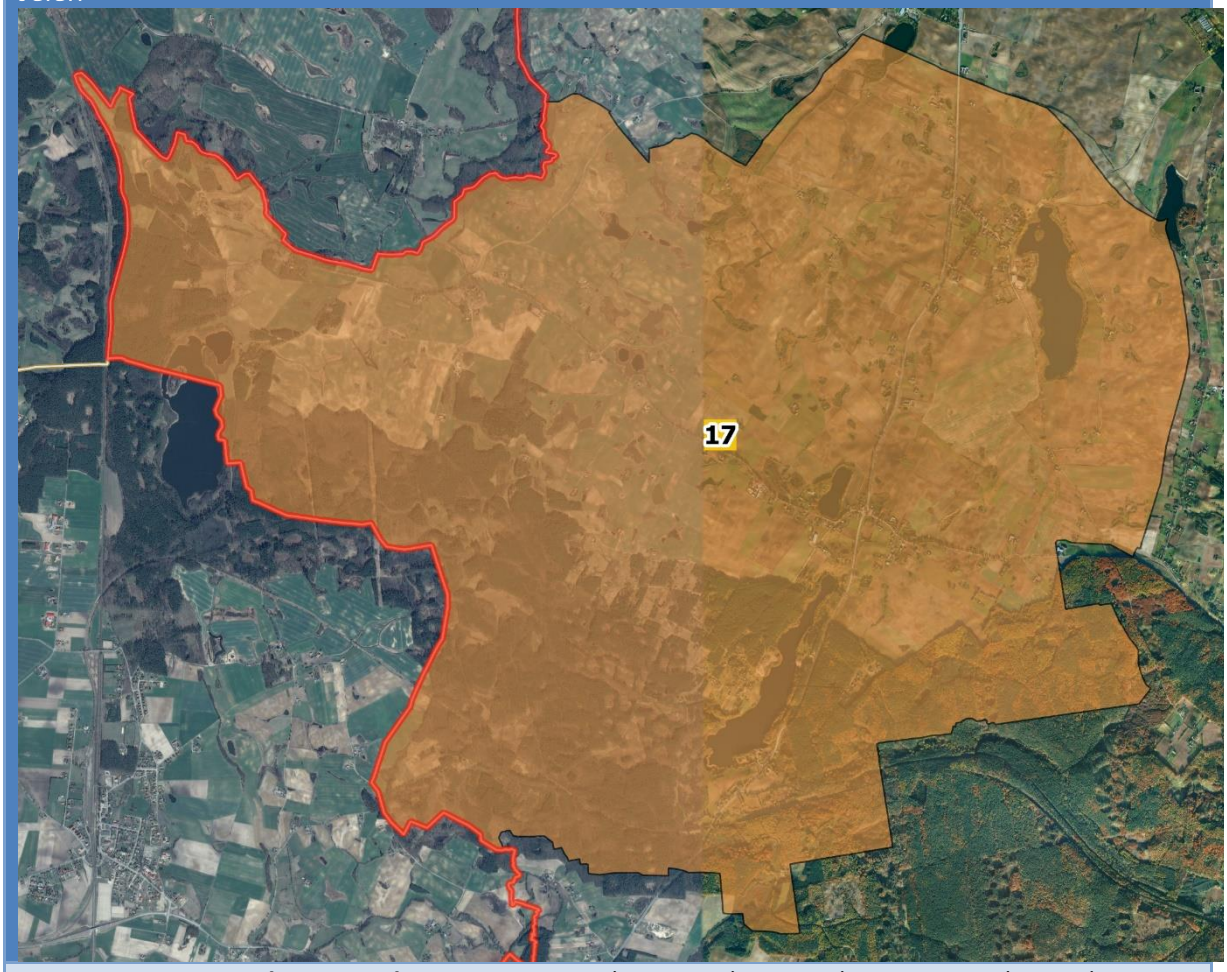	
Zakres (sołectwa)	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza
Powierzchnia	2 973,29 ha
Liczba mieszkańców	1 338
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny leśne i rolnicze z udziałem jezior. Przez teren przebiega DK91 i DW623.
Infrastruktura społeczna	• Mała Karczma – OSP • Jeleń – OSP, „Nieformalna Grupa Aktywnych” • Rakowiec – KGW • Nieformalna Grupa Miłośników Wsi Rakowiec

Tabela 22 OBSZAR 18 – Nicponia, Tymawa

OBSZAR 18 – Nicponia, Tymawa

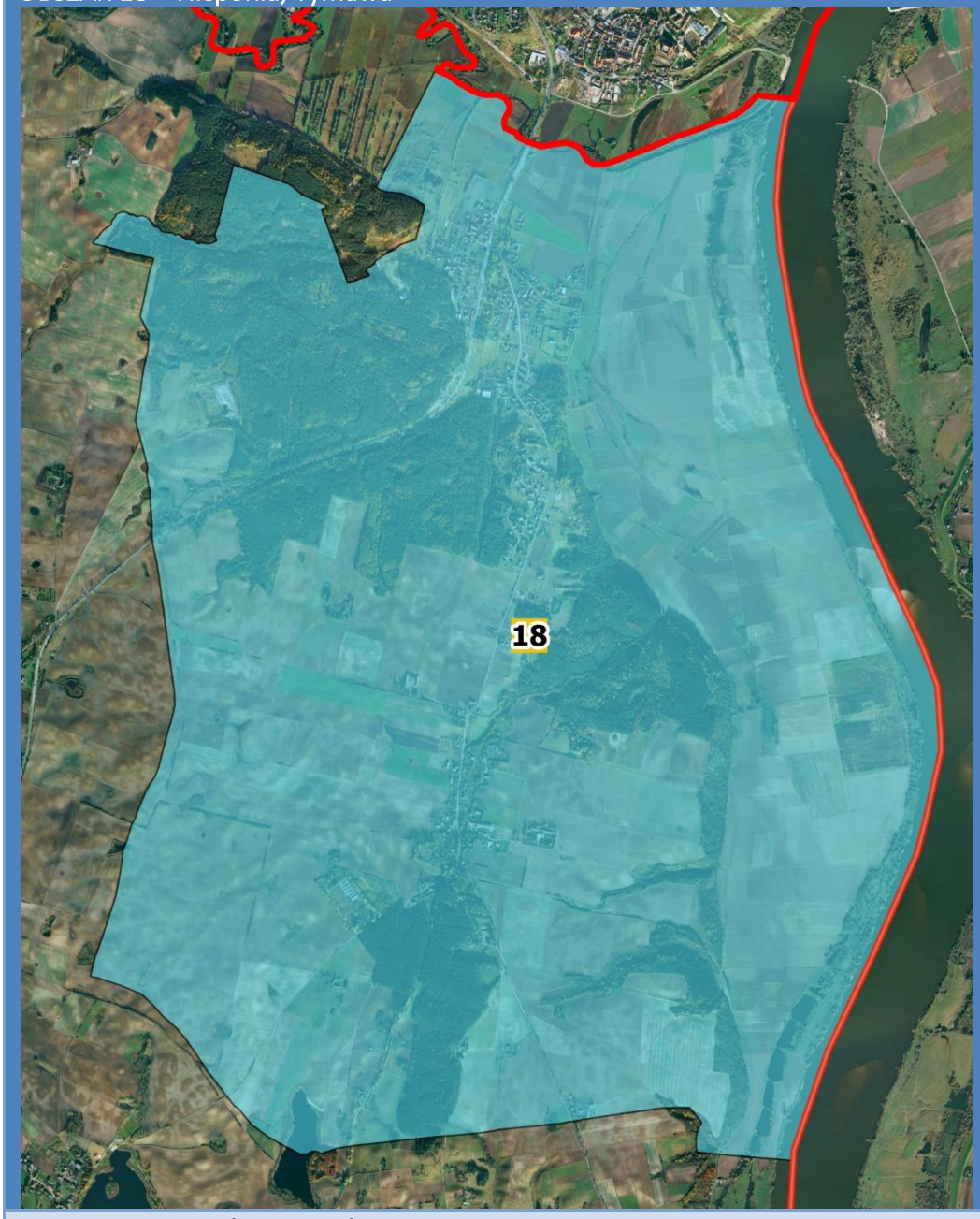

Zakres (sołectwa)	Nicponia, Tymawa
Funkcja	mieszkaniowa, usługowa, przyrodnicza, rolnicza, leśna
Powierzchnia	1 716,61 ha
Liczba mieszkańców	1 275
Charakterystyka	Obszar obejmuje tereny leśne i rolnicze na zachodnim brzegu Wisły. Przez teren obszaru przebiega DK91. Na terenie obszaru występuje także zabudowa wielorodzinna. W ostatnich latach rozbudowywana zabudowa jednorodzinna.
Infrastruktura społeczna	• Tymawa – OSP, parafia, Stowarzyszenie Ziemi Tymawskiej, szkoła podstawowa • Nicponia – KGW

Identyfikacja zróżnicowania w jednostkach urbanistycznych

Delimitacja obszarów kryzysowych uwzględnia przedstawiony w poprzednim punkcie podział gminy na poszczególne obszary i prowadzona jest na podstawie wskaźników wskazanych w poniższych tabelach, równolegle w obrębie **pięciu grup kryteriów: (1) społecznych, (2) gospodarczych, (3) technicznych, (4) przestrzenno-funkcjonalnych, (5) środowiskowych**.

Ocena sytuacji kryzysowej odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki.

Dane statystyczne przedstawione w dokumencie i zebrane we właściwych do ich zakresu instytucjach dotyczą 2016 roku. Stąd też, wartości referencyjne dla wskaźników są obowiązujące dla roku 2016. Wyjątkiem są wartości referencyjne dotyczące mieszkalnictwa, które pochodzą ze Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku. Dla wskaźników za wartości referencyjne przyjmuję się średnią dla całej gminy Gniew.

Tabela 23 Wskaźniki – kryteria społeczne, gospodarcze, techniczne, przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe dla Gminy Gniew

WSKAŹNIKI						
	1	2	3	4	5	6
Wskaźnik	**Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności**	**Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców**	**Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców**	**Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności**	**Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców**	**Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)**
Źródło danych wyznaczenia średniej dla gminy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew
wartość referencyjna – średnia dla gminy	**81,79**	**2,08**	**4,72**	**15,5%**	**3,71**	**4,04**
Wartość dla podobszarów objętych wsparciem	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie poniżej wartości referencyjnej	Odchylenie poniżej wartości referencyjnej
Rekomendowane źródła danych dla podobszarów	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew

WSKAŹNIKI (C.D.)						
	7	8	9	10	11	12
Wskaźnik	**Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)**	**Liczba awarii infrastruktury w obszarze w okresie rocznym na 1 ha powierzchni obszaru**	**Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)**	**Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)**	**Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności**	**Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)**
Źródło danych wyznaczenia średniej dla jst	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew
wartość referencyjna – średnia dla gminy	**10 721,53**	**0,002**	**0,039**	**70,60%**	**2,71**	**80,30%**
Wartość dla podobszaru objętego wsparciem	Odchylenie poniżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej	Odchylenie poniżej wartości referencyjnej	Odchylenie powyżej wartości referencyjnej
Rekomendowane źródła danych	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew	Urząd Miasta i Gminy Gniew

6. Wyniki delimitacji i wskazanie obszaru zdegradowanego

Wyniki delimitacji przeprowadzonej zgodnie z metodyką wskazaną w poprzednim rozdziale przedstawiono na kolejnych stronach. Kolejna tabela prezentuje zbiorcze porównanie obszarów we wszystkich podsystemach. Pola zaznaczone czerwonym kolorem wskazują na wartość w odniesieniu do wartości referencyjnej, która wskazuje na degradację obszaru w danej dziedzinie. Wartość referencyjna stanowi wartość średnia wskaźnika dla gminy.

W dalszej części rozdziału zaprezentowano szczegółowe porównanie obszarów pod kątem wskaźników w podsystemach społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym i środowiskowym.

Tabela 24 Porównanie obszarów w ramach kryteriów społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych

Nr	Obszar	Dane ogólne						Kryteria społeczne				
		Powierzchnia (w ha)	Udział w ogóle powierzchni gminy	Liczba mieszkańców	Udział w ogóle mieszkańców gminy	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców	Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców
	Gmina Gniew	**19 399,59**		**15 894**		**9 489**	**2 463**					
	Gmina Gniew - miasto	603,35	3,11%	6 886	43,32%	3 696	1 288	73,48	1,74	6,83		3,63
1	Osiedle Witosa	10,83	0,06%	1 135	7,14%	130	223	47,58	1,76	**8,81**	**19,6%**	**1,76**
2	Partyzantów	11,81	0,06%	973	6,12%	638	186	60,64	1,03	**5,14**	**19,1%**	4,11
3	Osiedle Sikorskiego	3,81	0,02%	1 012	6,37%	564	306	46,44	**2,96**	2,96	**30,2%**	**0,99**
4	Stare Miasto	13,14	0,07%	1 317	8,29%	843	164	**121,49**	**2,28**	**13,67**	12,5%	9,87
5	Osiedle M. Konopnickiej	129,17	0,67%	786	4,95%	550	86	81,42	1,27	3,82	10,9%	**0,00**
6	Czyżewskiego	71,17	0,37%	865	5,44%	550	172	40,46	1,16	4,62	**19,9%**	**0,00**
7	Gdańska	17,78	0,09%	500	3,15%	321	116	60,00	0,00	4,00	**23,2%**	10,00
8	Podzamcze	20,99	0,11%	298	1,87%	100	35	**191,28**	**3,36**	**6,71**	11,7%	**0,00**
9	obszar przemysłowy	7,75	0,04%	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0
10	obszar niezurbanizowany	316,91	1,63%	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0
	Gmina Gniew - obszar wiejski	18 796,24	96,89%	9 008	56,68%	5 793	1 175	88,14	2,33	3,11		3,77
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	3 000,03	15,46%	1 150	7,24%	728	146	77,39	**2,61**	**10,43**	12,7%	**1,74**
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	3 200,83	16,50%	1 211	7,62%	753	172	**103,22**	1,65	**4,95**	14,2%	4,13
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	1 917,18	9,88%	1 071	6,74%	707	145	59,76	0,00	**4,67**	13,5%	8,40
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	3 858,94	19,89%	1 539	9,68%	989	198	**104,61**		**11,70**	12,9%	4,55
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	1 221,57	6,30%	653	4,11%	434	91	44,41	**3,06**	1,53	13,9%	**1,53**
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	907,79	4,68%	771	4,85%	484	106	**175,10**	**6,49**	**12,97**	13,7%	**2,59**
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	2 973,29	15,33%	1 338	8,42%	844	179	**87,44**	1,49	**5,98**	13,4%	**2,24**
18	Nicponia, Tymawa	1 716,61	8,85%	1 275	8,02%	854	138	58,04	**3,92**	**8,63**	10,8%	3,92
	Wartość referencyjna							**81,79**	**2,08**	**4,72**	**15,5%**	**3,71**

Nr	Obszar	Kryteria gospodarcze		Kryteria techniczne		Kryteria przestrzenne		Kryterium środowiskowe		Udział wskaźników o przekroczonych wartościach referencyjnych
		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)	Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)	Liczba awarii infrastruktury w obszarze w okresie rocznym na 1 ha powierzchni obszaru	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności	Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)		
	Gmina Gniew									
	Gmina Gniew - miasto					45,71%		75,98%		
1	Osiedle Witosa	5,11	17 759,72	**0,28**	**1,108**	41,86%	**2,64**	65,12%		50,00%
2	Partyzantów	**2,06**	12 870,78	**0,08**	**0,931**	62,96%	3,08	55,56%		41,67%
3	Osiedle Sikorskiego	**2,57**	**10 221,42**	**0,79**	0,000	36,84%	**0,99**	0,00%		58,33%
4	Stare Miasto	6,61	11 065,86	**0,84**	**13,474**	**79,46%**	**0,00**	**83,24%**		**66,67%**
5	Osiedle M. Konopnickiej	5,85	19 730,16	**0,05**	**0,248**	5,29%	6,36	77,78%		25,00%
6	Czyżewskiego	4,16	13 209,28	**0,03**	**0,070**	38,30%	**1,16**	**81,91%**		50,00%
7	Gdańska	5,80	**9 586,00**	**0,06**	**1,800**	58,49%	**2,00**	75,47%		41,67%
8	Podzamcze	4,36	11 162,43	**0,14**	**0,810**	62,00%	**0,00**	**92,00%**		**66,67%**
9	obszar przemysłowy	0	0	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.		n.d.
10	obszar niezurbanizowany	0	0	0	0	0	0	0		0
	Gmina Gniew - obszar wiejski					78,84%		81,73%		
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	**3,22**	**7 574,28**	0,001	0,017	**94,29%**	5,22	**93,57%**		**58,33%**
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	**3,39**	**7 309,50**	0,000	0,026	**85,36%**	5,78	**84,52%**		50%
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	4,20	**8 942,19**	0,001	0,027	**84,53%**	2,80	**83,09%**		33,33%
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	**2,92**	**7 522,91**	0,001	0,026	**87,06%**	**1,95**	**86,64%**		58,33%
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	4,29	**6 514,42**	0,000	0,036	**88,36%**	3,06	**87,30%**		41,66%
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	**2,85**	**7 436,20**	0,000	**0,055**	**83,91%**	**2,59**	**83,33%**		75%
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	**3,14**	**7 259,81**	0,001	0,020	66,43%	3,74	77,62%		41,66%
18	Nicponia, Tymawa	5,25	15 167,31	0,000	0,020	50,00%	**0,78**	63,79%		25%
	Wartość referencyjna	**4,04**	**10 721,53**	**0,002**	**0,039**	**70,60%**	**2,71**	**80,30%**		

Kryteria społeczne

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów społecznych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności
- Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkańców
- Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców
- Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
- Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie, Komisariatu Policji w Gniewie.

Tabela 25 Analiza obszarów w zakresie kryteriów społecznych

Nr	Obszar	Liczba osób korzystają-cych ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkań-ców	Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkań-ców
	Gmina Gniew – miasto	73,48	1,74	6,83		3,63
1	Osiedle Witosa	47,58	1,76	**8,81**	**19,6%**	**1,76**
2	Partyzantów	60,64	1,03	**5,14**	**19,1%**	4,11
3	Osiedle Sikorskiego	46,44	**2,96**	2,96	**30,2%**	**0,99**
4	Stare Miasto	**121,49**	**2,28**	**13,67**	12,5%	9,87
5	Osiedle M. Konopnickiej	81,42	1,27	3,82	10,9%	**0,00**
6	Czyżewskiego	40,46	1,16	4,62	**19,9%**	**0,00**
7	Gdańska	60,00	0,00	4,00	**23,2%**	10,00
8	Podzamcze	**191,28**	**3,36**	**6,71**	11,7%	**0,00**
9	obszar przemysłowy	0,00	0,00	0,00	0,0%	**0,00**
10	obszar niezurbanizowany	0,00	0,00	0,00	0,0%	**0,00**
	Gmina Gniew - obszar wiejski	88,14	2,33	3,11		3,77
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	77,39	**2,61**	**10,43**	12,7%	**1,74**
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	**103,22**	1,65	**4,95**	14,2%	4,13
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	59,76	0,00	**4,67**	13,5%	8,40
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	**104,61**	1,30	**11,70**	12,9%	4,55
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	44,41	**3,06**	1,53	13,9%	**1,53**
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	**175,10**	**6,49**	**12,97**	13,7%	**2,59**
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	**87,44**	1,49	**5,98**	13,4%	**2,24**
18	Nicponia, Tymawa	58,04	**3,92**	**8,63**	10,8%	3,92
	Wartość referencyjna	**81,79**	**2,08**	**4,72**	**15,5%**	**3,71**

Analiza wskaźnikowa podobszarów w ramach kryteriów społecznych w sposób wyraźny i bezsprzeczny wskazuje na obszar centrum, tj.podobszary Starego Miasta i Podzamcza oraz z obszaru wiejskiego – Kolonię Ostrowicką, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówkę jako najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym. Podobszar Podzamcze I wskazany podobszar wiejski wykazują wyniki mniej korzystne od wartości referencyjnych w kontekście czterech z pięciu wskaźników. Obszar Stare Miasto wykazuje wyniki gorsze od średniej wartości dla miasta w trzech na pięć przypadków. Sytuacja problemowa została także zidentyfikowana na terenie obszarów Osiedle Witosa i Osiedle Sikorskiego i w prawie wszystkich podobszarach na terenie wiejskim.

Obszary Starego Miasta i Podzamcza wyróżniają się na tle innych obszarów największym udziałem osób korzystających z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Świadczy to o niskich dochodach mieszkańców obszaru i potencjalnie o szeregu innych czynników mających na to wpływ. Sytuację na tych obszarach dopełnia poziom występujących patologii społecznych, wyrażający się wysokimi wartościami kluczowych wskaźników dotyczących wystawianych niebieskich kart i osób objętych nadzorem kuratora. Poszczególne problemy w sferze społecznej nakładają się na siebie i wzajemnie potęgują, prowadząc w konsekwencji do pogłębiania się problemowego charakteru wskazanych obszarów.

Spośród obszarów zlokalizowanych na obszarze wiejskim w najtrudniejszej sytuacji pod względem społecznym jest obszar nr 16 (Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka) gdzie przy bardzo wysokim udziale ludności korzystającej ze wsparcia pomocy społecznej notowane są także relatywnie duże problemy z przemocą w rodzinach i nadzorem kuratorskim. Problemy na rynku pracy, brak infrastruktury technicznej i znaczny odpływ mieszkańców spowodowany nierentowną produkcją rolną wskazują, że teren ten wymaga gruntownej restrukturyzacji, a działania rewitalizacyjne, oparte przede wszystkim na działaniach miękkich, mogą okazać się niewystarczające.

Kryteria gospodarcze

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów gospodarczych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)
- Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew, Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.

Tabela 26 Analiza obszarów w zakresie kryteriów gospodarczych

Nr	Obszar	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)	Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)
	Gmina Gniew – miasto		
1	Osiedle Witosa	5,11	17 759,72
2	Partyzantów	**2,06**	12 870,78
3	Osiedle Sikorskiego	**2,57**	**10 221,42**
4	Stare Miasto	6,61	11 065,86
5	Osiedle M. Konopnickiej	5,85	19 730,16
6	Czyżewskiego	4,16	13 209,28

7	Gdańska	5,80	**9 586,00**
8	Podzamcze	4,36	11 162,43
9	obszar przemysłowy	**0,00**	0,0
10	obszar niezurbanizowany	**0,00**	0,0
	Gmina Gniew - obszar wiejski		
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	**3,22**	**7 574,28**
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	**3,39**	**7 309,50**
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	4,20	**8 942,19**
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	**2,92**	**7 522,91**
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	4,29	**6 514,42**
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	**2,85**	**7 436,20**
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	**3,14**	**7 259,81**
18	Nicponia, Tymawa	5,25	15 167,31
Wartość referencyjna		**4,04**	**10 721,53**

Analiza wskaźników gospodarczych wskazuje na duże zróżnicowanie na linii miasto-wieś w zakresie poziomu przedsiębiorczości. Relatywnie dobra sytuacja na obszarach w obrębie miasta kontrastuje z wartościami wskaźnikowymi w sołectwach oddalonych od Gniewu. Występujące problemy na rynku pracy mogą być związane także z wyjazdem ludzi młodych w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia. Należy zwrócić uwagę, iż obszar centrum miasta, pomimo faktu, iż zwyczajowo lokowana jest tam większość punktów działalności handlowej i usługowej nie charakteryzuje się wysoką liczbą podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców porównując ze średniki danymi dla województwa pomorskiego (wartość wskaźnika na obszarze Stare Miasto jest mniejsza niż wartość referencyjna dla Pomorza). Może to świadczyć o relatywnie niskim poziomie rozwoju gospodarczego w granicach całej gminy.

Z kolei analiza danych związanych z wielkością rocznego dochodu wskazuje na występowanie zjawiska niższej zamożności mieszkańców obszaru wiejskiego w porównaniu z osobami zamieszkującymi tereny miasta Gniew. Stosunkowo niskie wartości wskaźnika dotyczącego dochodów - zbliżone do wartości referencyjnych - zarejestrowano także na obszarze Starego Miasta i Podzamcza (mimo wysokich wartości wskaźnika obrazującego nasycenie podmiotami gospodarczymi). Może to świadczyć o tym, że na obszarach tych istnieją liczne siedziby podmiotów, jednak ich właściciele i pracownicy nierzadko zamieszkują inne obszary gminy.

Kryteria techniczne

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów technicznych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba awarii infrastruktury w obszarze w okresie rocznym na 1 ha powierzchni obszaru
- Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 27 Analiza obszarów w zakresie kryteriów technicznych

Nr	Obszar	Liczba awarii infrastruktury w obszarze w okresie rocznym na 1 ha powierzchni obszaru	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)
	Gmina Gniew - miasto		
1	Osiedle Witosa	**0,28**	**1,108**
2	Partyzantów	**0,08**	**0,931**
3	Osiedle Sikorskiego	**0,79**	0,000
4	Stare Miasto	**0,84**	**13,474**
5	Osiedle M. Konopnickiej	**0,05**	**0,248**
6	Czyżewskiego	**0,03**	**0,070**
7	Gdańska	**0,06**	**1,800**
8	Podzamcze	**0,14**	**0,810**
9	obszar przemysłowy	0,00	n.d.
10	obszar niezurbanizowany	0,00	n.d.
	Gmina Gniew - obszar wiejski		
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	0,001	0,017
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	0,000	0,026
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	0,001	0,027
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	0,001	0,026
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	0,000	0,036
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	0,000	**0,055**
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	0,001	0,020
18	Nicponia, Tymawa	0,000	0,020
Wartość referencyjna		**0,002**	**0,039**

Analiza wskaźników technicznych wskazuje, iż infrastruktura obszaru Starego Miasta jest najbardziej zdegradowana. Liczba awarii na obszarze Stare Miasto jest największa. Relatywnie dobre wartości wskaźnikowe notowane na obszarach zlokalizowanych na terenach wiejskich związane są z mniejszym wyposażeniem infrastrukturalnym.

Podobnie w przypadku wskaźnika związanego z liczbą obiektów zabytkowych widoczna jest podobna tendencja. Zdecydowanie najwięcej zabytków na jednostkę powierzchni przypada na terenie obszaru Stare Miasto. Wskaźnik ten przyjmuje wartości umiarkowanie powyżej wartości referencyjnej także dla obszarów: Gdańska, Osiedle Witosa, Partyzantów i Podzamcze. Na tych obszarach, w obrębie miasta Gniew, występują także największe potrzeby związane z renowacją zabytków oraz zachowaniem dziedzictwa kulturowego.

Kryteria przestrzenno-funkcjonalne

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów przestrzennych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)
- Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 28 Analiza obszarów w zakresie kryteriów przestrzennych

Nr	Obszar	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności
	Gmina Gniew – miasto		
1	Osiedle Witosa	41,86%	**2,64**
2	Partyzantów	62,96%	3,08
3	Osiedle Sikorskiego	36,84%	**0,99**
4	Stare Miasto	**79,46%**	**0,00**
5	Osiedle M. Konopnickiej	5,29%	6,36
6	Czyżewskiego	38,30%	**1,16**
7	Gdańska	58,49%	**2,00**
8	Podzamcze	62,00%	**0,00**
9	obszar przemysłowy	0,00%	n.d.
10	obszar niezurbanizowany	0,00%	n.d.
	Gmina Gniew - obszar wiejski		
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	**94,29%**	5,22
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	**85,36%**	5,78
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	**84,53%**	2,80
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	**87,06%**	**1,95**
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	**88,36%**	3,06
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	**83,91%**	**2,59**
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	66,43%	3,74
18	Nicponia, Tymawa	50,00%	**0,78**
Wartość referencyjna		**70,60%**	**2,71**

Analiza wskaźników przestrzennych wskazuje, iż najbardziej poważna sytuacja kryzysowa w mieście Gniew jest notowana na terenie Starego Miasta. Udział budynków kilkudziesięcioletnich i starszych jest tam największy, a co za tym idzie występują na tym obszarze największe potrzeby remontowe. Negatywna sytuacja w obszarze centrum jest związana również z objęciem dużej części budynków nadzorem konserwatorskim, co utrudnia wszelkie remonty i inwestycje na tym obszarze.

Struktura urbanistyczna z przeważającym udziałem obiektów kubaturowych liczących kilkadziesiąt lat i więcej, wymagających doinwestowania, jest rejestrowana na niemal całym obszarze wiejskim. Tutaj jednak dodatkowym problemem w kontekście możliwych działań rewitalizacyjnych jest rozproszenie zabudowy i przewaga obiektów jednorodzinnych.

Z kolei analizując dostępność publicznych miejsc oferujących mieszkańcom możliwość odpoczynku i rekreacji ich największa dostępność jest notowana na terenach zlokalizowanych na obszarze wiejskim gminy. Stosunkowo najmniej miejsc tego typu jest na obszarach miejskich, w tym szczególnie na Starym Mieście i w Podzamczu.

Kryterium środowiskowe

Porównania obszarów problemowych w obrębie kryteriów środowiskowych dokonano w oparciu o następujące wskaźniki odniesione do wartości referencyjnych:

- Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)

Dane potrzebne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 29 Analiza obszarów w zakresie kryteriów środowiskowych

Nr	Obszar	Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)
	Gmina Gniew - miasto	**75,98%**
1	Osiedle Witosa	65,12%
2	Partyzantów	55,56%
3	Osiedle Sikorskiego	0,00%
4	Stare Miasto	**83,24%**
5	Osiedle M. Konopnickiej	77,78%
6	Czyżewskiego	**81,91%**
7	Gdańska	75,47%
8	Podzamcze	**92,00%**
9	obszar przemysłowy	0,00%
10	obszar niezurbanizowany	0,00%
	Gmina Gniew - obszar wiejski	**81,73%**
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	**93,57%**
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	**84,52%**
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	**83,09%**
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	**86,64%**
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	**87,30%**
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	**83,33%**
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	77,62%

18	Nicponia, Tymawa	63,79%
Wartość referencyjna		**80,30%**

Analiza wskaźników środowiskowych ukazuje, że najbardziej poważna sytuacja wymagająca interwencji jest notowana w mieście Gniew w obrębie obszarów Podzamcze, Stare Miasto i Czyżewskiego. Na tych terenach ponad 80% obiektów generuje niskie emisje wpływając negatywnie na stan środowiska naturalnego w zakresie czystości powietrza atmosferycznego. Na stan istniejący wpływają wysokie wartości niskiej emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z lokalnej kotłowni węglowej i domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób - najczęściej węglem o nieoptymalnej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Na obszarze Starego Miasta i Podzamcza oprócz paliwa niskiej jakości (np. miał i muł węglowy, a także odpady) problemem są przestarzałe piece, w wielu kamienicach nadal funkcjonują piece kaflowe. Niekorzystny stan powietrza pogłębia dodatkowo specyficzne ukształtowanie terenu, zwarta zabudowa Starego Miasta i Podzamcza – przyczynia się to do okresowego powstawania zjawiska smogu.

Do produktów spalania wpływających na występowanie niskiej emisji zaliczyć można gazy: dwutlenek węgla CO_2, tlenek węgla CO, dwutlenek siarki SO_2, tlenki azotu NO_X, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne np. benzo(a)piren oraz dioksyny, a także metale ciężkie (ołów, arsen, nikiel, kadm) i pyły zawieszone PM10 i PM2,5. Występująca emisja nie tylko przyczynia się do zagrożeń ekologicznych, ale przede wszystkim wpływa negatywnie na zdrowie mieszkańców tych obszarów.

Mimo że na obszarach zlokalizowanych na terenach wiejskich gminy również występują liczne budynki generujące emisje niskie, jednak ich wpływ na stan środowiska przyrodniczego oraz zdrowie mieszkańców jest już znacznie mniejszy, mając na uwadze położenie w okolicach powierzchni biologicznie czynnych (lasy), oraz niższą gęstość zaludnienia, a przez to większe odległości między poszczególnymi emiterami niskiej emisji.

Tabela 30 Podsumowanie analizy wskaźników

Nr	Obszar	Liczba osób korzystają-cych ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Liczba niebieskich kart na 1 tys. mieszkań-ców	Liczba osób objętych nadzorem kuratora na 1 tys. mieszkańców	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkań-ców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (na 100 osób)	Roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN)	Liczba awarii infrastruktury w obszarze w okresie rocznym na 1 ha powierzchni obszaru	Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (na 1 ha)	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku na 1 tys. ludności	Udział budynków generujących emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe, itp.) oraz nieocieplonych, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (w %)
	Gmina Gniew – miasto	73,48	1,74	6,83		3,63							**75,98%**
1	Osiedle Witosa	47,58	1,76	**8,81**	**19,6%**	**1,76**	5,11	17 759,72	**0,28**	**1,108**	41,86%	**2,64**	65,12%
2	Partyzantów	60,64	1,03	**5,14**	**19,1%**	4,11	**2,06**	12 870,78	**0,08**	**0,931**	62,96%	3,08	55,56%
3	Osiedle Sikorskiego	46,44	**2,96**	2,96	**30,2%**	**0,99**	**2,57**	**10 221,42**	**0,79**	0,000	**36,84%**	**0,99**	0,00%
4	Stare Miasto	**121,49**	**2,28**	**13,67**	12,5%	9,87	6,61	11 065,86	**0,84**	**13,474**	**79,46%**	**0,00**	**83,24%**
5	Osiedle M. Konopnickiej	81,42	1,27	3,82	10,9%	**0,00**	5,85	19 730,16	**0,05**	**0,248**	5,29%	6,36	77,78%
6	Czyżewskiego	40,46	1,16	4,62	**19,9%**	**0,00**	4,16	13 209,28	**0,03**	**0,070**	38,30%	**1,16**	**81,91%**
7	Gdańska	60,00	0,00	4,00	**23,2%**	10,00	5,80	**9 586,00**	**0,06**	**1,800**	58,49%	**2,00**	75,47%
8	Podzamcze	**191,28**	**3,36**	**6,71**	11,7%	**0,00**	4,36	11 162,43	**0,14**	**0,810**	62,00%	**0,00**	**92,00%**
9	obszar przemysłowy	0,00	0,00	0,00	0,0%	**0,00**	**0,00**	0,0	0,00	n.d.	0,00%	n.d.	0,00%
10	obszar niezurbanizowany	0,00	0,00	0,00	0,0%	**0,00**	**0,00**	0,0	0,00	n.d.	0,00%	n.d.	0,00%
	Gmina Gniew - obszar wiejski	88,14	2,33	3,11		3,77							**81,73%**
11	Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo	77,39	**2,61**	**10,43**	12,7%	**1,74**	**3,22**	**7 574,28**	0,001	0,017	**94,29%**	5,22	**93,57%**
12	Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy	**103,22**	1,65	**4,95**	14,2%	4,13	**3,39**	**7 309,50**	0,000	0,026	**85,36%**	5,78	**84,52%**
13	Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole	59,76	0,00	**4,67**	13,5%	8,40	4,20	**8 942,19**	0,001	0,027	**84,53%**	2,80	**83,09%**
14	Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska	**104,61**	1,30	**11,70**	12,9%	4,55	**2,92**	**7 522,91**	0,001	0,026	**87,06%**	**1,95**	**86,64%**
15	Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś	44,41	**3,06**	1,53	13,9%	**1,53**	4,29	**6 514,42**	0,000	0,036	**88,36%**	3,06	**87,30%**
16	Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka	**175,10**	**6,49**	**12,97**	13,7%	**2,59**	**2,85**	**7 436,20**	0,000	**0,055**	**83,91%**	**2,59**	**83,33%**
17	Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń	**87,44**	1,49	**5,98**	13,4%	**2,24**	**3,14**	**7 259,81**	0,001	0,020	66,43%	3,74	77,62%
18	Nicponia, Tymawa	58,04	**3,92**	**8,63**	10,8%	3,92	5,25	15 167,31	0,000	0,020	50,00%	**0,78**	63,79%
	Wartość referencyjna	**81,79**	**2,08**	**4,72**	**15,5%**	**3,71**	**4,04**	**10 721,53**	**0,002**	**0,039**	**70,60%**	**2,71**	**80,30%**

7. Wybór obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazała na obszary gminy, które narażone są na degradację w ujęciu społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym i środowiskowym.

Za obszary najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym uznać należy:

- Obszar nr 4 (Stare Miasto)
- Obszar nr 8 (Podzamcze)

Na wskazanym obszarze zidentyfikowano również istotny poziom degradacji w ujęciu przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, gospodarczym i środowiskowym. Podsumowanie wskaźników zawarto w tab. 31.

Analiza skali natężenia poszczególnych wskaźników, w szczególności w ujęciu społecznym skutkowała **uznaniem za obszar zdegradowany łącznie obszarów nr 4 (Stare Miasto) i nr 8 (Podzamcze).**

Jednocześnie z uwagi na pilność podjęcia działań zmierzających do zniwelowania negatywnych zjawisk społecznych oraz wykorzystując sąsiadowanie ze sobą tych obszarów **całość obszaru zdegradowanego uznano za obszar rewitalizacji.**

Kroki zmierzające do rewitalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej powinny być realizowane przede wszystkich w granicach dwóch wskazanych wyżej obszarów, bowiem ich niepodjęcie na tych obszarach będzie miało najbardziej niekorzystne skutki w kontekście dalszego rozwoju gminy.

Analiza wyników badania wyraźnie wskazuje, iż analizowane łącznie obszary Starego Miasta i Podzamcza dominują na tle innych obszarów pod kątem skali występujących problemów o różnej genezie. Wydaje się więc, iż oba te obszary wymagają najpilniejszej interwencji w celu rozwiązania istniejących problemów społecznych.

Stare Miasto i Podzamcze stanowią obszar spójny architektonicznie i urbanistycznie, dzielą też wiele wspólnych problemów społecznych, przestrzennych, czy gospodarczych, choć z racji różnicy wielkości i zaludnienia, mogą one mieć różną specyfikę i oddziaływanie. Obszar Starego Miasta to obszar wysoce zurbanizowany, gęsto zaludniony, zamieszkały przez 1,3 tys. osób, co sprawia, iż w przypadku występowania danego problemu społecznego w dużym natężeniu można mówić o znaczącej skali tego problemu. Tymczasem sąsiednie Podzamcze charakteryzuje dużo niższa powierzchnia i niski poziom zaludnienia. Jest to obszar o niższym poziomie ładu przestrzennego i estetyki, co sprzyja występowaniu patologii społecznych. Jednocześnie, niska liczba stałych mieszkańców – niespełna 300 osób, sprawia, iż występowanie problemu społecznego u kilku rodzin powoduje, iż staje się on dominującym problemem obszaru. Należy mieć to na uwadze przy analizie wskaźnikowej i inaczej rozpatrywać reprezentacyjność problemów występujących na tym obszarze.

Mając na uwadze powyższe, a także analizując skalę natężenia poszczególnych wskaźników, w szczególności w ujęciu społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym, a także zaludnienia i znaczenia dla dalszego rozwoju gminy za obszar zdegradowany uznano łącznie jednostki nr 4 i 8. Na przedmiotowym obszarze zlokalizowana jest duża część podmiotów handlowych i usługowych z terenu Miasta Gniew, co wynika z centralnej roli, jaką Stare Miasto wraz z Podzamczem pełnią w wizerunku gminy. Zlokalizowane są tam również nieliczne lokale gastronomiczne oraz koncentruje się większość ruchu turystycznego.

Pomimo tego jednostki te charakteryzują się niewykorzystanym potencjałem, na którego źródło wskazuje przeprowadzona analiza wskaźnikowa. Zarówno Stare Miasto, jak i Podzamcze, to obszary o wyeksploatowanej infrastrukturze i starej zabudowie, często mocno zdegradowanej, zamieszkałej w dużym stopniu przez osoby o niskim dochodzie, z których znaczna część korzysta z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Niekorzystną sytuację pogłębia jeszcze wysoki poziom patologii społecznych, w tym przestępczości, co ma związek zarówno z ogólną kondycją społeczną obszaru, jak i kumulacją ruchu turystycznego w jego granicach. Obszar, który potencjalnie może i powinien stanowić wizytówkę Gminy Gniew, traci w ten sposób wiele na swej atrakcyjności.

Wskazany wyżej niewykorzystany potencjał związany jest przede wszystkim z dużym potencjałem ludzkim oraz niewykorzystanych możliwościach związanych z dziedzictwem kulturowym: zabytkom, wyjątkowej architekturze i klimatowi. Jednakże niski poziom estetyki, nieograniczony ruch samochodowy w uliczkach starówki i brak stref uspokojonego ruchu nie sprzyjają ukazaniu atrakcyjności tych obszarów. Co więcej, usytuowanie zamkowych parkingów tuż przy samym obiekcie zamku sprawia, iż większość turystów skupia swoją uwagę tylko na tym obiekcie, często nie zdając sobie nawet sprawy, iż w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się tak atrakcyjny obszar Starego Miasta i Podzamcza. Wpływa to na nieopłacalność usług okołoturystycznych, które mogłyby powstawać na tym terenie.

Powyższe przekłada się na niższy od potencjalnego poziom jakości życia ludzi i ich aktywności zawodowej. W centrum miasta istnieją trudności z utrzymaniem działalności gospodarczej, mimo pewnego potencjału dla branży okołoturystycznej. Nie istnieją również inicjatywy, które mogłyby pobudzać aktywność gospodarczą mieszkańców i wspierać osoby wykluczone, w tym osoby starsze, czy niepełnosprawne.

8. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonej delimitacji obszarów problemowych oraz analizy zróżnicowania wewnątrzmiejskiego, w oparciu o konkretne wskaźniki dokonano wyznaczenia obszaru zdegradowanego przeznaczonego do rewitalizacji (obejmującego analizowane wcześniej obszary „Stare Miasto" oraz „Podzamcze"). W celu operacjonalizacji dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz mając na uwadze maksymalizację efektów jego wdrażania, przed określeniem wizji rozwoju oraz wskazaniem katalogu działań rozwojowych (inwestycyjnych i pozainwestycyjnych), należy dokonać pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji, uwzględniając także lokalną specyfikę i uwarunkowania, także o charakterze jakościowym. Poniżej przedstawiono wyniki diagnozy w podziale na sfery: społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenno-funkcjonalną i środowiskową.

Sfera społeczna

Dane demograficzne za 2016 rok wskazują, że obszar rewitalizacji zamieszkuje 1 615 mieszkańców (803 kobiety i 812 mężczyzn), co stanowi 23,45% ogółu ludności miasta Gniew. Gęstość zaludnienia na terenie obszaru jest wysoka i wynosi 4 733 os./km^2.

Struktura demograficzna ludności obszaru zdegradowanego ulega niekorzystnym zmianom. Na przestrzeni lat 2004-2014 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 25% do 20%, podczas gdy udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się z 13% do ponad 16%. Ze względu na notowane trendy demograficzne zbliżona dysproporcja w najbliższych latach będzie najprawdopodobniej się nasilać.

Hierarchizacja i priorytetyzacja zakresu i katalogu problemów i zjawisk społecznych

Problemy społeczne występujące na terenie obszaru rewitalizacji mają charakter złożony i wieloczynnikowy oraz wzajemnie się warunkujący. W związku z tym próba hierarchizacji problemów powinna uwzględniać podejście systemowe. Należy więc wyróżnić i wskazać główne uwarunkowania **ubóstwa i wykluczenia społecznego**, jednak przy określeniu także przyczyn mniej licznych w obrębie populacji, jednak równie istotnych z punktu widzenia konkretnego mieszkańca.

W poniższej tabeli przedstawiono główne problemy społeczne zdiagnozowane w środowisku obszaru rewitalizacji w ujęciu liczbowym (dane za 2015 rok).

Tabela 31 Powody przyznania pomocy społecznej w 2015 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	**68**	**217**
Bezdomność	2	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	**9**	**44**
Bezrobocie	**39**	**151**
Niepełnosprawność	**33**	**91**
Długotrwała lub ciężka choroba	**29**	**66**
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	**41**	**222**
w tym: rodziny niepełne	10	42
rodziny wielodzietne	4	32
Przemoc w rodzinie	2	9
Alkoholizm	5	18
Narkomania	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	5
Zdarzenie losowe	1	5

Źródło: Program Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2016-2018.

Dane pozyskane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie wskazują, że głównymi problemami społecznymi na analizowanym obszarze rewitalizacji miasta są niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w prawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz nierozerwalnie związane z tymi zjawiskami ubóstwo dotykające ponad 60% korzystających z pomocy społecznej.

Statystyki MGOPS w Gniewie wskazują, że ze świadczeń pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji na koniec 2016 roku skorzystało 214 osób, w tym 107 kobiet i 107 mężczyzn.

Wśród przyczyn tego stanu rzeczy należy wskazać wzrost liczby osób samotnych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz rodzin, w których dorośli z uwagi na ww. dysfunkcję pozostają poza rynkiem pracy. Kolejnym problemem jest **bezrobocie** wynikające z niedostatecznych kwalifikacji, braku umiejętności w poruszaniu się po rynku pracy, częstym braku chęci do podjęcia zatrudnienia oraz niedoboru ofert pracy na terenie gminy i powiatu tczewskiego. Wśród 214 osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji, 114 osób stanowili bezrobotni. 52% osób pozostających bez pracy stanowili mężczyźni.

Mieszkanie w bardzo niekorzystnych warunkach środowiskowych, problemy finansowe, rodzinne, wychowawcze, wszystko to nie sprzyja rozwojowi społecznemu i włączaniu się w życie lokalne. Zmaganie się ze swoimi problemami zamyka często ludzi w swoich domach. Obszar rewitalizacji zamieszkuje większa liczba mężczyzn, co sprawia że to właśnie oni znajdują się w gorszym położeniu. W większym stopniu też mężczyźni dotknięci są bezrobociem, przez co również zmuszeni są korzystać ze świadczeń MGOPS.

Inną liczną grupą mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej są osoby dotknięte **długotrwałą lub ciężką chorobą** oraz rodziny **bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego**. Historie życia klientów MGOPS wskazują, że choroba pojawić się może w każdym wieku – także w dzieciństwie i młodości. W wielu przypadkach związana jest także z orzeczoną niepełnosprawnością. Wówczas nierzadko związana jest ze złymi warunkami ekonomicznymi w rodzinie. Zdarza się, że schorzenia są skutkiem kontaktu młodego człowieka z uzależnieniami od nikotyny, alkoholu czy narkotyków. Z kolei wśród osób w wieku dorosłym występowanie chorób przewlekłych związane jest w dużej mierze z nieprawidłowym stylem życia lub z występowaniem stresogennych sytuacji życiowych związanych m.in. ze śmiercią bliskiej osoby, utratą pracy czy mieszkania. Człowiek borykający się z ciężkimi i przewlekłymi schorzeniami staje się bezradny i niepewny, wymaga stałej opieki i leczenia oraz nierzadko pomocy w zaspakajaniu najbardziej podstawowych potrzeb. W gospodarstwach domowych dotkniętych tymi dysfunkcjami brakuje umiejętności tworzenia dobrych relacji i właściwego klimatu życia rodzinnego oraz nie ma fundamentalnego poczucia bezpieczeństwa. Co więcej, **osoby z niepełnosprawnościami** na co dzień funkcjonują w środowisku niesprzyjającym dla ich optymalnej egzystencji zarówno ze względu na braki infrastrukturalne i występujące bariery architektoniczne (np. seniorzy, osoby z niepełnosprawnością ruchową), jak z powodu występujących deficytów systemowych i świadomościowych (m.in. osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby o utrudnionej percepcji). Dodatkowo, obserwowane **zmiany demograficzne** generować będą potrzebę zapewnienia specjalistycznych usług ochrony zdrowia oraz adekwatnej opieki społecznej i kompleksowych działań aktywizujących dla seniorów. Celem tych przedsięwzięć będzie zapewnienie osobom starszym jak najdłuższego samodzielnego i godnego funkcjonowania w społeczności lokalnej.[2]

Bezrobocie i niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu prawidłowych ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Bezrobocie często połączone z niedostatecznym poziomem wykształcenia prowadzi do występowania **dysfunkcji rodziny i patologii społecznych**. Różnego rodzaju dysfunkcje rodzin wpływają w negatywnym stopniu na rozwój młodego pokolenia i popychają młodzież w kierunku zachowań ryzykownych. Wówczas problemy społeczne odzwierciedlać się mogą w spadku poczucia bezpieczeństwa na poziomie lokalnej społeczności oraz wzrostem przestępczości.

W lokalnym środowisku obecny jest także **problem przemocy w rodzinach**. Z przeprowadzonych w 2014 roku badań ankietowych dotyczących lokalnych zagrożeń społecznych wynika, że przemoc w rodzinie jest istotnym problemem w lokalnych społecznościach. W oparciu o zgromadzony materiał badawczy ustalono, iż 61% ankietowanych zna osoby, które doznały przemocy fizycznej lub psychicznej, natomiast ponad 50% badanych zna jedną lub kilka rodzin w swoim otoczeniu, w których dochodzi do różnych form przemocy. Na przedmiotowym obszarze na każdy 1 tys. mieszkańców wystawianych jest rocznie ok. 2,8 karty, co jest wskaźnikiem wyższym niż przeciętny dla województwa (ok. 2,0 karty na 1 tys. mieszkańców). Dodatkowo aż 20 osób z obszaru jest pod nadzorem kuratora.

Warto podkreślić, że zgodnie z doświadczeniami pracowników MGOPS, w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej występuje najczęściej więcej niż jedna dysfunkcja. Fakt ten dodatkowo wzmacnia znaczenie systemowej pomocy ze strony pracowników socjalnych i innych specjalistów, zajmujących się wsparciem w rozwiązywaniu kompleksowych problemów rodziny.

Znacząca liczba mieszkańców obszaru, w tym dzieci i młodzież, zagrożona jest ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wskutek trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzieci

[2] *Program Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2016-2018*, listopad 2015.

umieszczane są w rodzinach zastępczych lub są objęte instytucjonalnymi formami opieki. Dzieci i młodzież wychowuje się "na ulicy" przez co są bardziej narażeni na izolację społeczną, wpadają w "złe towarzystwo" i wypadają z systemu edukacji, popadając często w konflikt z prawem. Rośnie także liczba osób starszych i niesamodzielnych.

Obserwowane zmiany demograficzne generują potrzebę zapewnienia specjalistycznych usług nie tylko ochrony zdrowia ale również adekwatnej opieki społecznej i kompleksowych działań aktywizujących dla seniorów. Wszystko to stwarza potrzebę rozwoju usług skierowanych do poszczególnych grup osób, tj. podjęcia działań polityki społecznej sprzyjających podnoszeniu jakości życia oraz zapobiegających wykluczeniu społecznemu.

Analiza potencjału i aktywności podmiotów, działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji istniejących/funkcjonujących na obszarze rewitalizacji

Przyszły sukces możliwych działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji wymaga zaplanowanego współdziałania różnych podmiotów i instytucji działających na rzecz szeroko pojętej aktywizacji społecznej i zawodowej. Kluczowe jest więc określenie istniejącego potencjału zarówno w grupie podmiotów samorządowych, jak i w sektorze prywatnym i pozarządowym.

Ważniejsze podmioty i instytucje zlokalizowane na obszarze rewitalizacji:

- Urząd Miasta i Gminy w Gniewie
- Lokalne Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych w Gniewie
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Powiatowa im. ks. Fabiana Wierzchowskiego w Gniewie
- Parafia Św. Mikołaja w Gniewie
- Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew
- Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew
- Stowarzyszenie Kociewskie Centrum Edukacji
- Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy
- Fundacja Obywatelska w Gniewie
- Stowarzyszenie Żółty Regiment Piechoty
- Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska
- Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego
- Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie"
- Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego
- Polski Związek Wędkarski Koło nr 54 GNIEW
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie
- Parafialny Zespół Pomocy Charytatywnej "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie
- INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o.

Inne podmioty prowadzące działania na przedmiotowym obszarze:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie (MGOPS)
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS)
- Dom Pomocy Społecznej (DPS) w Gniewie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Tczewie
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gniewie
- Komisariat Policji w Gniewie

Jednym z kluczowych podmiotów wspierających działania związane z rewitalizacja społeczną na terenie miasta Gniew jest **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS)**. Celem działania Ośrodka jest podejmowanie wszelkich działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godność człowieka, a także podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ośrodek realizuje własne i zlecone gminie zadania z zakresu pomocy społecznej polegające w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb[3].

Przy MGOPS działa także **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym. Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzą przedstawiciele instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi. Zespół interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy.

Mając na uwadze potrzeby mieszkańców gminy borykających się z problemami psychicznymi i psychologicznymi MGOPS utworzył **Środowiskowy Dom Pomocy (ŚDP)**. ŚDP jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną dla: chorych psychicznie, osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym.

Istotnym podmiotem z punktu widzenia wzmacniania potencjału NGO (organizacji sektora pozarządowego) jest **Lokalne Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych** w Gniewie (pl. Grunwaldzki 45). Misją Centrum jest wzmocnienie sektora pozarządowego i sektora obywatelskiego oraz wspieranie aktywności obywateli w działaniach służących rozwojowi obszaru gminy i jej mieszkańców oraz lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych. Do głównych zadań Centrum należy wspieranie organizacji pozarządowych zgodnie z ich działalnością statutową w szczególności na rzecz rozwoju gminy, oraz prowadzenie działań rozwijających przedsiębiorczość społeczną oraz wspierających proces inkubowania organizacji (w tym tworzenie miejsc do ich rejestracji i funkcjonowania).

Powiatowa i Miejska Biblioteka Powiatowa im. ks. Fabiana Wierzchowskiego w Gniewie oprócz podstawowej działalności związanej z rozwijaniem potrzeb czytelniczych społeczeństwa prowadzi także szerokie działania w zakresie aktywizacji kulturalnej i społecznej mieszkańców. Do zakresu działalności biblioteki należy w szczególności gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych

[3] Uchwała nr XXXV/228/13 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 29 maja 2013r. w sprawie uchwalenia statutu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie.

oraz udostępnianie zbiorów bibliotecznych i prowadzenie działalności informacyjno-bibliotecznej. Jednak Biblioteka mieszcząca się przy pl. Grunwaldzkim jest także miejscem organizacji licznych wydarzeń kulturalnych, koncertów, festiwali, konkursów plastycznych i kulturalnych, projekcji filmów i spotkań autorskich. W ramach struktury placówki prężnie działa Centrum Edukacji Regionalnej przybliżające mieszkańcom historię Gniewu oraz kultywujące tradycję kultury Kociewia. W Bibliotece prężnie funkcjonuje także Centrum Animacji Kulturalnej. Biblioteka prowadzi także działalność wydawniczą.

Charakterystyka zakresu i intensywności współpracy władz z partnerami społeczno-gospodarczymi w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji

Ocena stanu istniejącego w zakresie podsystemu społecznego, w celu określenia uwarunkowań możliwych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wymaga przeprowadzenia diagnozy w zakresie rozwinięcia i potencjału sektora pozarządowego i szeroko pojętego partnerstwa z podmiotami społeczno-gospodarczymi. Realizacja rozwoju społecznego oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu na wymaga bowiem połączenia kompleksowych działań podmiotów i instytucji publicznych oraz organizacji społecznych o charakterze pozarządowym.

Do grona najaktywniejszych organizacji tego typu obejmujących swoim oddziaływaniem mieszkańców obszaru przeznaczonego do rewitalizacji zaliczyć należy takie podmioty, jak:

- Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew,
- Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew,
- Stowarzyszenie Kociewskie Centrum Edukacji,
- Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy,
- Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska,
- Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego,
- Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie",
- Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego,
- Polski Związek Wędkarski Koło nr 54 GNIEW,
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie,
- Fundacja Obywatelska w Gniewie
- Parafialny Zespół Pomocy Charytatywnej "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie.

Grupy nieformalne, funkcjonujące na obszarze objętym rewitalizacją:

- Centrum Edukacji Regionalnej przy PiMBP w Gniewie,
- Grupa rekonstrukcyjna Żółty Regiment,
- Grupa Bez Nazwy,
- Gniewska Orkiestra Dęta,
- Zespół Sygnalistów Myśliwskich,
- Big Band Gymevensis Brass,
- 1 Gniewska Drużyna Harcerek „Gniazdo”,
- Rodzinny Ogród Działkowy im. Juliusza Kraziewicza,
- Centrum Muzycznie Aktywnych,
- Chór Gregoriański "Schola Cantorum Gymevenis".

Bardzo ważną rolę w koordynacji współpracy trzeciego sektora pełni **Gniewska Rada Organizacji Pozarządowych (GROP)**. Rada reprezentuje gniewskie organizacje pozarządowe i jest wyłoniona podczas forum przy udziale przedstawicieli Burmistrza.

Samorząd gminy Gniew od wielu lat z sukcesami prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowym. Ustawa o Działalności Pożytku Publicznego i Wolontariacie nie tylko zobowiązała samorządy do uchwalania rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, ale dała również możliwość, aby tworzyć dłuższą perspektywę kooperacji w formule programów wieloletnich. Samorząd gminny skorzystał więc z tej możliwości i obecnie wdrażany jest już drugi program o perspektywie wieloletniej. Aktualny dokument **Wieloletniego Programu Współpracy Gminy Gniew z organizacjami pozarządowymi** reguluje możliwe formy wsparcia działalności organizacji ze strony samorządu.

Przeprowadzona pod koniec 2015 roku **zewnętrzna ewaluacja Wieloletniego Programu Współpracy Gminy Gniew z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2012-2015** przyniosła interesujące wnioski – istotne także z punktu widzenia przyszłego kreowania wspólnych działań rewitalizacyjnych. Najważniejszą konkluzją płynącą z procesu ewaluacyjnego jest ogólna dobra ocena współpracy po obu stronach. Respondenci podkreślali konieczność budowania partnerskich relacji oraz wzajemnego uczenia się i profesjonalizacji działań. Najważniejszymi obszarami współpracy uznane zostały przede wszystkim formy finansowe (np. zlecanie zadań przez samorząd organizacjom pozarządowym), ale również działania o charakterze niefinansowym (np. wspólne zespoły doradczo-inicjacyjne) zostały ocenione wysoko. Z badania płynie jednak pewna konkluzja o zwalnianiu procesu współpracy, pewnym rozdźwięku pomiędzy oczekiwaniami sektora pozarządowego i samorządowego oraz problemach, przed którym obie strony stają. Niemożność porozumienia się np. w kwestii koordynatora ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, deklaratywnie stwierdzone pogorszenie współpracy w ostatnim roku czy wreszcie kwestie zwiększania poziomu środków przekazywanych na rzecz trzeciego sektora są dużymi wyzwaniami, przed którymi stoi społeczność Gminy Gniew.[4]

Poniższe **wnioski i rekomendacje**, płynące z procesu ewaluacyjnego, mogą pomóc w realizacji największych wyzwań, które stoją przed sektorem samorządowym i pozarządowym w Gniewie na lata kolejne, szczególnie w perspektywie koniecznej synergii działań rewitalizacyjnych:

1. Zwiększenie aktywności lokalnej (szczególnie po stronie NGO),
2. Większe włączenie organizacji pozarządowych w lokalne procesy, działania, wspólne między sektorowe wypracowywanie stanowisk,
3. Profesjonalizacja działań sektora pozarządowego oraz obustronne (oba sektory) podnoszenie kompetencji we wzajemnych relacjach,
4. Rozwijanie i wzmacnianie (w tym finansowe) form współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi,
5. Polepszenie przepływu i dostępu do informacji oraz współpracy przez sektor samorządowy,
6. Działania integracyjne międzysektorowe służące zwiększeniu wzajemnego zaufania i partnerskich relacji,
7. Rozwijanie innowacyjnych form współpracy wewnątrz i międzysektorowej,
8. Podjęcie szerszej współpracy organizacji pozarządowych z sektorem prywatnym w zakresie realizacji działań społecznych.
9. Pogłębianie współpracy wewnątrzsektorowej (NGO).

Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców w dotychczas podejmowane działania o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, społecznym, gospodarczym. Analiza skuteczności działań mających na celu niwelowanie problemów społecznych, które były dotychczas podejmowane na obszarze objętym programem.

[4] *Ewaluacja Wieloletniego Programu Współpracy Gminy Gniew z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2012-2015*, jesień 2015.

Obserwowane jest duże zróżnicowanie poziomu zaangażowania mieszkańców obszaru w działania rozwojowe zarówno w dziedzinie integracji lokalnej, aktywizacji społecznej i gospodarczej, jak i realizacji zamierzeń inwestycyjnych o charakterze infrastrukturalnym.

Prowadzone głównie przez lokalny samorząd działania rozwojowe w dziedzinach aktywizacji i integracji społecznej, aktywizacji gospodarczej i zawodowej, jak również przedsięwzięcia w infrastrukturę twardą, spotykają się ze zróżnicowanym odbiorem społecznym. Obserwowany jest jednak bardzo często niewystarczający poziom zaangażowania mieszkańców szczególnie w zakresie działań nieinwestycyjnych. Wśród powodów obserwowanej bierności społecznej wśród znacznej części mieszkańców obszaru rewitalizacji wymienić należy, występujące problemy w rodzinach, wysoki poziom bezrobocia i występujące ubóstwo, połączone z problemami zdrowotnymi i występującymi zjawiskami niepełnosprawności lub bezradności życiowej. Pracownicy MGOPS wskazują na niskie poczucie sprawstwa i odpowiedzialności za dobro wspólne.

Z drugiej jednak strony podkreślić należy pozytywne doświadczenia podczas realizowanego przez MGOPS w latach 2008-2013 projektu systemowego „Upowszechnianie aktywnej integracji na terenie gminy Gniew", współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W tym okresie czasu w projekcie wzięło udział 207 osób z grupy długotrwale bezrobotnych, w tym 90 osób z terenów miejskich i 74 z obszaru rewitalizacji. Zaplanowaną ścieżkę wsparcia ukończyło 196 osób (166 kobiet i 30 mężczyzn) w tym: 157 osób (148 kobiet i 9 mężczyzn) z obszaru rewitalizacji. Z większością z nich podpisano kontrakt socjalny, a z grupą 33 osób (27 z obszaru rewitalizacji) prowadzono działania w ramach „Programu Aktywności Lokalnej". Celem projektu było przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób korzystających z pomocy społecznej, zwiększenie kompetencji funkcjonowania społecznego, pełnienia ról społecznych, wzrost kompetencji rodzicielskich i zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych oraz wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej.

W ostatnich latach uwidoczniły się bardzo znaczące pozytywne rezultaty współpracy na linii samorząd – organizacje pozarządowe. Współpraca odbywa się w postaci zadań zleconych w ramach programów współpracy z organizacjami pozarządowymi, ale także objawia się w codziennej praktyce wspólnych działań fundacji i stowarzyszeń oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy, Lokalnego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy Zespołu Interdyscyplinarnego. Działania te jednak, ze względu na występujące deficyty finansowe, kadrowe i organizacyjne, nie osiągnęły optymalnego zakresu rzeczowego i czasowego, odpowiedniej skali zaangażowania społecznego oraz pożądanego poziomu intensyfikacji współpracy między partnerami.

Podsumowując, znaczna liczba mieszkańców z obszaru objętego diagnozą, zagrożona jest ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wiele rodzin doświadcza trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i w lokalnym otoczeniu brak jest miejsc, gdzie mogliby szukać pomocy. Rodziny z terenu rewitalizacji dotyka często problem bezrobocia, uzależnień i przemocy domowej, a także niesamodzielność i niepełnosprawność, co doprowadza je do wykluczenia społecznego. Pauperyzacja rodzin wiąże się z brakiem możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb zdrowotnych, edukacyjnych, wycofywanie się z życia społ., po bierność i zanik aspiracji. Bez zapewnienia odpowiedniego wsparcia w zakresie zwiększenia umiejętności radzenia sobie z problemami, dysfunkcje rodzin będą się pogłębiać i staną się problemem wielopokoleniowym i dziedziczonym.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych:

- niska liczby miejsc pracy,
- zwiększająca się liczba ginących zawodów,
- zjawisko dziedziczenia biedy,
- marazm mieszkańców – niechęć do zmian,
- brak centrum edukacji i dziedzictwa,
- brak „kawiarenki obywatelskiej".

Zgodnie z załączonym Raportem konsultacji mieszkańcy zasygnalizowali również potrzebę planowania rewitalizacji obszaru z poszanowaniem praw wszystkich stron – mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, rozwijania atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i inwestycyjnej miasta, oraz konsultowania proponowanych rozwiązań technicznych i architektonicznych z mieszkańcami i przedsiębiorcami na etapie projektowania.

Sfera gospodarcza

Potencjał gospodarczy obszaru wskazanego do rewitalizacji jest bardzo zróżnicowany. Wskazują na to przedstawione wcześniej dane dotyczące przedsiębiorczości mieszkańców w analizowanych jednostkach. Na Starym Mieście liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób wynosiła 6,61 (87 podmiotów) a na Podzamczu – 4,36 (13 podmiotów). Zestawiając to ze średnią dla województwa pomorskiego na poziomie 11,6 i biorąc pod uwagę, iż zazwyczaj w śródmieściach miast ten wskaźnik jest wyższy od średniej, poziom ten należy uznać za niezadowalający.

Na obszarze Starego Miasta i Podzamcza w obrębie obszaru rewitalizacji działają podmioty usługowe i rzemieślnicze, handlowe i gastronomiczne. Ważnym pracodawcą pozostaje Urząd Miasta i Gminy Gniew, którego siedziba zlokalizowana jest w ratuszu. Największym pracodawcą prywatnym jest z kolei Zamek Gniew sp. z o.o.. Wzgórze Zamkowe stanowi dziś największą w powiecie bazę hotelową i restauracyjną. Dyrekcja zamku podjęła decyzję o kolejnej rozbudowie kompleksu. Oferta zamku poszerzy się o basen wewnętrzny, basen dla dzieci i basen zewnętrzny z wodami termalnymi oraz o Night Club, kręgielnię, infrastrukturę SPA, fitness, plac i salę zabaw dla dzieci oraz strefę saun. Planowany rozwój centrum konferencyjno-hotelowego związany będzie z powstaniem nowych miejsc pracy. Z kolei do najbardziej znaczących podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w południowej części obszaru zdegradowanego zaliczyć należy spółkę komunalną INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. oraz piekarnię. Podkreślić należy, że analizowane obszary nie posiadają znaczącego potencjału gospodarczego w postaci dużych przedsiębiorstw generujących liczne miejsca pracy. Firmy takie zlokalizowane są jednak na nieodległych terenach sąsiadujących z analizowanym obszarem od północy i wschodu w okolicach ul. Przemysłowej, Kopernika i Sobieskiego (m.in. FAMA Sp. z o.o., Rolls-Royce Marine Poland, Mikrostyk SA). Warto podkreślić duży potencjał Gminy Gniew w zakresie możliwego przyciągania inwestorów zewnętrznych. Dogodne położenie przy drodze krajowej nr 91 oraz kilkanaście kilometrów od zjazdu z autostrady A1 stanowi duży atut.

W ramach procesu rewitalizacji uwolnionych zostanie kilka lokali użytkowych w obrębie starego rynku, dla których gmina poszukiwać będzie inwestorów zainteresowanych uruchomieniem działalności usługowo-gastronomicznej. Rozważane jest także wdrożenie przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Słabość gospodarczą obszaru rewitalizacji (w przeciwieństwie do potencjału inwestycyjnego, turystycznego i osiedleńczego, jakim charakteryzuje się znacząca jego część) potwierdzają niższe

dochody mieszkańców, niż w pozostałych częściach gminy. Zgodnie z przeprowadzoną delimitacją obszarów zdegradowanych i danymi Urzędu Skarbowego w Tczewie przeciętny dochód mieszkańca Starego Miasta i Podzamcza wynosi nieco ponad 11 tys. zł rocznie i jest niższy niż na większości obszarów miasta (wyższy niż na obszarze wiejskim). Świadczy to o niskim standardzie życia mieszkańców obszaru zdegradowanego, co przekłada się na niemożność zaspokojenia wszystkich ich potrzeb.

Do głównych problemów sfery gospodarczej na obszarze rewitalizacji zaliczyć należy:

- nieoptymalny poziom kompetencji osób poszukujących pracy lub zagrożonych utratą pracy,
- niedopasowanie kompetencji osób poszukujących pracy do wymagań pracodawców,
- niska dynamika przedsiębiorczości mieszkańców,
- brak większych przedsiębiorców generujących miejsca pracy,
- niedostateczny poziom dochodów mieszkańców,
- niewykorzystany potencjał turystyczny poza zagospodarowanym i prężnie prosperującym kompleksem zamkowym.

Koniecznym wydaje się wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz zwiększenie aktywności gospodarczej w oparciu między innymi o lokalne produkty i rzemiosło. Spodziewanymi efektami takiego działania będą: wydłużenie sezonu turystycznego, wsparcie gminy na rzecz przedsiębiorców, rozwój lokalnego handlu, zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i lokali, większe zainteresowanie inwestorów.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych:

- niska liczby miejsc pracy,
- brak systemu wsparcia małej przedsiębiorczości,
- niewykorzystany potencjał lokalnego rzemiosła,
- niewykorzystany potencjał targowiska,
- potrzeba dążenia do zawiązania umów o partnerstwo publiczno-prywatne, której celem byłaby realizacja wspólnych działań sektora publicznego i prywatnego tak, by obaj partnerzy mogli jak najlepiej realizować cele, do których zostali powołani,

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 34,13 ha, co stanowi 5,66% ogółu powierzchni miasta i 0,18% powierzchni gminy.

Przedmiotowy obszar jest objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym Uchwałą Nr VII/69/07 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego na obszarze Starego Miasta, Wzgórza Zamkowego, Podzamcza w miejscowości Gniew jako planowanego obszaru przestrzeni publicznej.

Obszar zdegradowany zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części terytorium administracyjnego miasta. Zajmuje on jednak teren ścisłego centrum administracyjnego i historycznego miasta, gdzie skupia się zdecydowana większość usług dla ludności. Na obszarze

śródmiejskim dominuje funkcja mieszkaniowa i usługowa z przeważającym udziałem historycznej zabudowy kamienicznej. Około 79,5% budynków mieszkalnych na Starym Mieście zostało wybudowanych przed rokiem 1970. Istotnym elementem warstwy urbanistycznej jest kompleks zamkowy wraz charakterystycznym zamkiem komturów gniewskich, zbudowanym na planie czworoboku. Zamek Gniewski pochodzący z XIII wieku. po malborskim jest najcenniejszym obiektem zabytkowym tego typu w województwie pomorskim. W skład zabudowy wzgórza zamkowego wchodzą także Pałac Myśliwski, Pałac Marysieńki oraz zespół obwarowań. W obiektach zespołu zamkowego funkcjonuje obecnie hotel. Na uwagę zasługuje także znajdujący się przy rynku jedyny na Pomorzu zespół kamienic podcieniowych ze wspólnym mansardowym dachem oraz ratusz z XIII – XIV wieku oraz gotycki kościół św. Mikołaja z XIV wieku. Do rejestru zabytków wpisany jest cały układ urbanistyczny miasta w obrębie murów obronnych. Granice strefy ochrony konserwatorskiej określone są nieruchomościami zabudowanymi i działkami znajdującymi się w ramach Starego Miasta, Wzgórza Zamkowego i Podzamcza. Oprócz starzejącego się zasobu budynków mieszkalnych do zdefiniowanych problemów należy niemalże całkowity brak liczby publicznych miejsc rekreacji i wypoczynku. Jest to jednak bardzo istotny wskaźnik jakości życia w mieście – przebywanie na świeżym powietrzu redukuje stres i zachęca do aktywnego trybu życia. Jest to także jeden z argumentów przemawiających za wyborem miejsca zamieszkania. Z kolei w południowej części obszaru zdegradowanego (Podzamcze) zlokalizowane są w dużej części tereny widokowe nad brzegiem Wisły, sąsiadujące z historycznym centrum. Charakter tutejszej zabudowy jest bardziej różnicowany z udziałem kamienic, domów wolnostojących oraz obszarów przemysłowych i magazynowych. Większość zabudowań oraz nawierzchni ulic i chodników w obrębie tej części obszaru będących w złym stanie technicznym i wymaga podjęcia działań modernizacyjnych. Podzamcze również charakteryzuje się wysokim odsetkiem obiektów mieszkalnych sprzed 1970 r. – ok. 62 % i, podobnie jak Stare Miasto, niemal zerowym dostępem do publicznych miejsc rekreacji i odpoczynku. Struktura własnościowa obszaru rewitalizacji przedstawia się w sposób zróżnicowany. Dominują tu nieruchomości prywatne i komunalne. Duży udział obiektów gminnych jest korzystny z punktu widzenia interesu publicznego, stanowią bowiem potencjalne miejsca lokowania inwestycji. Należy pamiętać jednak, że obiekty gminne na obszarze rewitalizacji stanowią przede wszystkim budynki wielorodzinne z mieszkaniami komunalnymi, stąd nie dają one pełnej możliwości zagospodarowania, przy zapewnieniu jednak lokali zastępczych gmina może przeanalizować sposób przeznaczenia tych doskonale zlokalizowanych w układzie miasta obiektów.

Tabela 32 Nieruchomości na obszarze rewitalizacji według struktury własności

Własność	Powierzchnia w ha			
	Strefa śródmiejska (Stare Miasto)	Strefa południowa (Podzamcze)	**Cały obszar rewitalizacji**	
Osoby fizyczne	5,490	6,154	**11,643**	**33%**
Gmina Gniew	5,787	8,577	**14,363**	**41%**
Osoby prawne	1,161	5,263	**6,425**	**19%**
Powiat Tczewski	1,080	1,201	**2,281**	**7%**

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Gniewie

Infrastruktura turystyczna

Turystyka jest istotnym elementem gospodarki Gminy Gniew. W Gniewie w znacznej części zachowała się dawna średniowieczna kompozycja przestrzenna, widoczna zarówno w planie miasta zawartym wewnątrz linii murów obronnych, jak i w kształcie zabudowy. Do odkrywania historii zachęca przede wszystkim usytuowany na nadwiślańskiej skarpie kompleks pałacowo – zamkowy. Jego sztandarowym elementem jest potężna, gotycka twierdza słynąca z turniejów rycerskich, zaciętych bitew i wspaniałych spektakli. Zamek w Gniewie jest jedną z większych atrakcji turystycznych, nie tylko w mieście, ale w całym regionie – w samym roku 2014 r. zamek odwiedziło 68 095 osób. Do większych atrakcji turystycznych należą również Kościół Św. Mikołaja oraz rynek (Plac Grunwaldzki) wraz z gniewskim ratuszem. Te ostatnie atrakcje cieszą się jednak znacznie mniejszą popularnością wśród turystów, co znacząco wpływa na obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru. Zainteresowanie turystów miastem skupia się przede wszystkim na Wzgórzu Zamkowym, a przez to obejmuje jedynie wycinek miasta, ma też zazwyczaj charakter krótkiej, incydentalnej wizyty.

Problemy – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Do najważniejszych problemów na terenie obszaru rewitalizacji, zidentyfikowanych przy współudziale mieszkańców, na poziomie sfery przestrzenno-funkcjonalnej zaliczyć należy m.in.:

- Stosunkowo duży ruch uliczny, szczególnie w obrębie śródmieścia. Obserwowany duży ruch kołowy, związany z obsługą obiektów usługowych i handlowych oraz zlokalizowanego na rynku Urzędu Miasta i Gminy, przyczynia się do zmniejszenia znaczenia obszaru jako miejsca integracji mieszkańców. Negatywnym rezultatem jest także niższy od oczekiwanego poziom atrakcyjności turystycznej.
- Niedostateczna liczba miejsc parkingowych.
- Deficyt w zakresie przestrzeni publicznych, obiektów i usług integrujących mieszkańców. Niedoinwestowane budynki publiczne posiadają duży potencjał lokowania działalności związanej z rewitalizacją społeczną.
- Niewykorzystany potencjał turystyczny analizowanych obszarów, poza zagospodarowanym i prężnie prosperującym kompleksem zamkowym.
- Niedostateczna liczba i jakość obiektów małej architektury.
- Brak odpowiednio wyposażonej i przystosowanej przestrzeni do realizacji imprez plenerowych, tak by możliwe było przeniesienie części imprez z terenów zamkowych na tereny Starego Miasta i Podzamcza;
- Niedostateczna powierzchnia terenów zieleni urządzonej.
- Brak obiektów na realizację działań społecznych.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych:

- duży ruch samochodowy,
- nieuporządkowany system parkowania,
- brak dojścia do rzeki Wierzycy,
- duży udział lokali o nieuregulowanej kwestii własnościowej,
- izolacja terenów zamkowych,

- niski poziom estetyki ciągów Zamek – Stare Miasto,
- niska estetyka budynków, obejść, części wspólnych,
- brak miejsc rekreacji dla dzieci i dorosłych,
- brak małej architektury,
- niski poziom czystości.

Mając na uwadze nagromadzenie problemów przestrzenno-funkcjonalnych na obszarze rewitalizacji oraz duże znaczenie tych terenów dla aktywizacji społeczno-gospodarczej miasta podkreślić należy konieczność intensyfikacji działań rewitalizacyjnych. Ogromnym potencjałem, który należy wykorzystać, jest historyczny układ urbanistyczny stanowiący dziedzictwo cywilizacyjne o oddziaływaniu krajowym i europejskim. Harmonijna rewitalizacja zakładająca modernizację obiektów kubaturowych i przestrzeni miejskich (z nadaniem im nowych funkcji) w połączeniu z aktywizacją społeczną i wzrostem atrakcyjności turystycznej stanowi receptę dla uzyskania także wysokiej jakości życia mieszkańców a wielu z nich może stanowić drogę do włączenia społecznego.

Sfera techniczna

Podstawowa infrastruktura techniczna

Obszar rewitalizacji posiada dostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną.

Należy podkreślić, że stan wyposażenia obszaru rewitalizacji w infrastrukturę techniczną jest wyróżniający w porównaniu z innymi jednostkami miasta i gminy. Nadal jednak, biorąc pod uwagę, iż obszar rewitalizacji stanowi teren śródmiejski, wysoce zurbanizowany, należy określić poziom jego uzbrojenia jako niezadowalający. Do głównych problemów obszaru rewitalizacji w kontekście sieci technicznych, zaliczyć należy:

- brak kanalizacji deszczowej w ramach istniejących dróg,
- znikomy poziom wyposażenia w instalację gazową,
- niski poziom wyposażenia w instalację ciepłowniczą,
- znaczące ubytki w sieci oświetlenia ulicznego
- niedostateczny poziom rozwoju sieci teletechnicznej.

Istniejące sieci, obok niedostatecznego ich rozwinięcia, charakteryzują się również awaryjnością. Potwierdzają to dane operatorów zebrane na potrzeby analizy delimitacyjnej. Rocznie w przeliczeniu na 1 ha obszaru występuje 0,84 awarii infrastruktury, a na Podzamczu 0,14. To wynik wyróżniający się negatywnie na tle pozostałych części gminy. Według danych służb miejskich w latach 2015 i 2016 na obszarze rewitalizacji występowało około 20 awarii technicznych rocznie.

Związane to jest między innymi z wysłużeniem istniejącej infrastruktury oraz wiekiem budynków. Na Starym Mieście i Podzamczu w Gniewie występuje największe zagęszczenie budynków

wybudowanych przed 1970 r., w tym budynków zabytkowych. Zestawienie tych ostatnich zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 33 Obiekty wpisane do rejestru zabytków zlokalizowane na terenie obszaru śródmiejskim

Lp.	adres	obiekt	wpis do rejestru zabytków	
			nr	data
1	-	układ urbanistyczny Starego Miasta z terenem zamkowym	114	1959.07.30
2	-	zespół zamkowy w Gniewie z obiektami: 1. zamek komturów gniewskich; 2. dom bramny; 3. pałacyk Myśliwski; 4. pałac Marysieńki; 5. mury obronne podzamcza; 6. mury dawnej fosy zamkowej; 7. studnia na dziedzińcu zamkowym wraz z działkami	130	2009.05.19
3	Gostomskiego 3	spichlerz	1117	1986.06.10
4	Gostomskiego 4	spichlerz	1118	1986.06.10
5	Dolny Podmur i Górny Podmur	zespół obwarowań miejskich	506	1971.02.20
6	Ks. Kursikowskiego 1	kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja	327	1962.09.11
7	Plac Grunwaldzki 1	ratusz	511	1971.02.20
8	Plac Grunwaldzki 6	kamienica	1331	1990.09.26
9	Plac Grunwaldzki 7	ruina kamienicy	628	1972.08.24
10	Plac Grunwaldzki 8	kamienica	507	1971.02.20
11	Plac Grunwaldzki 9	kamienica	508	1971.02.20
12	Plac Grunwaldzki 10	kamienica	629	1972.08.24
13	Plac Grunwaldzki 11	kamienica	630	1972.08.24
14	Plac Grunwaldzki 12	kamienica	631	1972.08.24
15	Plac Grunwaldzki 13	kamienica	632	1972.08.24
16	Plac Grunwaldzki 14	kamienica	633	1972.08.24
17	Plac Grunwaldzki 15	kamienica	634	1972.08.24
18	Plac Grunwaldzki 16	kamienica	509	1971.02.20
19	Plac Grunwaldzki 17	kamienica	635	1972.08.24

Lp.	adres	obiekt	wpis do rejestru zabytków	
			nr	data
20	Plac Grunwaldzki 18	kamienica	636	1972.08.24
21	Plac Grunwaldzki 20	kamienica	637	1972.08.24
22	Plac Grunwaldzki 22	kamienica	638	1972.08.24
23	Plac Grunwaldzki 26	kamienica	510	1971.02.20
24	Plac Grunwaldzki 28	kamienica	639	1972.08.24
25	Plac Grunwaldzki 30	kamienica	640	1972.08.24
26	Plac Grunwaldzki 32	kamienica	641	1972.08.24
27	Plac Grunwaldzki 33	kamienica	642	1972.08.24
28	Plac Grunwaldzki 34	kamienica	643	1972.08.24
29	Plac Grunwaldzki 35	kamienica	644	1972.08.24
30	Plac Grunwaldzki 36	kamienica	144	1960.01.18
31	Plac Grunwaldzki 39	kamienica	645	1972.08.24
32	Plac Grunwaldzki 40	kamienica	646	1972.08.24
33	Plac Grunwaldzki 41	kamienica	647	1972.08.24
34	Plac Grunwaldzki 42	kamienica	648	1972.08.24
35	Plac Grunwaldzki 44	kamienica	649	1972.08.24
36	Sambora 4	dom	650	1972.08.24
37	Sambora 5	dom	651	1972.08.24
38	Sambora 6	dom	652	1972.08.24
39	Sambora 7	dom	653	1972.08.24
40	Sambora 8	dom	654	1972.08.24
41	Sambora 9	dom	655	1972.08.24
42	Sobieskiego/Górny Podmur	baszta i mury obronne	506	1971.02.20

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku

Istniejące na obszarze rewitalizacji budynki mieszkalne w dużej części znajdują się w niezadowalającej kondycji technicznej. Problemy dotyczą stanu elewacji, części wspólnych, podwórzy. Ich poprawy dokonują właściciele poszczególnych budynków, co postępuje w sposób wolny i nieskoordynowany.

Infrastruktura wodna i przeciwpowodziowa

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP), które zostały opracowane w ramach projektu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) południowa część obszaru zdegradowanego (Podzamcze) **znajduje się w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią**, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, a także w granicach obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat. Na ww. obszarze zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu, m.in. zakaz wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, zakaz wprowadzania nowej zabudowy, zmiany ukształtowania terenu, czy lokalizowania nowych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz inwestycji mogących zanieczyścić wody w przypadku wystąpienia powodzi. Z zakazów tych, jeśli nie utrudni to zarządzania ryzykiem powodziowym, w drodze decyzji administracyjnej może zwolnić dyrektor właściwego regionalnego zarządu gospodarki wodnej.

W przyjętym w dniu 18 października 2016 r. przez Radę Ministrów „Planie zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016, poz. 1841) miasto Gniew z powodu skali zagrożenia powodziowego zostało wskazane jako tzw. obszar problemowy o wysokim poziomie ryzyka. Zagrożenie powodziowe występują na ujściowym, nieobwałowanym odcinku rzeki Wierzycy i jest związane z występowaniem zabudowy mieszkaniowej w południowej części miasta, na obszarze szczególnego zagrożenia powodziowego. W strefie zalewu znajdują się budynki mieszkalne, a także infrastruktura techniczna i komunikacyjna. Analiza w ramach PZRP wykazała, że ze względu na występowanie obiektów mieszkalnych oraz gospodarczych w rejonie nieobwałowanego odcinka rzeki, zasadnym dla ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zapobieżenia dalszym stratom, jest modernizacja konstrukcji tych budynków i/lub budowa nowych o konstrukcjach odpornych na zalanie oraz uszczelnienie obiektów z wykorzystaniem materiałów wodoodpornych, w tym trwałe zabezpieczenie terenu wokół budynków w postaci np. wału ziemnego. W przypadku pojedynczych obiektów, których modernizacja i uszczelnienie nie będzie uzasadniona ekonomicznie, działaniem rekomendowanym dla obniżenia ryzyka powodziowego, jest przeniesienie obiektów i/lub zmiana ich funkcji na mniej wrażliwą. Na liście działań strategicznych PZRP dla miasta Gniewa planowanych do realizacji w latach 2016-2021 (I cykl planistyczny) znalazła się inwestycja pn. „Działania polegające na ograniczaniu wrażliwości obiektów i społeczności oraz ograniczeniu istniejącego zagospodarowania – koncepcja zabezpieczenia lub przeniesienia", do której realizacji zobowiązana jest Gmina Gniew.

Rysunek 3 Obszar wysokiego ryzyka powodziowego – raz na 10 lat (10%)

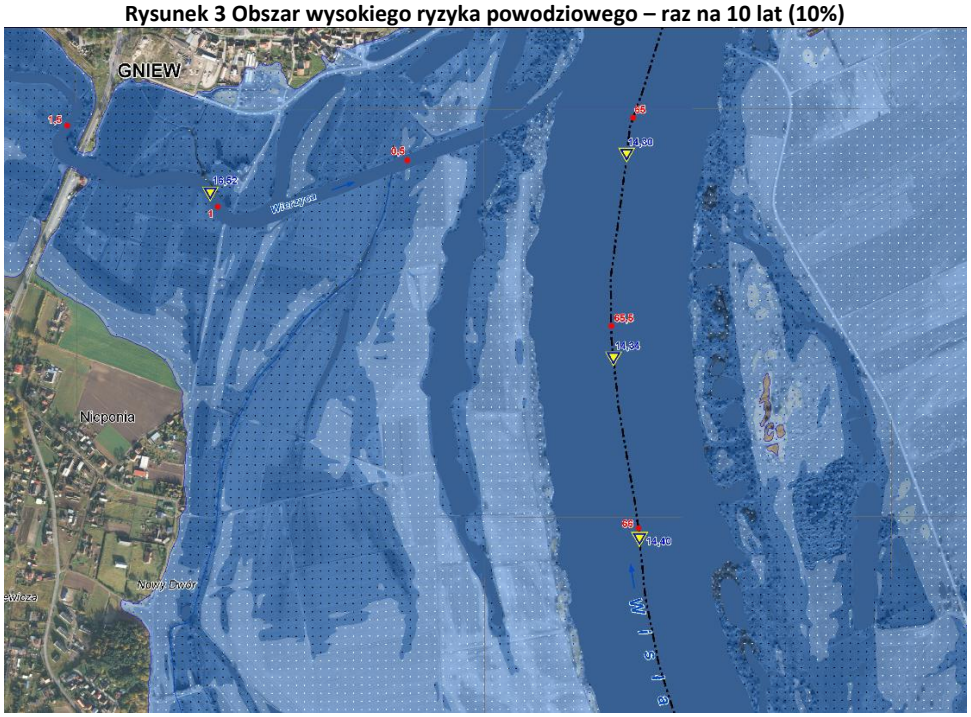

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map Informatycznego Systemu Obrony Kraju

Rysunek 4 Obszar średniego ryzyka powodziowego – raz na 100 lat (1%)

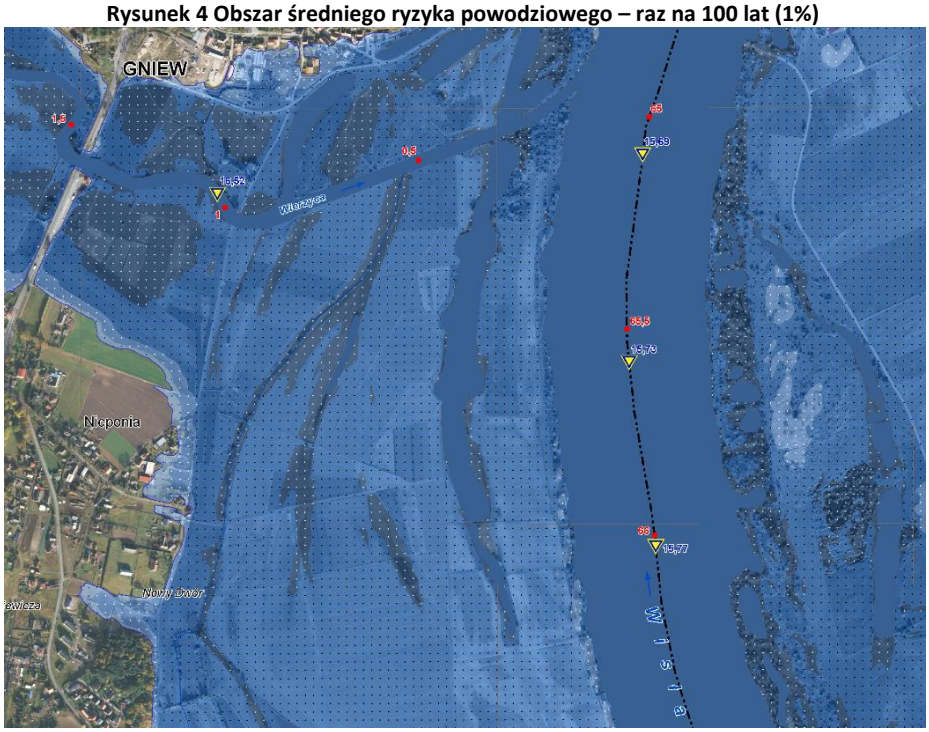

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map Informatycznego Systemu Obrony Kraju

Rysunek 5 Obszar ryzyka powodziowego – obszar gminy – raz na 10 (10%) oraz raz na 100 lat (1%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK)

Problemy – sfera techniczna

Do najważniejszych problemów na terenie obszaru zdegradowanego zidentyfikowanych przy współudziale mieszkańców na poziomie sfery technicznej zaliczyć należy m.in.:

- Niski poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną: gazową, ciepłowniczą, oświetleniową.
- Brak sieci kanalizacji deszczowej.
- Niezadowalający stan infrastruktury technicznej budynków. Liczne kamienice i historyczne budynki są niedoinwestowane. Prawie 76% obiektów na obszarze zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji stanowią budynki wybudowane przed rokiem 1970. Wymagają one pilnych inwestycji w zakresie przebudowy elewacji frontowych, instalacji wewnętrznych oraz charakterystyk związanych z efektywnością energetyczną.
- W niezadowalającym stanie są także miejskie nawierzchnie - ulice i chodniki. Powszechnym problemem jest występowanie licznych barier architektonicznych ograniczających dostępność przestrzeni miejskich dla osób z niepełnosprawnościami (wysokie krawężniki, ubytki w miejskich chodnikach, zły stan historycznego bruku, brak nawierzchni fakturowych).
- Brak toalet publicznych w strefie śródmiejskiej.
- Brak miejsca imprez plenerowych z odpowiednią infrastrukturą (przyłącze energetyczne, nagłośnienie, oświetlenie itp.)
- Ograniczone możliwości rozwoju przestrzennego związane z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych:

- zły stan chodników i oświetlenia ulicznego,
- brak toalet publicznych,
- brak monitoringu,
- brak dróg rowerowych.

Sfera środowiskowa

Obszar gminy Gniew obejmuje fragment międzynarodowego korytarza doliny dolnej Wisły, do którego należy zalesiona strefa krawędziowa wysoczyzny. Ukształtowanie terenu i mała lesistość powodują, że krajobraz ma w przewadze charakter rozległych, sfalowanych panoram rolniczych. Ochronie przyrody i krajobrazu gminy służą obszary chronionego krajobrazu.

Występują tu formy przyrodnicze, które z uwagi na swój unikatowy charakter podlegają ochronie.

Na obszarze części gmin Gniew, Morzeszczyn i Pelplin, w tym na obszarze rewitalizacji znajduje się **Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu**, który zajmuje powierzchnię 2586 ha i obejmuje końcowy odcinek doliny Wierzycy od Janiszewa do ujścia Wisły. Główną wartość przyrodniczą obszaru stanowi dolina rzeczna z całym zestawem elementów morfologicznych i ze zróżnicowanymi zbiorowiskami roślinności. Szczególnie istotna jest rola doliny jako tzw. korytarza ekologicznego.

Podobnie, obszar rewitalizacji objęty jest częściowo ochroną w ramach **obszaru sieci Natura 2000 PLB040003 „Dolina Dolnej Wisły**". Jest to obszar o powierzchni 33559,04 ha zajmujący część obszaru doliny dolnej Wisły. Obszar charakteryzuje się wysoką wartością przyrodniczą, na którą składają się między innymi występujące w liczbie co najmniej 46 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ponadto na obszarze tym gniazduje ok.180 gatunków ptaków. Jest to bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących i zimujących, a także bardzo ważny teren zimowiskowy bielika. W okresie lęgowym obszar ten zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: nurogęś, ohar (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego następujących gatunków ptaków: bielik, gągoł, nurogęś; stosunkowo licznie występuje bielaczek; ptaki wodnobłotne występują w koncentracjach do 40 000 osobników. Obszar charakteryzuje się ponadto bogatą fauną innych zwierząt kręgowych, bogatą florą roślin naczyniowych (ok.1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łęgów, a także cenne murawy kserotermiczne.

W ramach obszaru rewitalizacji położonym nad brzegiem Wisły funkcjonuje **Obszar Natura 2000 „Dolna Wisła" kod PLH 220033.** Obszar obejmuje fragment doliny Wisły w jej dolnym biegu, od południowej granicy woj. pomorskiego do Mostu Knybawskiego na południe od Tczewa. Poza tym w granicach ostoi znajduje się również górny odcinek Nogatu od śluzy w Białej Górze do śluzy pod Wielbarkiem. Wartość przyrodniczą stanowi fragment stosunkowo dobrze zachowanej doliny wielkiej rzeki, z układem roślinności nawiązującym miejscami do naturalnego. Na tym obszarze występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym - różne typy łęgów. Wyróżniono tu 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i odnotowano 15 gatunków zwierząt z Załącznika II tej

dyrektywy. Szczególnie bogata i cenna jest ichtiofauna. We florze roślin naczyniowych stwierdzono liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione w Polsce. Jest to też fragment ostoi ptasiej o randze europejskiej. Na murawach kserotermicznych występują rzadkie i zagrożone gatunki owadów reprezentujących m.in. pontyjski element zasięgowy i / lub umieszczone na Polskiej Czerwonej Liście - m.in. żądłówka z rodziny grzebaczowatych chwastosz pluskwiakowiec, wardzanka, czy osiągające skrajnie północne stanowiska w Polsce: żądłówka smukwa kosmata, pasikonik wątlik paskowany i ślimak wstężyk austriacki Najbardziej cennymi oraz w niektórych przypadkach chronionymi siedliskami na tym terenie są: starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami, zalewane muliste brzegi rzek, ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe), murawy kserotermiczne - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków, ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie, grąd subatlantycki, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, pomorski kwaśny las brzozowo - dębowy, łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łęgowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe, ciepłolubne dąbrowy.

W dawnej Strzelnicy Miejskiej przy ulicy Podwale w Gniewie (Stare Miasto) znajduje się użytek ekologiczny **Strzelnica w Gniewie** o powierzchni 0,11 ha. W tym miejscu chroni się jedno z ważniejszych w województwie pomorskim zimowisk nietoperzy.

Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się **pomnik przyrody nr 602** – grupa drzew przy kościele pw. Św. Mikołaja.

Rzeka Wisła może potencjalnie być wykorzystywana dla rozwoju żeglugi rzecznej i jachtingu, Wierzyca – jako źródło wody dla potrzeb przemysłu, dla stawów rybnych, nawadniania gruntów rolnych, a także jako szlak turystyki kajakowej. Położenie obszaru zdegradowanego w sąsiedztwie tych rzek pozwoli korzystać im gospodarczo i społecznie z owoców takiego rozwoju.

Jakość powietrza

Jakość powietrza na obszarze rewitalizacji jest niezadowalająca. W jego granicach ponad 80% obiektów generuje niskie emisje wpływając negatywnie na stan środowiska naturalnego w zakresie czystości powietrza atmosferycznego. Na stan istniejący wpływają wysokie wartości niskiej emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z lokalnej kotłowni węglowej i domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób - najczęściej węglem o nieoptymalnej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Na obszarze rewitalizacji problemem są przestarzałe piece, a w wielu kamienicach nadal funkcjonują piece kaflowe. W piecach wykorzystuje się paliwa bardzo niskiej jakości. Niekorzystny stan powietrza pogłębia dodatkowo specyficzne ukształtowanie terenu, zwarta zabudowa Starego Miasta i Podzamcza – przyczynia się to do okresowego powstawania zjawiska smogu. Analiza wykazała, że aż ok. 83% w Starym Mieście i 92% na Podzamczu budynków mieszkalnych generuje niską emisję.

Jakość powietrza monitorowana jest na bieżąco przez System Obserwacji Zanieczyszczeń Powietrza za pomocą trzech czujników umieszczonych na terenie miasta. Czujnik zamontowany na Rynku notuje regularnie wyższe stężenia pyłów zawieszonych w stosunku do pozostałych czujników umieszczonych na terenie miasta (Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2). Kumulacji zanieczyszczeń w powietrzu sprzyja zwarta zabudowa śródmiejska, która utrudnia wymianę powietrza.

Problemy – sfera środowiskowa

Do najważniejszych problemów na terenie obszaru rewitalizacji na poziomie sfery środowiskowej zaliczyć należy m.in.:

- Występowanie niskiej emisji związanej z emisją pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób - najczęściej węglem o nieoptymalnej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Występująca emisja nie tylko przyczynia się do zagrożeń ekologicznych, ale przede wszystkim wpływa negatywnie na zdrowie mieszkańców obszaru rewitalizacji.
- Ponad 85% obiektów na obszarze zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji stanowią budynki generujące emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe itp.) oraz nieocieplone, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych.
- Występowanie zjawiska smogu z uwagi na zwartą zabudowę Starego Miasta i niekorzystne ukształtowanie terenu.
- Niedostateczna jakość przestrzeni publicznych biologicznie czynnych w obrębie obszaru rewitalizacji, w tym miejskich skwerów i parków pełniących funkcje rekreacyjne, jednak istotnych także z punktu widzenia zapewnienia wysokiej jakości powietrza atmosferycznego.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych:

- niska emisja – tworzenie się smogu,
- wykorzystywanie paliw niskiej jakości,
- niewystarczająca powierzchnia terenów zielonych.

Tabela 34 Karta obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany

Numer obszaru: 4/8

POWIERZCHNIA OBSZARU:
34,13 ha
(5,66 % pow. miasta)

LICZBA LUDNOŚCI:
1 615 osób
(23,45% ludności miasta)

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU:

Obszar zdegradowany położony jest w południowej części obszaru miasta Gniew. Teren stanowi historyczne i aktualne centrum administracyjne i usługowe miasta i gminy oraz sąsiadujące tereny widokowe nad brzegiem Wisły. W części północnej na terenie obszaru dominuje funkcja mieszkaniowa i usługowa z przeważającym udziałem historycznej zabudowy kamienicznej. W części południowej obszar zabudowy jest bardziej różnicowany z udziałem kamienic, domów wolnostojących oraz obszarów przemysłowych i magazynowych. Istotnym elementem warstwy urbanistycznej jest kompleks zamkowy wraz charakterystycznym zamkiem komturów gniewskich, zbudowanym na planie czworoboku. Największym pracodawcą publicznym pozostaje Urząd Miasta i Gminy Gniew, a największym pracodawcą prywatnym jest z kolei Hotel Zamek Gniew. Charakter i wiek zabudowy oraz struktura społeczna wpływają na występowanie problemów infrastrukturalnych i społecznych.

PODSTAWOWE PROBLEMY SPOŁECZNE GOSPODARCZE I PRZESTRZENNE ZIDENTYFIKOWANE NA OBSZARZE

Podstawowe problemy społeczne:

- znaczna liczba mieszkańców z obszaru objętego diagnozą zagrożona jest ubóstwem i wykluczeniem społecznym
- wiele rodzin doświadcza trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i w lokalnym otoczeniu brak jest miejsc, gdzie mogliby szukać pomocy
- rodziny z terenu rewitalizacji dotyka często problem bezrobocia, uzależnień i przemocy domowej, a także niesamodzielność i niepełnosprawność, co doprowadza je do wykluczenia społecznego.
- pauperyzacja rodzin wiąże się z brakiem możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb zdrowotnych, edukacyjnych, wycofywanie się z życia społ., po bierność i zanik aspiracji. Bez zapewnienia odpowiedniego wsparcia w zakresie zwiększenia umiejętności radzenia sobie z problemami, dysfunkcje rodzin będą się pogłębiać i staną się problemem wielopokoleniowym i dziedziczonym.

Podstawowe problemy gospodarcze:

- nieoptymalny poziom kompetencji osób poszukujących pracy lub zagrożonych utratą pracy,
- niedopasowanie kompetencji osób poszukujących pracy do wymagań pracodawców,
- niska dynamika przedsiębiorczości mieszkańców,
- brak większych przedsiębiorców generujących miejsca pracy,
- niedostateczny poziom dochodów mieszkańców,

- niewykorzystany potencjał turystyczny poza zagospodarowanym i prężnie prosperującym kompleksem zamkowym.

Podstawowe problemy przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe i techniczne:

- stosunkowo duży ruch uliczny, szczególnie w obrębie śródmieścia przyczynia się do zmniejszenia znaczenia obszaru jako miejsca integracji mieszkańców;
- niedostateczna liczba miejsc parkingowych.
- deficyt w zakresie przestrzeni publicznych, obiektów i usług integrujących mieszkańców..
- niedostateczna liczba i jakość obiektów małej architektury.
- brak odpowiednio wyposażonej i przystosowanej przestrzeni do realizacji imprez plenerowych, tak by możliwe było przeniesienie części imprez z terenów zamkowych na tereny Starego Miasta i Podzamcza;
- niedostateczna powierzchnia terenów zieleni urządzonej.
- brak obiektów na realizację działań społecznych.
- niski poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną: gazową, ciepłowniczą, oświetleniową.
- brak sieci kanalizacji deszczowej.
- niezadowalający stan infrastruktury technicznej budynków.
- niezadowalającym stanie są także miejskie nawierzchnie - ulice i chodniki. Powszechnym problemem jest występowanie licznych barier architektonicznych ograniczających dostępność przestrzeni miejskich dla osób z niepełnosprawnościami (wysokie krawężniki, ubytki w miejskich chodnikach, zły stan historycznego bruku, brak nawierzchni fakturowych).
- brak toalet publicznych w strefie śródmiejskiej.
- ograniczone możliwości rozwoju przestrzennego związane z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.
- Występowanie niskiej emisji związanej z emisją pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób - najczęściej węglem o nieoptymalnej charakterystyce i niskich parametrach grzewczych. Występująca emisja nie tylko przyczynia się do zagrożeń ekologicznych, ale przede wszystkim wpływa negatywnie na zdrowie mieszkańców obszaru rewitalizacji.
- ponad 85% obiektów na obszarze zdegradowanym przeznaczonym do rewitalizacji stanowią budynki generujące emisje niskie (posiadających piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe itp.) oraz nieocieplone, których główne drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych.
- występowanie zjawiska smogu z uwagi na zwartą zabudowę Starego Miasta i niekorzystne ukształtowanie terenu.
- niedostateczna jakość przestrzeni publicznych biologicznie czynnych w obrębie obszaru rewitalizacji, w tym miejskich skwerów i parków pełniących funkcje rekreacyjne, jednak istotnych także z punktu widzenia zapewnienia wysokiej jakości powietrza atmosferycznego
-

PROBLEMY UJAWNIONE W WYNIKU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Dzięki partycypacji społecznej w ramach procesu tworzenia założeń do rewitalizacji obszaru w rezultacie przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz podczas spaceru studyjnego ujawniono **problemy**:

- niska liczby miejsc pracy,
- zwiększająca się liczba ginących zawodów,
- zjawisko dziedziczenia biedy,

- marazm mieszkańców – niechęć do zmian,
- brak centrum edukacji i dziedzictwa,
- brak „kawiarenki obywatelskiej”.
- konieczności traktowania projektu zintegrowanego jako punktu wyjścia dla dalszych działań, mających na celu zmianę społecznego i infrastrukturalnego charakteru obszaru, planowania rewitalizacji obszaru zdegradowanego z poszanowaniem praw wszystkich stron – mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, rozwijania atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i inwestycyjnej miasta, oraz konsultowania proponowanych rozwiązań technicznych i architektonicznych z mieszkańcami i przedsiębiorcami na etapie projektowania
- brak systemu wsparcia małej przedsiębiorczości,
- niewykorzystany potencjał lokalnego rzemiosła,
- niewykorzystany potencjał targowiska,
- potrzeba dążenia do zawiązania umów o partnerstwo publiczno-prywatne, której celem byłaby realizacja wspólnych działań sektora publicznego i prywatnego tak, by obaj partnerzy mogli jak najlepiej realizować cele, do których zostali powołani,
- brak kanalizacji deszczowej w ramach istniejących dróg,
- znikomy poziom wyposażenia w instalację gazową,
- niski poziom wyposażenia w instalację ciepłowniczą,
- znaczące ubytki w sieci oświetlenia ulicznego
- niedostateczny poziom rozwoju sieci teletechnicznej.
- duży ruch samochodowy,
- nieuporządkowany system parkowania,
- brak dojścia do rzeki Wierzycy,
- duży udział lokali o nieuregulowanej kwestii własnościowej,
- izolacja terenów zamkowych,
- niski poziom estetyki ciągów Zamek – Stare Miasto,
- niska estetyka budynków, obejść, części wspólnych,
- brak miejsc rekreacji dla dzieci i dorosłych,
- brak małej architektury,
- niski poziom czystości.
- zły stan chodników i oświetlenia ulicznego,
- brak toalet publicznych,
- brak monitoringu,
- brak dróg rowerowych
- niska emisja – tworzenie się smogu,
- wykorzystywanie paliw niskiej jakości,
- niewystarczająca powierzchnia terenów zielonych.

W trakcie prowadzonych konsultacji mieszkańcy zwrócili uwagę na następujące **miejsca problemowe**:

- planty miejskie – jako teren o wysokim potencjale rekreacyjnym i integracyjnym,
- fosa miejska – jako teren spajający i integrujący część północną i południową obszaru o wysokim potencjale kulturalnym i rekreacyjnym, wymagający uporządkowania i wyposażenia w odpowiednią infrastrukturę, konieczność budowy dojścia z obszaru Podzamcza;
- ul. Południowa – najstarszy fragment ulicy w Gniewie, należy rozważyć lepsze jego wyeksponowanie,

- Plac Grunwaldzki – główny punkt śródmieścia o wysokim potencjale integracyjnym, stanowiący wizytówkę miasta, konieczny powrót do jego charakteru z początku XX wieku,
- patio ratusza miejskiego – teren o potencjale integracji, rekreacji, edukacji najmłodszych,
- ul. Wąska, teren między ul. Dolny Podmur i Wąską – teren o potencjale rekreacyjnym, wymagający doinwestowania.

MOCNE I SŁABE STRONY OBSZARU ORAZ JEGO POTENCJAŁ I ZAGROŻENIA

Mocne strony:

- wpisany do rejestru zabytków układ urbanistyczny w obrębie murów obronnych oraz kompleks zamkowy wraz charakterystycznym zamkiem komturów gniewskich pochodzący z XIII wieku;
- wyjątkowe piękno miejskiego krajobrazu, które podkreśla malownicze położenie Gniewu na wysokim brzegu doliny Wisły przy ujściu Wierzycy;
- lokalizacja na terenie obszaru Urzędu Miasta i Gminy, spółki komunalnej INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. oraz Lokalnego Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych w Gniewie;
- duży potencjał organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na terenie obszaru;
- znaczący potencjał modernizacyjny istniejących budynków użyteczności publicznej i innych budynków kubaturowych oraz przestrzeni publicznych.

Słabe strony:

- występowanie obiektywnych problemów społecznych powodujących wykluczenie społeczne poszczególnych mieszkańców i całych rodzin; stosunkowo duże wykorzystanie zasiłków w ramach pomocy społecznej w związku z ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy różnego rodzaju uzależnieniami i patologiami rodziny;
- infrastruktura pełniąca funkcje integracyjne dla mieszkańców jest niedostatecznie rozwinięta (w tym deficyty w zakresie obiektów kubaturowych) co w powiązaniu ze występowaniem barier architektonicznych i priorytetem dla samochodów w obrębie rynku przyczynia się do stosunkowo niskiej dostępności dla mieszkańców (którzy nie spędzają tu swojego czasu wolnego) i turystów;
- lokalizacja większości instytucji publicznych zaangażowanych w proces rewitalizacji poza obszarem;
- zmiany struktury społecznej związane z procesem starzenia się społeczeństwa oraz tendencje suburbanizacyjne wpływają na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i występowanie deficytów w zakresie odpowiedniego wsparcia dla seniorów;
- zły stan techniczny infrastruktury budynków (prawie 76% obiektów na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji stanowią budynki wybudowane przed rokiem 1970);
- występowanie zjawiska niskiej emisji;
- nieoptymalny stan miejskich nawierzchni, w tym infrastruktury drogowej i chodnikowej;
- brak dostatecznej liczby miejsc parkingowych.

Szanse:

- realizacja kompleksowego programu zakładającego uzupełniające się przedsięwzięcia w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego;
- wykorzystanie potencjału turystycznego i gospodarczego Gniewu oraz możliwości zdynamizowania tych sfer dzięki rozwiązaniu problemów związanych ze stanem infrastruktury technicznej budynków kubaturowych i miejskich przestrzeni oraz infrastrukturą parkingową.
- uzyskanie efektu synergii dzięki współdziałaniu samorządu z aktywnymi na terenie obszaru organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi;
- uzyskanie wsparcia finansowego dla inwestycji infrastrukturalnych i projektów „miękkich” ze środków zewnętrznych, w tym unijnych.

Zagrożenia:

- podejmowanie niepełnego pakietu przedsięwzięć o ograniczonym zasięgu oddziaływania lub ograniczanie zasięgu oddziaływania zadań rewitalizacyjnych jedynie do terenu śródmieścia w oderwaniu od potrzeb rewitalizacyjnych zidentyfikowanych w południowej części obszaru;
- niewystarczający poziom koordynacji działań rewitalizacyjnych;
- nasilanie się niekorzystnych tendencji demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz procesem suburbanizacji;
- wpływ czynników zewnętrznych związanych z koniunkturą gospodarczą w kraju, dostępnością środków pomocowych, sferą normatywną, czy poziomem inwestycji podmiotów zewnętrznych.

LISTA POTENCJALNYCH PARTNERÓW WRAZ Z NAJWAŻNIEJSZYMI PODEJMOWANYMI DZIAŁANIAMI

Potencjalni partnerzy społeczni – organizacje pozarządowe:
Fundacja Europejski Park Historyczny w Zamku Gniew, Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew, Stowarzyszenie Kociewskie Centrum Edukacji, Stowarzyszenie Przewodnicy Gniewscy, Stowarzyszenie Gniewska Grupa Obywatelska, Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku, Stowarzyszenie Galeria Piłsudskiego, Centrum Myśliwskie "Zamek w Gniewie", Stowarzyszenie Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego, Polski Związek Wędkarski Koło nr 54 GNIEW, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie, Zespół "CARITAS" przy Parafii Św. Mikołaja w Gniewie.

Grupy nieformalne, funkcjonujące na obszarze objętym rewitalizacją:
Centrum Edukacji Regionalnej przy PiMBP w Gniewie, Grupa rekonstrukcyjna Żółty Regiment, Grupa Bez Nazwy, Gniewska Orkiestra Dęta, Zespół Sygnalistów Myśliwskich, Big Band Gymevensis Brass, 1 Gniewska Drużyna Harcerek „Gniazdo”, Rodzinny Ogród Działkowy im. Juliusza Kraziewicza, Centrum Muzycznie Aktywnych, Chór Gregoriański "Schola Cantorum Gymevenis".

Potencjalni partnerzy gospodarczy (lokalizacja poza obszarem):
FAMA Sp. z o.o., Rolls-Royce Marine Poland, Mikrostyk SA.

Pozostali potencjalni partnerzy niesamorządowi (lokalizacja poza obszarem):
Wspólnoty mieszkaniowe, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Tczewie, Klub Sportowy "MEWA RR-WIP" Gniew, Klub Sportowy Sobieski Gniew, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gniewie, Szpitale Tczewskie SA, Ośrodek Zdrowia – Zespół Opieki Zdrowotnej „Medical” Sp. z o.o.

OGÓLNY OPIS PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ

Podejmowanie inicjatyw w kierunku ożywienia obszaru zdegradowanego, mając na uwadze rewitalizację społeczną i infrastrukturalną oraz aktywizację gospodarczą, powinno odbywać się w sposób partnerski, w odpowiedzi na precyzyjnie zidentyfikowane problemy. Warunkiem powodzenia jest synergia działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Szczegółowy opis proponowanych działań znajduje się w rozdziale pt. Narzędzia realizacji celów

Źródło: Opracowanie własne

9. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji

Przed określeniem konkretnych celów rewitalizacji należy określić wizję stanu pożądanego. Wizja to konkretyzacja oczekiwań mieszkańców i samorządu w jasno określonej perspektywie czasowej. Wśród motywów wykreowania wizji poza istotnym argumentem dotyczącym konieczności wizualizacji spodziewanych efektów było ukazanie zakresu niezbędnego zobowiązania dla interesariuszy procesu rewitalizacji oraz wzmocnienie poziomu ich motywacji. A interesariusze to przede wszystkim mieszkańcy terenu objętego rewitalizacją. Sukces rewitalizacji będzie przede wszystkim pozytywną zmianą dla mieszkańców - zmianą, której osiągnięcie bez ich udziału jest niemożliwe.

WIZJA ROZWOJU OBSZARU OBJĘTEGO REWITALIZACJĄ

Bezpieczne i przyjazne miejsce integrujące mieszkańców i przedsiębiorców, stwarzające warunki dla ich aktywności i wszechstronnego rozwoju oraz otwarte dla osób zainteresowanych jego wyjątkowym dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym

W efekcie realizacji wizji oczekiwane jest zmniejszenie skali dysfunkcji rodzin oraz obserwowanej bezradności życiowej, a także wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego. Spodziewane jest zwiększenie dynamiki rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz pojawienie się nowych inwestorów zewnętrznych zainteresowanych terenami rozwojowymi i atrakcyjnymi lokalami na rewitalizowanych terenach. Oczekiwany jest wzrost poziomu aktywności obywatelskiej. Dobrze wyposażone obiekty użyteczności publicznej oferujące nowe usługi dla mieszkańców oraz zmodernizowane przestrzenie miejskie i infrastruktura publiczna o wysokiej estetyce i dostępności, w tym nowe miejsca integracji służyć będą zarówno mieszkańcom, jak również odwiedzającym coraz częściej zaglądającym w okolice rynku i okolic. Dzięki realizacji wizji standard życia systematycznie będzie rosną oraz zmniejszać się będzie skala wykluczeń. Co istotne, o realizacji wizji z sukcesem będzie można mówić jedynie w sytuacji, gdy sami mieszkańcy odczuwać będą, że ich sytuacja życiowa zmienia się na lepsze.

10. Cele szczegółowe rewitalizacji oraz założenia procesu

Konkretyzacja wizji rozwoju w postaci dookreślenia celów procesu rewitalizacji stanowi kolejny krok planowania procesu rewitalizacji. Cel główny, cele szczegółowe i kierunki działań wyznaczać będą obszary zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć w infrastrukturę oraz zadań o charakterze pozainfrastrukturalnym. Konstrukcję celów dla niniejszego programu w zgodzie z metodologią SMART (ang. *specific, measurable, ambitious, realistic, time-bound*). W związku z tym przyjęto, że cele muszą być konkretne i zawierające jasny przekaz, powinny być możliwe do sprawdzenia stopnia realizacji przy pomocy wskaźników, realne oraz możliwe do osiągnięcia, ambitne i interesujące oraz wyznaczone dla konkretnej perspektywy czasu.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych, które formułowane były jako odpowiedź na problemy zidentyfikowane na terenie rewitalizacji, będzie możliwa zarówno na poziomie sfery społecznej, jak i gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej. Zdecydowano się na określenie kompleksowego celu głównego oraz celów szczegółowych o charakterze priorytetów rewitalizacyjnych.

CEL GŁÓWNY:

PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW TERENU OBJĘTEGO REWITALIZACJĄ

Tak zarysowany cel główny sformułowany na potrzeby niniejszego dokumentu, jeszcze zanim zostanie rozwinięty o cele szczegółowe, wymaga pewnego wprowadzenia. Cel ten związany jest z szeroko stosowanymi na potrzeby nauk społecznych pojęciami *jakości życia* oraz *wykluczenia społecznego*. Warto pochylić się nad znaczeniem tych pojęć, gdyż stanowią one podstawę formułowania dalszych zaleceń naprawczych oraz stanowić będą fundament wszystkich działań rewitalizacyjnych.

Wykluczenie społeczne

Powszechne stosowanie w procesie planowania rewitalizacji pojęcie *wykluczenia*, dotyczy okoliczności, w których dana osoba zostaje, pozbawiona zdolności do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, korzystania z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług lub rynków, które powinny być w danej sytuacji dostępne dla każdego. Wśród osób szczególnie zagrożonych tak rozumianym wykluczeniem społecznym są więc m.in. odbiorcy pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne, seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami, członkowie rodzin dysfunkcyjnych, samotni rodzice w trudnej sytuacji życiowej, dzieci i młodzież z problemami wychowawczymi, osoby uzależnione i współuzależnione, więźniowie opuszczający zakłady karne oraz młodzież opuszczająca zakłady poprawcze itd.

Jakość życia

Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO – ang. *World Health Organisation*) *jakość życia* to spostrzeganie przez osobę własnej sytuacji życiowej w kontekście uwarunkowań kulturowych, systemu wartości oraz w związku ze swoimi celami, normami i zainteresowaniami. W oparciu o definicję jakości życia sformułowaną przez WHO, w 1997 roku Saxena i Orley wyodrębnili następujące czynniki, składające się na jakość życia jednostki: zdrowie fizyczne, stan psychiczny, stopień niezależności, relacje z innymi ludźmi oraz środowisko, w jakim żyje dana osoba. Tak postrzegana jakość życia jest więc subiektywnym odczuciem danej osoby i zależy od szeregu czynników składających się na wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego. Podstawą jednak do określenia poziomu jakości życia jest człowiek, jego potrzeby, pragnienia i ambicje.

Mając na uwadze szeroką semantykę tak sformułowanego celu głównego podkreślić należy, że jego realizacja będzie możliwa tylko przy założeniu realizacji kompleksowego pakietu działań. Zadania te powinny zmierzać do eliminacji lub zniwelowania przyczyn zidentyfikowanych problemów, jak również ich skutków. Wdrożenie spójnego wachlarza wzajemnie się warunkujących przedsięwzięć wymaga zaangażowania zróżnicowanego katalogu podmiotów (samorządowych, pozarządowych, gospodarczych i innych), współdziałających w ramach wspólnych idei przewodnich i wartości. Istotny jest także imperatyw związany z ukierunkowaniem interwencji na wszystkich interesariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej narażonych wykluczeniem społecznym (w tym dzieci i młodzież, seniorzy, osoby dorosłe borykające się z problemami życiowymi).

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1

PO PIERWSZE – RODZINA I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

2

PO DRUGIE – PRACA, LOKALNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ORAZ CZYSTE ŚRODOWISKO

3

PO TRZECIE – PRZYJAZNA INFRASTRUKTURA

1 RODZINA I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

1.1. **Kompleksowe wsparcie dla rodzin i osób** zagrożonych przemocą, borykających się z problemami bytowymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.2. **Wspieranie aktywności obywatelskiej**, społecznej odpowiedzialności mieszkańców oraz wzmacnianie postaw prospołecznych.

1.3. **Zwiększenie dostępności do usług społecznych, miejsc integracji i rozwoju osobistego**

2 PRACA, LOKALNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ORAZ CZYSTE ŚRODOWISKO

2.1. **Aktywizacja zawodowa oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji** zawodowych mieszkańców.

2.2. **Uwolnienie zasobów pracy** poprzez zapewnienie optymalnego poziomu opieki nad dziećmi do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym.

2.3. **Działania służące ochronie środowiska i poprawie jakości życia mieszkańców**

3 PRZYJAZNA INFRASTRUKTURA
PRZESTRZEŃ PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM I ŚRODOWISKU

3.1. **Modernizacja i przebudowa ogólnodostępnych przestrzeni miejskich i obiektów kubaturowych w celu nadania nowych atrakcyjnych funkcji** o znaczeniu integracyjnym i oddziaływaniu na branże rozwojowe Gniewu.

3.2. **Zwiększenie jakości i dostępności infrastruktury podstawowej** z zakresu usług komunalnych.

3.3. **Optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych, drogowych i parkingowych**, zwiększenie dostępności pieszej i eliminacja barier architektonicznych.

11. Narzędzia realizacji celów

Określenie wizji i wskazanie celów oraz nadanie im charakteru operacyjnego poprzez konstrukcję założeń przedsięwzięć rewitalizacyjnych, to kluczowe działania zrealizowane podczas procesu planowania rewitalizacji. Jednak wdrożenie w życia ambitnych planów będzie możliwe jedynie przy określeniu stabilnych i wystarczających źródeł finansowania przedsięwzięć.

Tabela 35 Opis przedsięwzięć zaplanowanych dla obszaru rewitalizacji

Lp	Nazwa przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	lokalizacja	Potencjalne partnerstwa	Zakres czasowy	Planowany koszt w zł i źródła finansowania	Wskaźniki realizacji:
		Projekty podstawowe						
1	**Centrum Wsparcia Rodzin**	Po przeprowadzeniu diagnozy potrzeb uczestników projektu stwierdzono, że jednym z ważniejszych problemów jest bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym rodzin niepełnych i wielodzietnych. W rodzinach tych brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, właściwych wzorców komunikacyjnych, dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa. Często w tych rodzinach dzieci pozostawione są same sobie, większość czasu wolnego spędzają poza domem. Częściej u tych dzieci pojawiają się problemy z nauką, szukają akceptacji wśród rówieśników, zaczynają wagarować, uciekać z dom, popadać w konflikt z prawem. Kolejnym zauważonym problemem jest brak dostatecznego wsparcia dla osób starszych, z niepełnosprawnościami, które z różnych względów nie mogą liczyć na pomoc ze strony bliskich. Prowadzi to do izolacji od lokalnej społeczności i oraz problemów podstawowych czynnościach życiowych. Osobnym, ale równie ważnym problemem jest pomoc osobom z uzależnieniami, które nie chcą uczestniczyć w terapiach, marnotrawiących otrzymane wsparcie. W znacznej mierze oddalające się od funkcjonowania w środowisku. Nierozwiązanie wyżej wymienionych problemów prowadzić będzie do obniżenia własnej wartości, przemocy w rodzinie, uzależnień,	Gmina Gniew Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacja pozarządowa wyłonion a w otwartym naborze	Obszar rewitalizacji – Gniew, pl. Grunwaldzki 16/17 i 45	1. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 2. Parafia Gniew 3. Komisariat policji 4. Uniwersytet III wieku 5. Klub seniora 6. Powiatowa i Miejska	*Od 09-2019 do 09-2020*	1 400 000,00 EFS w ramach RPO WP 2014-2020: 1 190 000,00 Dofinansowanie ze środków budżetu państwa w ramach RPO WP 2014-2020: 140 000,00 środki własne: 70 000,00	Liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznego wsparcia (osoby) – 0,00 (2016), 40,00 (2020) Liczba udzielonych porad specjalistycznych (szt.) – 0,00 (2016), 3,00 (2020)

		utraty stabilizacji życiowej, poczucia bezsilności, które często prowadzi do zaburzeń w relacjach rodziny i może być powodem izolacji społecznej. Wsparciem w latach 2018-2019 objętych zostanie 70 osób ze zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego. Wsparciem zostaną objęte rodziny zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w których najczęściej występuje bezrobocie, trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz problem uzależnień i przemocy domowej, a także osoby niesamodzielne, a w tym osoby starsze i z niepełnosprawnościami. W ramach projektu realizowane będą działania z zakresu: **I. Specjalistyczne wsparcie rodzin** Wsparcie będzie miało charakter kompleksowy i jednocześnie zindywidualizowany, zaprojektowane do potrzeb konkretnego uczestnika projektu i jego rodziny, na podstawie przeprowadzonej diagnozy środowiska. W ramach projektu realizowane będą działania z zakresu: - poradnictwo prawne - konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psycholog, pedagog, terapeuta): - mediacje, terapia, porady. Świadczenie profesjonalnej pomocy (doradczej, edukacyjnej, terapeutycznej) dla dzieci i rodziców w sytuacji rozpadu rodzin lub innej trudnej sytuacji życiowej. - warsztaty umiejętności rodzicielskich (szkoła dla rodziców) - organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji rodzin - konsultacje z zakresu terapii uzależnień - wspieranie rodzin w rozwoju umiejętności spędzania czasu wolnego i rozwijania umiejętności u dzieci i młodzieży - opieka nad osobami zależnymi (dziećmi) na czas korzystania rodziców ze wsparcia II. **Placówka wsparcia dziennego** Zgodnie z art. 18 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Wsparciem objęte zostaną dzieci z obszaru zdegradowanego. Wsparcie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Placówka wsparcia dziennego prowadzona formule mieszanej: pracy opiekuńczej i podwórkowej.			Biblioteka Publiczna 7. Pierwsza Gniewska drużyna harcerek „Gniazdo”			

		Forma opiekuńcza zapewniająca dzieciom: - opiekę i wychowanie - pomoc w nauce - organizacje czasu wolnego, wspieranie i rozwijanie zainteresowań Forma podwórkowa: - realizowana przez wychowawców – działania animacyjne i socjoterapeutyczne. - street working – praca uliczna z osobami najbardziej zaniedbanymi i zagrożonymi patologią, potrzebującymi pomocy w ich środowisku. **III. Usługi opiekuńcze** Punkt wsparcia dziennej opieki dla osób niesamodzielnych w ramach którego planuje się m. in. działania animacyjne i opiekuńcze skierowane do osób starszych np. rozwijanie zainteresowań, prelekcje, wspólne spędzanie czasu, zajęcia sportowe w celu utrzymania sprawności fizycznej i aktywności społecznej osób w ich miejscu zamieszkania.						
2	**Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 16/17 na Centrum Wsparcia Rodzin**	Adaptacja pomieszczeń budynku przy placu Grunwaldzkim 16/17 o łącznej powierzchni ok. 320 m^2 w tym: piwnice ok. 140 m^2, parter ok. 100 m^2, 2 piętro ok. 80m^2. W ramach projektu zostaną zaadaptowane pomieszczenia o łącznej powierzchni **ok. 320 m^2**, które będą pełnić funkcje: **placówki wsparcia dziennego, szkoleniowe, warsztatowe i wystawiennicze oraz pod realizację zadań z zakresu konsultacji i poradnictwa specjalistycznego zarówno grupowego, jak i indywidualnego.** W ramach zagospodarowania piwnic planuje się przystosowanie pomieszczeń na funkcje warsztatowe, wystawiennicze (ewentualnie magazyn) z zapleczem socjalno-sanitarnym. Na parterze przewiduje się przystosowanie pomieszczeń pod placówkę wsparcia dziennego oraz zajęcia szkoleniowe, konsultacje indywidualne i grupowe. W pomieszczeniu na 2 piętrze planuje się salę wystawowo – szkoleniową dla realizacji zajęć dla większych grup. Planuje się również usunięcie w obiekcie barier architektonicznych utrudniających poruszanie się osób niepełnosprawnych. Dodatkowo zostanie zagospodarowane podwórze o powierzchni ok. 160 m^2, poprzez zadaszenie połowy przestrzeni podwórza, wymianę nawierzchni oraz usunięcie barier architektonicznych,	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, pl. Grunwaldzki 16/17	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	*Od 01-2019 do 12-2019*	2 215 083,63 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 1 661 312,72 budżet państwa: 221 508,36 środki własne: 332 262,55	Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby) – 0,00 (2016), 70,00 (2019)

		wykonanie oświetlenia i elementów małej architektury. Podwórze będzie dostosowane do **potrzeb szkoleniowo – rekreacyjnych**. Cały obszar znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej, dlatego zarówno nawierzchnie, jak i elewacje budynków oraz wszelkie elementy małej architektury wyznaczą zalecenia konserwatora zabytków.						
3	**Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 45 na Centrum Wsparcia Rodzin**	**Z uwagi na niewystarczającą kubaturę budynku przy Placu Grunwaldzkim 16/17, część zadań została przeniesiona do obiektu przy Placu Grunwaldzkim 45 oddalonego o ok. 100 m.** Zadanie polegać będzie na adaptacji pomieszczeń budynku przy placu Grunwaldzkim 45 o łącznej powierzchni ok. 90 m^2. W ramach adaptacji zostaną usunięte bariery architektoniczne utrudniające wejście do lokalu oraz zostanie zagospodarowana przestrzeń na realizację zadań z zakresu **poradnictwa prawnego oraz opieki nad osobami zależnymi.**	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, pl. Grunwaldzki 45	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	*Od 01-2018 do 12-2018*	142 212,60 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 106 659,45 budżet państwa: 14221,26 środki własne: 21 331,89	Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby) – 0,00 (2016), 70,00 (2019)

4	**Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej**	W ramach zadania zagospodarowany zostanie zniszczony i zaniedbany obszar dz. nr 75/6, o powierzchni 1826 m^2, stanowiący własność gminy Gniew, poprzez nasadzenia roślin, montaż małej architektury, wykonanie ciągów komunikacyjnych oraz bezpiecznego zejścia pomiędzy ul. Wąską a ul. Wiślaną. **Planuje się w drodze konkursu architektonicznego wybór wykonawcy koncepcji zagospodarowania skwerku przy ul. Wiślanej.** Cały obszar znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej, dlatego zarówno nawierzchnie, jak i wszelkie elementy małej architektury wyznaczą zalecenia konserwatora zabytków.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, ul. Wiślana	INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. - utrzymanie porządku i zieleni miejskiej	*Od 06-2018 do 06-2019*	734 251,20 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 550 688,4 budżet państwa: 73 425,12 środki własne: 110 137,68	Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej (m^3) – 0,00 (2016), 1 826,00 (2019)
5	**Przebudowa nawierzchni wraz z wykonaniem elementów małej architektury oraz wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na obszarze zdegradowanym, w zakresie ulic: Pod**	Teren objęty projektem posiada kilkudziesięcioletnią infrastrukturę o znacznym stopniu zużycia i korozji, której wymiana jest konieczna dla realizacji kolejnego etapu zadania. W ramach przebudowy nawierzchni, planuje się wymianę nawierzchni, montaż małej architektury, instalację automatycznej toalety publicznej oraz monitoringu. Cały obszar znajduje się w strefie ochrony konserwatorskiej, dlatego zarówno nawierzchnie, jak i wszelkie elementy małej architektury wyznaczą zalecenia konserwatora zabytków. W ramach zadania zostanie przebudowana nawierzchnia ulic o łącznej powierzchni **4974 m^2 oraz długości 721 mb,** oraz wymienione zostaną sieci**, w ilościach: sieci wodociągowe: 690 mb, Kanalizacji sanitarnej: 380 mb, kanalizacji deszczowej: 410 mb.**	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji - Gniew, ulice: Pod Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa, Franciszka Jakusz – Gostomskiego	n/d	*Od 06-2020 do 06-2021*	2 927 448,04 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 2 018 216,72 budżet państwa: 292 744,8 środki własne: 616 486,52	Liczba osób podłączonych do infrastruktury sieciowej korzystających z produktów projektu (osoby) – 0,00 (2016), 118,00 (2021)

	Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa, Franciszka Jakusz – Gostomskiego							
6	**Modernizacja wybranych elementów części wspólnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji**	Na obszarze Starego Miasta i Podzamcza występuje 27 wspólnot mieszkaniowych. W ostatnich latach w wielu budynkach jako priorytet wykonywano remonty dachów, pozostawiając wygląd elewacji i podwórzy bez zmian. Stan elewacji budynków oraz ich bezpośredniego otoczenia na obszarze zdegradowanym wymaga pilnej interwencji. Zakłada się udział minimum 2 wspólnot mieszkaniowych oraz minimum 1 budynku komunalnego.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, pl. Grunwaldzki 39, ul. Wodna 8, ul. Wiślana 10,	Wspólnoty mieszkaniowe w obszarze rewitalizacji	*Od 01-2019 do 12-2019*	515 836,97 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 381 268,39 budżet państwa: 51 583,70 środki własne: 82 984,88	Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby) – 0,00 (2016), 51,00 (2019)
7	**Realizacja części skwerku przy ul. Wiślanej przez mieszkańców w obszarów zdegradowanych**	Zadanie polegać będzie na wykonaniu części realizacji zadania: Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej przez uczestników zajęć o tematyce projektowania i wykonania elementów małej architektury oraz zagospodarowania terenów zielonych. Mieszkańcy z obszaru zdegradowanego zaangażowani w projekt będą uczestniczyć w tworzeniu skwerku (montaż małej architektury, nasadzenia roślin i ich późniejsza pielęgnacja, dbanie o ład i porządek zagospodarowanego miejsca), co przyczyni się do integracji ze społecznością lokalną, dbałości o swoje otoczenie, docenienia własnej pracy. Skwerek stanie się jednym z miejsc ujętych w ramach Muzeum Ziemi Gniewskiej – szlaków	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, ul. Wiślana	Organizacje pozarządowe INWEST-KOM w Gniewie Sp. z o.o. - utrzymanie porządku i	*Od 01-2021 do 12-2021*	60 000,00 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 45 000,00 budżet państwa: 6 000,00 środki własne:	Liczba uczestników wydarzenia zwiększającego poziom integracji społecznej (osoby) – 0,00 (2016), 25,00 (2019)

	(cross-financing)	turystycznych wiodących do atrakcyjnych miejsc miasta, w których planowana jest ekspozycja zabytków archeologicznych z terenu miasta			zieleni miejskiej		9 000,00	
8	**Dostosowanie Domu Bramnego do funkcji turystycznej**	Inwestycja obejmuje dostosowanie obiektu Domu Bramnego (obiekt w kompleksie zamku) do pełnienia funkcji turystycznej. Wskaźniki realizacji: • Liczba odwiedzających obiekt o funkcji turystycznej (osoby) – 0,00 (2016), 2 000,00 (2020) Rezultaty: • Wzrost jakości oferty turystycznej, • Wzrost liczby odwiedzających gminę.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, ul. Zamkowa	Zamek Gniew sp. z o.o	*Od 01-2019 do 12-2019*	1.800.000,00 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 1 530 000,00 środki własne: 270 000,00	Liczba obiektów zabytkowych pełniąca funkcje turystyczne – 0,00 (2016), 1 (2023)
Projekty uzupełniające								
9	**Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego wraz z salą wystawienniczą**	Zagospodarowanie obiektu przy ul. Sobieskiego 12 (w tym odbudowa). Utworzenie miejsca integracji lokalnej społeczności wokół lokalnego dziedzictwa i rzemiosła, atrakcyjnego równocześnie dla turystów. Inicjatywa służyć będzie podniesieniu aktywności obywatelskiej i zawodowej, jak również rozwojowi drobnej przedsiębiorczości, także na obszarze rewitalizacji.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, ul. Sobieskiego 12	Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym naborze	*Od 01-2022 do 12-2022*	930 000,00 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 790 500,00 środki własne: 139 500,00	Liczba organizowanych wydarzeń (szkoleń, kursów itp.) (szt.) – 0,00 (2016), 10,00 (2022)

10	**Wiślane Trasy Rowerowe**	Projekt polega na wytyczeniu trasy rowerowej biegnącej przez teren gminy Gniew wraz z budową 5 punktów postojowych. Inwestycja zrealizowana zostanie na obszarze rewitalizacji i pozwoli na podniesienie jakości i estetyki przestrzeni oraz jakości życia mieszkańców, zwiększy ponadto powierzchnię dostępnych terenów zielonych i rekreacji.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji oraz obszar Gminy Gniew	Miasto Tczew Gmina Tczew Gmina Subkowy Gmina Pelplin	2018 - 2019	555 945,35 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 472 553,55 środki własne: 83 391,80	wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (osoby) – 0,00 (2016); 1 000,00 (2019)
11	**Kajakiem Przez Pomorze**	Projekt polega na wykonaniu 3 miejsc postojowych przy rzece Wierzycy, w miejscowościach Brody Pomorskie (wykonanie przystani wraz z polem namiotowym), Gniewskie Młyny (wykonanie przenoski) oraz Gniew (wykonanie przystani). Inwestycja zrealizowana zostanie na obszarze rewitalizacji i pozwoli na podniesienie jakości i estetyki przestrzeni oraz jakości życia mieszkańców, zwiększy ponadto powierzchnię dostępnych terenów zielonych i rekreacji.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji oraz obszar gminy Gniew	Miasto Starogard Gdański Gmina Starogard Gdański Gmina Pelplin	2018 - 2019	822 444,89 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 699 078,16 środki własne: 123 366,73	Liczba potencjalnych użytkowników powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby) – 0,00 (2018); 500,00 (2018)

12	**Gniew – miasto z charakterem**	Przedmiotem projektu jest wykonanie prac budowlano-montażowych polegających na przebudowie nawierzchni ulic i placów w obrębie wpisanego do rejestru zabytków Starego Miasta w Gniewie (Plac Grunwaldzki i ulice Piłsudskiego, Sobieskiego, Brzozowskiego, Wąska, Bankowa, Wschodnia, Wodna i część Zamkowej) oraz montażu małej architektury, zagospodarowaniu terenu fosy zamkowej i terenu zielonego za murami obronnymi (planty gniewskie). Celem nadrzędnym projektu jest przywrócenie śródmieściu Gniewu charakteru z przełomu XIX i XX wieku, co z kolei przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności i podkreślenia walorów kulturowych przestrzeni publicznej w ramach zabytkowego układu urbanistycznego miasta. Łączna powierzchnia ulic i placów wpisanych do rejestru zabytków i objętych wsparciem w ramach projektu wynosi 2,3031 ha. Szacuje się, że liczba odwiedzających Gniew osiągnie w 2019 r. 69500 osób.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew: Plac Grunwaldzki i ulice Piłsudskiego, Sobieskiego, Brzozowskiego, Wąska, Bankowa, Wschodnia, Wodna i część Zamkowej	n/d	2017 - 2019	6.892.194,42 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 5 858 365,26 środki własne: 1 033 829,16	Liczba turystów korzystających z powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury (osoby) – 0,00 (2016), 69 500,00 (2019)
13	**Projekty systemowe z dziedziny aktywizacji zawodowej dla powiatu tczewskiego**	Dwuletnie systemowe projekty planowane do realizacji przez Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie zmierzające do aktywizacji zawodowej wykluczonych grup społecznych z terenu powiatu tczewskiego, w tym także mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Powiatowy Urząd Pracy w Tczewie	Gmina Gniew, w tym całość obszaru rewitalizacji	n/d	2017 - 2018 2019 - 2020	120 000 zł. Dofinansowanie ze środków EFS: 102 000 zł, budżet państwa: 12 000, środki własne: 6 000 zł.	Liczba osób, które dzięki uczestnictwie w projekcie zwiększyły swoje możliwości na rynku pracy (osoby) – 0,00 (2016), 10,00 (2020)
14	**Budowa Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych (w ramach PO Infrastruktura i Środowisko**	Inwestycja polegać będzie na budowie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z drogą dojazdową przy ulicy Krasickiego w Gniewie. Doprowadzi do poprawy jakości życia i środowiska, również na obszarze rewitalizacji.	Gmina Gniew	Obszar 5 – Gniew, Osiedle M. Konopnickiej (oddziaływanie na cały obszar Gminy Gniew)	n/d	2017 - 2020	1.963.450,68 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 1 353 456,15 środki własne: 609 994,53	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów (osoby): 0,00 (2016), 12 000 (2018)

	lub RPO WP 2014-2020)							
15	**Przebudowa ul. Hallera w Gniewie**	Inwestycja polega na wykonaniu kanalizacji deszczowej oraz nawierzchni, parkingów oraz chodników, wraz z oświetleniem na ul. Hallera w Gniewie. Przebudowa drogi pozwoli na rozwiązanie części problemów komunikacyjnych obszaru rewitalizacji, odciążenie ulic i parkingów w jego ramach, podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru i ich jakości życia.	Gmina Gniew	Obszar 1 – Gniew, os. Witosa	n/d	2017 - 2019	3 412 259,39 (środki własne)	Długość drogi objętej przebudową (km) – 0,00 (2016), 0,48 (2019)
16	**Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Gniewie**	Inwestycja polegać będzie na rozbudowie Szkoły Podstawowej w Gniewie o salę gimnastyczną oraz część dydaktyczną wraz z blokiem żywieniowym. Do rozbudowywanej szkoły uczęszczają w dużej części uczniowie obszaru rewitalizacji. Rozwiązanie problemów infrastrukturalnych szkoły pozwoli na wdrażanie lepszego programu nauczania, nowych inicjatyw i podniesie poziom edukacji.	Gmina Gniew	Obszar 7 – Gniew, ul. Gdańska	n/d	2017 - 2019	4 548 000,00 (środki własne, PPP)	Liczba użytkowników powstałej lub zmodernizowanej obiektów oświaty (osoby) – 0,00 (2017), 462 (2018)
17	**Przebudowa ul. Sobieskiego w Gniewie**	Inwestycja polegać będzie na przebudowie ulicy Sobieskiego, jednego z głównych szlaków komunikacyjnych obszaru rewitalizacji.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – Gniew, ul. Sobieskiego	n/d	2018 - 2019	2.600.000,00 (środki własne)	Długość drogi objętej przebudową (km) – 0,00 (2016), 0,24 (2018)
18	**Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na terenie**	Inwestycja polega na wykonaniu sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Placu Grunwaldzkim oraz w ulicach Sobieskiego i Piłsudskiego w Gniewie (obszar rewitalizacji), a także wykonanie przyłączy wodociągowych i sanitarnych z posesji zlokalizowanych w tych ulicach i innych prac, zgodnie z dokumentacją budowlaną	INWEST-KOM w Gniewie sp. z o.o.	Obszar rewitalizacji – Gniew, pl. Grunwaldzki, ul. Sobieskiego, ul. Piłsudskiego	n/d	2016 - 2017	2.273.581,94 (dofinansowanie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku)	Liczba osób podłączonych do infrastruktury sieciowej korzystających z produktów projektu (osoby) – 0,00 (2016) – 650,00 (2017)

	miasta Gniew, w ulicach: Sobieskiego, Plac Grunwaldzki, Piłsudskiego							
19	**Gniew – miasto z charakterem - etap II**	Przedmiotem projektu jest wykonanie prac budowlano-montażowych polegających na przebudowie nawierzchni ulic i placów w obrębie wpisanego do rejestru zabytków Starego Miasta w Gniewie (ul. Zamkowa, ul. Krótka, ul. Boczna, Górny Podmur, ul. Południowa) oraz montażu małej architektury.	Gmina Gniew	Obszar rewitalizacji – ul. Zamkowa, ul. Krótka, ul. Boczna, Górny Podmur, ul. Południowa	n/d	2021-2023	4 090 648,23 Dofinansowanie ze środków EFRR w ramach RPO WP 2014-2020: 3 477 050,99 Środki własne: 613 597,23	Powierzchnia wyremontowanych dróg Wartość bazowa: 0 Wartość docelowa: 0,436 ha

Ogólny opis podejmowanych działań wraz z określeniem wzajemnych powiązań

Podstawowy i fundamentalny kierunek przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze zdegradowanym został określony w ramach postulatu podnoszenia jakości życia mieszkańców poprzez kreowanie kompleksowego i trwałego rozwoju na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Cel główny o tak szerokim charakterze wpłynął na konieczność wskazania kompleksowego zestawu zadań z różnych sfer, nakierowanych do zróżnicowanych grup odbiorców działań rewitalizacyjnych. Dodatkowo, wszystkie inicjatywy rozwojowe zostały przyjęte do realizacji przy założeniu, że muszą przyczyniać się do zlikwidowania lub zniwelowania problemów zidentyfikowanych podczas diagnozy.

12. Źródła finansowa programu rewitalizacji

Tabela 36 Źródła finansowa programu rewitalizacji

Cel szczegółowy	Kierunek działań	Przedsięwzięcie	Czas realizacji	UE		inne	budżet państwa	środki własne	środki prywatne	razem
				EFS	EFRR					
Rodzina i aktywność obywatelska	1.1 1.3	Centrum Wsparcia Rodzin	Od 01-2019 do 12-2020	1 190 000,00			140 000,00	70 000,00		1 400 000
	1.1 1.3	Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 16/17 na Centrum Wsparcia Rodzin	*Od 01-2018 do 12-2018*		1 661 312,72		221 508,36	332 262,55		2 215 083,63
	1.1 1.3	Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 45 na Centrum Wsparcia Rodzin	*Od 01-2018 do 12-2018*		106 659,45		14 221,26	21 331,89		142 212,60
	1.2	Realizacja części skwerku przy ul. Wiślanej przez mieszkańców obszarów zdegradowanych *(cross-financing)*	*Od 06-2018 do 06-2019*		45 000,00		6 000,00	9 000,00		60 000
Praca, lokalna przedsiębiorczość oraz czyste środowisko	2.3	Modernizacja wybranych elementów części wspólnych budynków mieszkalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji	*Od 01-2019 do 12-2019*		381 268,39		51 583,70		82 984,88	515 836,97
	2.1 2.2	Projekty systemowe z dziedziny aktywizacji zawodowej dla powiatu tczewskiego	2017-2018 2019-2020	102 000			12 000	6 000		
	2.3	Budowa Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych (w ramach PO Infrastruktura i Środowisko lub RPO WP 2014-2020)	2017-2018		1 353 456,15			609 994,53		1 963 450,68

Przyjazna infrastruktura i czyste środowisko	3.1	Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej	*Od 06-2018 do 06-2019*		550 688,4		73 425,12	110 137,68		734 251,20
	3.2 3.3	Przebudowa nawierzchni wraz z wykonaniem elementów małej architektury oraz wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na obszarze zdegradowanym, w zakresie ulic: Pod Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa, Franciszka Jakusz – Gostomskiego	*Od 01-2019 do 12-2021*		2 018 216,72		292 744,80	616 486,52		2 927 448,04
	3.1	Dostosowanie Domu Bramnego do funkcji turystycznej	*Od 01-2019 do 12-2019*		1 530 000,00				270 000,0	1 800 000
	3.1	Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego wraz z salą wystawienniczą	*Od 01-2022 do 12-2022*		790 300			139 500		929 800
	3.3	Wiślane Trasy Rowerowe	2018		472 553,55			83 391,80		555 945,35
	3.1	Kajakiem Przez Pomorze	2018		699 078,16			123 366,73		822 444,89
	3.2 3.3	Gniew – miasto z charakterem	2017-2018		5 858 365,26			1 033 829,16		6 892 94,42
	3.3	Przebudowa ul. Hallera w Gniewie	2017-2019					3 412 259,39		3 412 259,39
	3.1	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Gniewie	2017-2018					4 548 000,00		4 548 000,00
	3.3	Przebudowa ul. Sobieskiego w Gniewie	2018					2 600 000,00		2 600 000,00
	3.3	Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na terenie miasta Gniew, w ulicach: Sobieskiego, Plac Grunwaldzki, Piłsudskiego	2016-2017			2 273 581,94				2 273 581,94
	3.3	Gniew – miasto z charakterem - etap II	2021-2023		3 477 050,99			613 597,24		4 090 648,23
				EFS	**EFRR**	**inne**	**budżet państwa**	**środki własne**	**środki prywatne**	**razem**
	przedsięwzięcia podstawowe			1 190 000,00	6 293 145,68		799 483,24	1 159 218,64	352 984,88	9 794 832,44
	przedsięwzięcia uzupełniające			102 000	12 650 804,11	2 273 581,94	12 000	13 169 938,85		28 088 324,90
	RAZEM			**1 292 000,00**	**18 943 949,79**	**2 273 581,94**	**811 483,24**	**14 329 157,49**	**352 984,88**	**37 813 157,34**

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2014-2020

Ważnym elementem umożliwiającym realizację kompleksowego planu działań rewitalizacyjnych zarysowanych w ramach niniejszego dokumentu jest perspektywa uzyskania wsparcia dla realizacji działań ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP)*. Zakłada się możliwość realizacji komplementarnych i wzajemnie się warunkujących działań finansowanych ze środków różnych osi priorytetowych RPO WP w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Dzięki temu uzyskane zostanie wielosektorowe ukierunkowanie interwencji. Podstawowym warunkiem ubiegania się o środki RPO WP jest uwzględnienie przedsięwzięć w ramach przyjętego przez organ uchwałodawczy gminy dokumentu lokalnego programu rewitalizacji (LPR). Program ten wskazywać powinien lokalizację zadania na obszarach zdegradowanych w mieście Gniew, wyznaczonych w oparciu o określone kryteria przestrzenne oraz społeczno-ekonomiczne.

Lista ważniejszych interesariuszy podmiotowych

Planowanie, wdrożenie i realizacja procesu rewitalizacji wymaga współdziałania licznego grona podmiotów spoza struktury Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

Wśród potencjalnych interesariuszy procesu rewitalizacji można wskazać takie podmioty zlokalizowane w gminie Gniew, jak:

- **mieszkańcy miasta i gminy, w szczególności obszaru rewitalizacji** – włączenie w proces rewitalizacji społecznej i przestrzennej, uczestnictwo w pobudzaniu wzrostu gospodarczego, rozwoju przedsiębiorczości, nowych inicjatywach i inwestycjach w infrastrukturę,
- **organizacje pozarządowe i grupy nieformalne** działające na terenie miasta – pomoc w realizacji przedsięwzięć, wsparcie w rekrutacji uczestników oraz w promocji i informacji o planowanych działaniach (szerokie współdziałanie możliwe dzięki potencjałowi osobowemu środowiska, wieloletniemu doświadczeniu oraz znajomości lokalnych gniewskich uwarunkowań).
- **przedsiębiorcy i podmioty ekonomii społecznej** – wsparcie w zakresie umożliwienia odbycia staży lub stworzenie perspektywy przyszłego zatrudnienia dla osób uczestniczących w projekcie (współpraca istotna ze względy na potencjał finansowy i organizacyjny oraz wpływ na lokalny rynek pracy).
- **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** – w zakresie koordynacji działań społecznych w spójności z gminną polityką rozwiązywania problemów społecznych (kluczowy podmiot w zakresie kreowania, wdrażania i koordynacji współpracy, podmiot o bardzo dużym potencjale kadrowym, lokalowym i organizacyjnym).
- **przedszkola i miejsca opieki nad dziećmi do lat 3** - współpraca i konsultacje w zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz dziećmi w wieku przedszkolnym (postulowane uczestnictwo nie tylko placówek położonych na obszarze objętym rewitalizacją, ale również położonych w bezpośrednim sąsiedztwie).
- **szkoły podstawowe** - współpraca i konsultacje w zakresie prowadzenia uczniów, organizowania zajęć wyrównawczych, pomocy w przygotowaniu dzieci uzdolnionych do udziału w konkursach i olimpiadach oraz w zawodach sportowych, doradztwo w wyborze optymalnych ścieżek rozwoju

zawodowego (problemy związane z grupą dzieci i młodzieży oraz stosunkowo niskie wyniki nauczania wskazują konieczność uczestnictwa podmiotów w rewitalizacji).

- **Komisariat Policji w Gniewie** – współpraca w zakresie organizowanych szkoleń z zakresu zagrożeń kryminalnych, zajęć praktycznych o bezpieczeństwie (istotny podmiot w zakresie zidentyfikowanych problemów związanych z bezpieczeństwem publicznym oraz poziomem przestępczości wśród nieletnich; pożądany podmiot przy realizacji zadań edukacyjnych skierowanych do młodzieży i innych grup zagrożonych występowaniem patologii społecznych).

Warto także wskazać na możliwe współdziałanie z podmiotami zlokalizowanym poza miastem, jednak mających wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Gniewu i analizowanego obszaru problemowego:

- **Powiatowy Urząd Pracy** – współpraca w zakresie realizacji szkoleń, współpraca w zakresie bieżącej informacji o ofertach pracy, współpraca z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi (ważny podmiot konsultacyjny w ramach zadań związanych z aktywizacją zawodową).
- **szkoły zawodowe i podmioty realizujące kształcenie praktyczne i ustawiczne** na terenie Powiatu Tczewskiego – współpraca i konsultacje, organizowanie dodatkowej pomocy dla uczniów mających trudności w nauce, doradztwo w wyborze optymalnych ścieżek rozwoju zawodowego.
- **Komenda Powiatowa Policji w Tczewie** – zakres współpracy adekwatny do ww. współpracy z Komisariatem Policji w Gniewie.

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych

Uwzględnienie koniecznych działań związanych z ewaluacją zadań/podprojektów oraz monitoringiem skuteczności wdrażanych przedsięwzięć pod kątem przeciwdziałania zidentyfikowanym problemom jest warunkiem obligatoryjnym procesu programowania rewitalizacji przez Gminę Gniew.

Skuteczny system monitorowania i ewaluacji procesu rewitalizacji przyniesie więc szereg korzyści. Po pierwsze urealni rzeczywiste skoordynowanie zarządzania poprzez wyposażenie w konkretne narzędzia. Po drugie uzyskane zostanie wzmocnienie wieloaspektowej współpracy oraz zapewnienie efektywnego i zgodnego z założeniami wykorzystania środków finansowych (w tym dofinansowania w ramach RPO WP) dla realizacji celów Programu. Nie bez znaczenia jest też postulat wygenerowania poczucia odpowiedzialności wszystkich partnerów.

Monitoring i ewaluacja realizacji Programu będzie prowadzony na następujących poziomach:

POZIOM REALIZACJI PODPROJEKTU/ZADANIA

Uwzględnienie wskaźników realizacji celów przypisane poszczególnym podprojektom, na podstawie danych pozyskanych od podmiotów odpowiedzialnych za realizację danego podprojektu/zadania.

POZIOM REALIZACJI LPR

Analiza w ujęciu globalnym dotycząca obserwacji wskaźników realizacji celów określonych dla całej sfery działań podstawowych oraz badanie sytuacji społeczno-gospodarczej we wszystkich obszarach kryzysowych związanych z zadaniami uzupełniającymi.

Mając na uwadze cel główny Programu należy pamiętać, że monitoring jego realizacji wymaga dokonania oceny, czy nakłady ponoszone w wyniku jego wdrażania przekładają się na rozwój społeczny, zwiększenie jakości życia mieszkańców i prowadzą do zniwelowania zidentyfikowanych problemów. Co więcej, w ramach zadań/podprojektów o charakterze „miękkim" (pozainwestycyjnym), kluczowych pod kątem realizacji Programu i realizowanych w dłuższym okresie czasu, dokonywanie oceny wpływu osiąganych rezultatów na sytuację społeczną jest nawet bardziej istotne niż w przypadku zadań/podprojektów związanych z realizacją robót budowlanych czy zakupem sprzętu i wyposażenia. To właśnie działania pozainwestycyjne stanowią też kluczowy i podstawowy element wdrażania Programu.

Monitoring programu

Za prowadzenie działań w ramach monitoringu i gromadzenie niezbędnych danych odpowiedzialny będzie Zespół Sterujący wraz z Koordynatorem. Monitoring odbywa się co rok, począwszy od roku 2019 za rok 2018 – lata wcześniejsze obejmowały głównie przygotowanie inwestycji, badanie byłoby zatem tylko teoretyczne.

Monitoring zakłada utrzymywanie stałego kontaktu między podmiotem koordynującym proces rewitalizacji – Urzędem Miasta i Gminy Gniew, a wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w jego wdrażanie.

Monitoring będzie prowadzony na poziomie:

- weryfikacji realizacji zaplanowanych celów strategicznych – proces prowadzony przez zespół Sterujący przez cały okres wdrażania programu,
- weryfikacja sposobu realizacji zadań w ramach programu – proces prowadzony przez zespół Sterujący we współpracy z podmiotami realizującymi program,

Dzięki takiej konstrukcji w systemie monitoringu zawarty jest zarówno monitoring projektów/przedsięwzięć, jak i realizacji celów programu wraz z systemem wskaźników.

Krokiem wstępnym dla określenia procedury monitoringowej jest wybór zestawu wskaźników bazowych odnoszących się do podsystemu społecznego, gospodarczego i przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego. Wskaźniki monitorowania są podstawowym narzędziem służącym do śledzenia postępów we wdrażaniu Programu. Dostarczają one danych dotyczących efektów realizacji przedsięwzięcia wskazanych w Programie Rewitalizacji. Są one bezpośrednio powiązane z celami rewitalizacji, a nie produktami poszczególnych przedsięwzięć. Pozwala to na postrzeganie procesu rewitalizacji jako całościowego, skupionego na określonych efektach, nie natomiast jako sumy produktów pojedynczych zadań inwestycyjnych. Tak rozumiana rewitalizacja prowadzić ma do istotnej zmiany na obszarze rewitalizacji przede wszystkim w sferze społecznej, ale również w pozostałych obszarach.

WSKAŹNIKI PRODUKTU

Odnoszą się do produktów, powstałych w wyniku realizacji programu. Wskaźniki te są mierzalne, liczone w jednostkach materialnych (np. powierzchnia obszaru poddanego rewitalizacji, liczba zrealizowanych szkoleń, liczba beneficjentów itp.).

WSKAŹNIKI REZULTATU

Odpowiadają bezpośrednim efektom społeczno-ekonomicznym, wynikającym z realizacji przedsięwzięcia (np. spadek bezrobocia, wzrost poziomu przedsiębiorczości itp.)

Brane pod uwagę wskaźniki są wiarygodne, określone w czasie i mierzalne; odpowiadają poszczególnym zadaniom/podprojektom oraz danym celom szczegółowym. Tak więc w efekcie możliwe jest dokładne wskazanie bezpośrednich korzyści będących następstwem wdrożenia zadań/podprojektów. Weryfikacja wskaźników minionego roku rozliczeniowego, odbywa się na podstawie informacji własnych (Urzędu Miasta i Gminy Gniew) oraz uzupełniająco dostępnych danych statystycznych (np. GUS), a także danych partnerów rewitalizacji oraz innych podmiotów dysponujących odpowiednimi bazami. Monitoring obejmuje również analizę zgodności realizacji działań z przyjętym harmonogramem rzeczowym i finansowym.

Rezultatem corocznego monitoringu będą bazy danych osiąganych wskaźników, które następnie zostaną poddane ewaluacji w latach 2020 i 2023. Wybór wskaźników stanowi kontynuację rozpoczętych w delimitacji i diagnozie badań, mających doprowadzić do zidentyfikowania kryzysu, stąd ich zakres i stan wyjściowy (2016 r.) to w znacznej części ich powielenie, wzbogacone wskaźnikami zaproponowanymi przez poszczególne osie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Baza danych monitoringu zawiera zarówno wartości wskaźników przedsięwzięć, jak i celów. **Każdorazowo krótkie sprawozdanie z monitoringu opublikowane jest na stronie internetowej gminy, a także możliwe jest składanie uwag w trybie pisemnym i elektronicznym do przedstawionych rezultatów. Zebrane uwagi są dogłębnie analizowane i uwzględniane na etapie ewaluacji (z opisem zawierającym treść uwagi i jej rozstrzygnięcie). Każdy interesariuszy ma możliwość czynnego udziału w tym procesie.**

Poniżej znajduje się tabela zestawiająca omówione wskaźniki monitoringu programu. Wskaźniki monitoringu przedsięwzięć zawarto przy ich opisie.

Tabela 37 Wskaźniki monitoringu dla Lokalnego Programu Rewitalizacji

Cel szczegółowy	Kierunek działań	Przedsięwzięcie	rodzaj przedsięwzięcia	nazwa wskaźnika	wartość bazowa (2015 – pogłębiona diagnoza obszaru)	wartość docelowa (2023)	źródło danych
Rodzina i aktywność obywatelska	1.1 1.3	Centrum Wsparcia Rodzin	podstawowe	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie	0	70	` Dane UMiG
	1.1 1.3	Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 16/17 na Centrum Wsparcia Rodzin	podstawowe	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie	0	70	Dane UMiG, Dane MGOPS
	1.1 1.3	Adaptacja budynku przy Placu Grunwaldzkim 45 na Centrum Wsparcia Rodzin	podstawowe	Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. ludn.	156	120	Dane UMiG, Dane MGOPS
	1.2	Realizacja części skwerku przy ul. Wiślanej przez mieszkańców obszarów zdegradowanych *(cross-financing)*	podstawowe				
	1.3	Utworzenie Kawiarenki Obywatelskiej	podstawowe				
Praca, lokalna przedsiębiorczość oraz	2.3	Modernizacja wybranych elementów części wspólnych budynków	podstawowe	udział budynków generujących niską emisję oraz budynków nieocieplonych, których główne	83,24% (Stare Miasto) 92% (Podzamcze)	75% (Stare Miasto)	Dane UMiG

czyste środowisko		mieszkalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji		drogi ewakuacyjne są wykonane z materiałów palnych do ogólnej liczby budynków (%)		85% (Podzamcze)	
	2.1 2.2	Projekty systemowe z dziedziny aktywizacji zawodowej dla powiatu tczewskiego	uzupełniające	liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	21 384	21 800	Dane UMiG
	2.3	Budowa Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych (w ramach PO Infrastruktura i Środowisko lub RPO WP 2014-2020)	uzupełniające	roczny dochód ludności wykazany w deklaracjach PIT na 1 mieszkańca (w PLN) liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	5,5	5,7	Dane UMiG
Przyjazna infrastruktura i czyste środowisko	3.1	Zagospodarowanie skwerku przy ul. Wiślanej	podstawowe	powierzchnia terenów rekreacji i wypoczynku (ha)	0	1 826,00	Dane UMiG
	3.2 3.3	Przebudowa nawierzchni wraz z wykonaniem elementów małej architektury oraz wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na obszarze zdegradowanym, w zakresie ulic: Pod Basztą, Sambora, Dolny Podmur, Kościelna, Ks. Kursikowskiego, Spichrzowa, Franciszka Jakusz – Gostomskiego	podstawowe				
	3.1	Dostosowanie Domu Bramnego do funkcji turystycznej	podstawowe				

	3.1	Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego wraz z salą wystawienniczą	uzupełniające				
	3.1	Zagospodarowanie fosy zamkowej dla celów kulturalno-rekreacyjnych dla mieszkańców	uzupełniające				
	3.3	Wiślane Trasy Rowerowe	uzupełniające				
	3.1	Kajakiem Przez Pomorze	uzupełniające				
	3.2 3.3	Gniew – miasto z charakterem	uzupełniające	liczba awarii infrastruktury na 1ha powierzchni	0,49	0,2	Dane UMiG
	3.3	Przebudowa ul. Hallera w Gniewie	uzupełniające				
	3.1	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Gniewie	uzupełniające				
	3.2 3.3	Przebudowa ulicy Partyzantów w Gniewie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną	uzupełniające				
	3.3	Przebudowa ul. Sobieskiego w Gniewie	uzupełniające				
	3.3	Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej na terenie miasta Gniew, w ulicach: Sobieskiego, Plac Grunwaldzki, Piłsudskiego	uzupełniające				

Ze względu na postępujący charakter dokumentu, jakim jest Program Rewitalizacji, system monitoringu i ewaluacji powinien być sprawnym narzędziem szybkiej i efektywnej informacji zwrotnej o rezultatach jego implementacji. Tak, by zarządzający Programem mogli w czasie rzeczywistym wpływać na trwający proces, mając na uwadze jego optymalizację.

Ewaluacja programu

Efektem ewaluacji jest potwierdzenie, że Program jest realizowany zgodnie z założeniami lub też skonstruowanie wniosków i rekomendacji. Ewentualne wnioski powinny uwzględniać możliwość zaistnienia przesłanek do wdrożenia procedury aktualizacji Programu. Proces ewaluacji należy prowadzić poprzez sprawdzenie (potwierdzenie lub falsyfikację) przyjętych w Programie założeń, dotyczących poszczególnych zadań i celów. Wskazując na zakres tematyczny ewaluacji należy wymienić: ocenę okresową efektywności i skuteczności, wpływu, odpowiedzialności, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości Programu w kontekście określonych celów szczegółowych.

Za dokonywanie cyklicznego procesu ewaluacji odpowiedzialny jest Zespół Sterujący, którego zadaniem jest sporządzanie sprawozdań/raportów z realizacji Programu. Wśród zadań Koordynatora rewitalizacji jest utrzymywanie stałych relacji z koordynatorami odpowiedzialnymi za wdrożenie poszczególnych zadań/podprojektów. Osoby te przekazują mu coroczne dane o postępach w realizacji zadania/podprojektu oraz o możliwych opóźnieniach (monitoring). W sprawozdaniu/raporcie określone są wnioski i rekomendacje, za wdrożenie których odpowiedzialni są przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy Gniew, lub też pozostali partnerzy określeni w Programie. Podkreślić należy, że część zaleceń wymaga synchronizacji działań wszystkich partnerów procesu rewitalizacji, a także współudziału organów samorządowych (Burmistrz, Rada Miejska). Niezbędnym jest włączenie mieszkańców w proces aktualizacji poprzez zastosowanie form konsultacji społecznych (patrz: rozdział 15).

W ramach procesu ewaluacji dokonywana jest ocena konkretnych zadań/podprojektów w oparciu o dotyczące ich wskaźniki. Fundamentem procesu ewaluacji jest dokonanie optymalnego wyboru kryteriów. Sugerowane jest wykorzystanie kryteriów przedstawionych przez Komisje Europejską:

1. **Odpowiedniość** - odpowiedniość celów LPR i poszczególnych projektów realizowanych w jego ramach dla problemów, jakie program miał rozwiązać, jak również dla środowiska fizycznego i środowiska polityk, w ramach których funkcjonuje.
2. **Przygotowanie** - logika i kompletność procesu planowania programu oraz wewnętrzna logika i spójność programu.
3. **Efektywność** - koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki oraz jakość osiągniętych wyników.
4. **Skuteczność** - ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów programu, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia programu.
5. **Wpływ** - skutek, jaki wywiera program w szerszym środowisku, oraz jego wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności miasta.

Ewaluacja wykracza poza funkcje monitoringu, odpowiadając na pytanie, czy działania zostały zrealizowane, ale też czy zostały one zrealizowane według kryteriów takich jak: skuteczność, efektywność i adekwatność (realizacja, odpowiednia do istniejących potrzeb). Na podstawie badań ewaluacyjnych zarządzający otrzymują informację, jakie działania należy podjąć, aby te kryteria były spełniane. Spełnienie tych funkcji wymaga przeprowadzenia ewaluacji okresowej (mid-term) i końcowej (ex-post) wdrażania Programu. Ewaluacja okresowa zostanie zrealizowana po 4. roku realizacji Programu (2020 rok – za lata 2016-2019). Ewaluacja końcowa zostanie przeprowadzona po ostatnim roku realizacji LPR, a jej wyniki będą podstawą do aktualizacji programu na kolejne lata. Ich celem będzie zbadanie:

- efektywności wdrażania Programu (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe włożone w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów),
- skuteczności (czy realizowane działania przyczyniają się do osiągania wyznaczonych celów)
- adekwatności (odpowiedniości) (czy realizowane działania są adekwatne do potrzeb).

Źródłem danych, które służą do ewaluacji są dane statystyczne, raporty z monitoringu, raporty z kontroli, uwagi do sprawozdań z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej (MGOPS), dane pozyskane na spotkaniach z mieszkańcami. Sprawozdania z ewaluacji publikowane są na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Dostęp do nich mają tym samym m.in. obecni i przyszli mieszkańcy gminy oraz wszyscy potencjalni użytkownicy i inwestorzy zainteresowani realizacją jej polityki rewitalizacji. Każdorazowo odbywa się także spotkanie z mieszkańcami oraz możliwe jest składanie uwag w wersji papierowej i elektronicznej do treści raportu z ewaluacji. Osoba odpowiedzialna za proces weryfikuje uwagi i uwzględnia je w raporcie, który ponownie publikuje wraz z listą nieuwzględnionych uwag.

Raport z ewaluacji śródokresowej w 2020 roku będzie stanowił podstawę sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania programu rewitalizacji. Raport z ewaluacji w 2023 roku stanie się podstawą do opracowania nowego Programu Rewitalizacji.

Procedura aktualizacji programu

Aktualizacja jest dokonywana, gdy wystąpi uzasadniona potrzeba wynikająca z uwarunkować wewnętrznych i zewnętrznych, za pomocą weryfikacji w społecznym procesie, tzn. po uzyskaniu społecznej akceptacji. Podstawą działań jest:

- monitoring wdrażania programu rewitalizacji,
- reakcja na zaistniałe potrzeby i aktualną sytuację (tj. zmiany prawne, gospodarcze, polityczne, społeczne),
- zmiany i trendy społeczno-gospodarcze,
- opinie środowiska lokalnego uzyskiwane z użyciem procedur partycypacyjnych,
- procesy ewaluacyjne.

Po opracowaniu projektu dokumentu przeprowadzone są konsultacje społeczne oraz procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o ile jest to wymagane przepisami prawa krajowego i wspólnotowego. Po stworzeniu ostatecznej wersji dokumentu zaktualizowany Program zostanie przyjęty w trybie jakiem został uchwalony.

13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa

Ze względu na znaczący stopień skomplikowania procesu rewitalizacji niezbędne było stworzenie konkretnych i spójnych zasad zarządzania wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew. W kroku pierwszym tworzenia systemu zarządzania powołano jednostkę odpowiedzialną za kwestie związane z koordynacją działań wewnątrz struktury Urzędu Miasta i Gminy Gniew i podjęto decyzje w zakresie delegowania zadań związanych z koordynacją konkretnemu pracownikowi Urzędu (Koordynatora rewitalizacji). Do zadań jednostki należy kreowanie efektywnego współdziałania wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji partycypujących we wdrażaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew.

Lokalny Program Rewitalizacji jest kluczowym dokumentem wpływającym na jakość życia nie tylko mieszkańców obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi, ale także pozostałych mieszkańców Gniewu i okolic. W związku z tym dla zapewnienia optymalnego poziomu informacji w lokalnym środowisku oraz mając na uwadze konieczność promocji założeń programu i jego efektów powołano **Koordynatora Rewitalizacji/Pełnomocnika Burmistrza ds. rewitalizacji** oraz zorganizowano **punkt informacyjny** w ramach struktury Urzędu Miasta i Gminy Gniew. Punkt informacyjny jest miejscem dostępnym dla wszystkich mieszkańców, gdzie mogą oni uzyskać wszelkie niezbędne informacje m.in. o dostępnych formach partycypacji w poszczególnych zadaniach Programu, w tym możliwościach skorzystania ze wsparcia unijnego. Punkt informacyjny jest zlokalizowany przy Placu Grunwaldzkim, w centrum obszaru rewitalizacji.

W celu uzyskania najbardziej efektywnej współpracy między poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w proces rewitalizacji powołano[5] **Zespół Sterujący ds. monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 – 2023 (Zespół Sterujący)**. Zespół funkcjonuje w obrębie **struktury Urzędu Miasta i Gminy** i obraduje nad poziomem realizacji celów oraz zadań/podprojektów, analizując także dane związane z monitoringiem i ewaluacją. Koordynacja całego procesu rewitalizacji oraz zarządzanie przedsięwzięciami i wdrażanie instrumentów jest rozdzielone pomiędzy koordynatora i zespół sterujący. Natomiast poszczególnymi projektami zarządzają kierownicy projektów.

Członkami Zespołu (16 osób) są Zastępca Burmistrza, pracownicy referatów: Organizacyjnego, Inwestycji i Infrastruktury, Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska, Gospodarki Nieruchomościami, Społecznego, Promocji i Informacji, Podatkowego, Obywatelskiego, Z-ca Kierownika M-GOPS, Sekretarz MiG Gniew oraz Członek Zarządu Spółki Invest-Kom w Gniewie.

Głównymi zadaniami Zespołu są:

1. Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 – 2023.
2. Pełnienie funkcji opiniodawczo – doradczej Burmistrza w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji.
3. Koordynacja zamierzeń i działań różnych Interesariuszy, uzupełniających się w sferze społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej.
4. Monitorowanie realizacji celów oraz zadań, zapisanych w Lokalnym Programie rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 – 2023.

[5] Zarządzenie nr 9/15 Burmistrza Miasta i Gminy Gniew z dnia 19.01.2015 r. (z późn.zmianami).

5. Analiza danych związanych z monitoringiem.
6. Cykliczna koordynacja procesu ewaluacji. Sporządzanie sprawozdań, raportów z realizacji Programu.
7. Utrzymywanie stałych relacji z podmiotami odpowiedzialnymi za wdrożenie poszczególnych zadań.
8. Prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych w dziedzinie rewitalizacji
9. Analiza badań opinii społecznej z przebiegu procesu rewitalizacji oraz osiąganych efektów – partycypacja społeczna.
10. Podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie realizacji projektu.
11. Nadzór nad działalnością Punktu Informacyjnego ds. Rewitalizacji.

Posiedzenia Zespołu odbywają się w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na rok. Z przebiegu posiedzenia Zespołu sporządzany jest udostępniony do informacji publicznej protokół, który podpisuje Koordynator Rewitalizacji/Pełnomocnik Burmistrza ds. Rewitalizacji. Koordynator przyjęte ustalenia przekazuje merytorycznym referatom i jednostkom organizacyjnym oraz sprawuje nadzór nad ich realizacją. Inicjowanie spotkań i prowadzenie prac zespołu jest w kompetencjach Koordynatora, który może uruchomić jego działania także na wniosek grupy mieszkańców.

14. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z sierpnia 2016 roku, wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: przedsięwzięć) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Tak więc analizując postulat konieczności zapewnienia komplementarności w ramach planowania i wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023 należało uwzględnić następujące okoliczności:

Tabela 38 Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Komplementarność przestrzenna
• Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji **wzajemnych powiązań** pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. • Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi **efekt synergii**. • Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania **nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych** takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
• **Zadania rewitalizacyjne wpisane do programu rewitalizacji są zaplanowane na obszarze Starego Miasta i Podzamcza o największym potencjale rozwojowym. Zmodernizowana przestrzeń miejska oraz obiekty kubaturowe będą służyć także mieszkańcom innych części miasta i gminy. Zaplanowane w projekcie zadania są wzajemnie powiązane (np. w zakresie działań infrastrukturalnych i miękkich dotyczących Centrum Wsparcia Rodzin) dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergetycznego.**
Komplementarność problemowa
• Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się **wzajemnie dopełniały tematycznie**, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (**społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym**). • Zapewnienie komplementarności problemowej ma **przeciwdziałać fragmentacji działań** (np. tzw. „rewitalizacji technicznej", „rewitalizacji społecznej" – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. • W komplementarności problemowej konieczne jest **określenie pożądanego stanu**, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja. Tak postawione zadanie ułatwi później wybór odpowiednich mierników/wskaźników osiągania celów programu rewitalizacji. • Skuteczna komplementarność problemowa oznacza **konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy** na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.
• **Zadania rewitalizacyjne wpisane do programu rewitalizacji są zaplanowane na obszarze śródmieścia o największym potencjale rozwojowym. Zaplanowane w programie zadania wzajemnie się dopełniają i dotyczą wszystkich sfer rozwojowych istotnych z punktu widzenia rewitalizacji tj. aspekt społeczny (Centrum Wsparcia Rodzin), gospodarczym oraz technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym i**

środowiskowym (wymiana sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej, zagospodarowanie skwerków, modernizacja części wspólnych budynków mieszkalnych). Planowane działania powiązane są także z innymi działaniami rewitalizacyjnymi (np. działania zaplanowane przy współfinansowaniu ze środków UE będą wdrażane wspólnie z zadaniami realizowanymi ze środków własnych). Dla każdego z zadań określono wskaźniki rezultatu.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

- Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na **efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur**. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez Gminę Gniew systemie zarządzania w ogóle.

- **Zaplanowany system zarządzania (patrz Rozdział System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa) został zaplanowany w zgodzie z obecnie funkcjonującymi zasadami zarządzania przy uwzględnieniu priorytetu efektywności LPR.**

Komplementarność międzyokresowa

- **wykorzystanie doświadczeń** z poprzedniej perspektywy UE 2007-2013
- **uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013** (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie.
- Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.

- **Przygotowanie programu rewitalizacji poprzedziła analiza doświadczeń z wdrażania zadań rewitalizacyjnych współfinansowanych m.in. w ramach perspektywy UE 2007-2013.**
- **W ramach komplementarności międzyokresowej należy podkreślić, iż już zrealizowane inwestycje na obszarze rewitalizacji określone w ramach dotychczasowego programu rewitalizacji wykazują się komplementarnością z przedmiotowym programem, a zaliczyć do nich należy takie inwestycje, jak:**
    - **Modernizacja infrastruktury wodociągowej, kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej**
    - **Modernizacja nawierzchni ulic, placów i chodników wraz z urządzeniem terenów zielonych na terenie Starego Miasta**

Dodatkowo Gmina Gniew korzysta z doświadczeń pozyskanych w wyniku realizacji projektów o charakterze społecznym takich jak:

- **Dziecko najlepsza inwestycja dofinansowany z Funduszy Europejskich w ramach działania 03.02.01 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020. Wartość projektu wynosi 1 674 119,92 zł w tym dofinansowanie z UE 1 423 001,93 zł. Realizacja 2016-2018 - to było realizowane w Opaleniu**
- **„Mistrz przedszkolak" w ramach działania 03.01 Edukacja przedszkolna Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 Wartość projektu: 478.200,00 zł, w tym wkład własny Gminy w formie niepieniężnej 71.730,00 zł. Realizacja 2016-2018**
- **„Upowszechnianie aktywnej integracji na terenie gminy Gniew" realizowanego w latach 2008 – 2013 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Udział w projekcie wzięło 207 osób, w tym 117 z terenów wiejskich.**

Komplementarność źródeł finansowania

- Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego **uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS** z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji.

- **Zadania rewitalizacyjne wpisane do programu rewitalizacji uwzględniają zróżnicowany wolumen źródeł dofinansowania ze środków RPO (EFRR i EFS). Zaplanowano także współfinansowanie ze środków własnych samorządu, zaangażowanie wkładu prywatnego oraz pozyskanie innych środków zewnętrznych np. WFOŚiGW. Różne formy finansowania mają charakter dopełniający i zgodnie z zasadami prawnymi nie zakładają tzw. podwójnego finansowania.**

15. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup w proces rewitalizacji

Rewitalizacja to proces, w centrum którego są przede wszystkim ludzie – mieszkańcy i przedstawiciele wszystkich interesariuszy, w tym podmiotów samorządowych, pozarządowych, gospodarczych, grup nieformalnych i innych. Nie sposób przeprowadzić rzetelnej diagnozy prowadzącej do określenia obszarów kryzysowych bez udziału osób, dla których i wśród których ma być prowadzona rewitalizacja. Co więcej, dokumenty prawne i strategiczne dotyczące rewitalizacji także podkreślają znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i wdrażania programów rewitalizacji. Jedynie partycypacyjne podejście do rewitalizacji daje szansę na sukces i realizację celów określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

W związku z tym podczas przygotowania programu rewitalizacji zdecydowano się na stworzenie wielu form partycypacji społecznej i udziału mieszkańców w tworzeniu dokumentu. Zrealizowano m.in. następujące działania:

- Spotkanie 18 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Starego Miasta,
- Spotkanie 19 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Podzamcza,
- Spotkanie 15 lipca 2015 roku – spotkanie konsultacyjne z lokalnymi liderami i przedsiębiorcami,
- Spotkanie 12 sierpnia 2015 roku – spotkanie podsumowujące,
- Debata publiczna w sali kameralnej Biblioteki Miejskiej w Gniewie przy Pl. Grunwaldzkim 16/17 w dniu 20 czerwca 2016 roku,
- Spacer studyjny na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji w dniu 20 czerwca 2016 roku,
- konsultacje projektu dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji – marzec 2017 roku,
- Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Projekt dokumentu był także zgodnie z odpowiednimi przepisami i wyłożony do publicznego wglądu oraz opublikowany na stronie internetowej gminy.
- 1-24 kwietnia 2019 - zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej poprzez formularz udostępniany na stronie internetowej BIP w zakładce „Lokalny Program Rewitalizacji”.

Mieszkańcy włączeni są również w proces przygotowywania i realizacji przedsięwzięć podstawowych. Oprócz konsultacji zakresu przedsięwzięć zawartych w programie, niezwykle ważne jest zapewnienie mieszkańcom obszaru uczestnictwa w realizacji poszczególnych zadań. Zadanie w ramach instrumentu elastyczności zakłada w swojej specyfice udział mieszkańców danego terenu. W przypadku przestrzeni publicznej pozwala to na umożliwienie mieszkańcom kształtowania ostatecznego jego wyglądu, dbałości o jego jakość i poczucia partycypacji.

W działania rewitalizacyjne włączone są także inne podmioty, jak organizacje pozarządowe, czy wspólnoty mieszkaniowe. Mogą realizować one swoje zadania w ramach przedsięwzięć podstawowych.

W celu szerszej promocji form konsultacji informacje o ich formie i terminie publikowano wielokrotnie na stronach internetowych gminy, a także umieszczono na plakatach i ulotkach promocyjnych. Takie działania są kontynuowane w trakcie realizacji programu.

W trakcie prowadzenia działań rewitalizacyjnych mieszkańcy są na bieżąco informowani o postępie prac i efektach realizacji działań. W celu umożliwienia wszystkim zainteresowanym stronom, w

szczególności mieszkańcom, stałego dostępu do bieżących informacji związanych z procesem rewitalizacji, uruchomiono punkt informacyjny, działający przy Referacie Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie.

Konsultacje społeczne, również te z kwietnia 2019 r., potwierdziły zasadność realizowanych przedsięwzięć. Uwagi dotyczyły głównie zadań, które są realizowane lub planowane (zostaną zrealizowane w miarę pozyskania środków.

Zbliżone mechanizmy włączenia mieszkańców obszaru zdegradowanego w proces rewitalizacji są realizowane w okresie wdrażania programu. Została zapewniona możliwość składania wniosków i uwag do realizacji programu w sposób ciągły przy pomocy powstałego punktu informacyjnego, a w szczególności na etapie monitoringu i ewaluacji programu, kiedy wnioski i uwagi są na rozpatrywane w odniesieniu do konkretnych rezultatów działania. Sporządzane raporty z monitoringu i ewaluacji są dostępne do wglądu na stronie BIP Urzędu Gminy Gniew. W przypadku wystąpienia okoliczności prowadzących do aktualizacji programu, każdorazowo przeprowadzane są konsultacje społeczne.

Załącznik nr 1 Raport z konsultacji społecznych na etapie diagnozy

Przeprowadzone spotkania

Rewitalizacja jest procesem, u którego podstaw leży efektywne zaangażowanie wszystkich interesariuszy i bieżąca z nimi współpraca.

Przeprowadzone do tej pory zostały **cztery spotkania** z potencjalnymi uczestnikami procesu rewitalizacji oraz wszystkimi pozostałymi interesariuszami projektu, którzy wyrazili zainteresowanie uczestnictwem.

Dwa z nich miały formę warsztatów przeprowadzonych na obszarach wybranych do rewitalizacji w trakcie procesu delimitacji obszarów problemowych, dwa kolejne miały natomiast za zadania uporządkowanie uwag mieszkańców zebranych podczas warsztatów, przedstawienie wniosków i zebranie dodatkowych uwag.

Spotkanie 18 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Starego Miasta

Uczestnicy: mieszkańcy i lokalni liderzy (ok. 15 osób)

Miejsce: sala przy Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Mikołaja, ul. Kursikowskiego w Gniewie

Prowadzący: Patryk Kropidłowski, Paweł Klawiter-Piwowarski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Definicja i istota rewitalizacji obszarów miejskich
2. Lokalny Program Rewitalizacji i jego znaczenie w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej
3. Wspólne określenie silnych i słabych stron oraz szans rozwojowych Starego Miasta w Gniewie
4. Identyfikacja miejsc wymagających szczególnej interwencji

Spotkanie 19 czerwca 2015 roku – Warsztaty z mieszkańcami Podzamcza

Uczestnicy: mieszkańcy i lokalni liderzy (ok. 15 osób)

Miejsce: przystań przy ul. Rybackiej w Gniewie

Prowadzący: Ewelina Zych, Patryk Kropidłowski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Definicja i istota rewitalizacji obszarów miejskich
2. Lokalny Program Rewitalizacji i jego znaczenie w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej
3. Wspólne określenie silnych i słabych stron oraz szans rozwojowych Podzamcza w Gniewie
4. Identyfikacja miejsc wymagających szczególnej interwencji

Spotkanie 15 lipca 2015 roku – spotkanie konsultacyjne z lokalnymi liderami i przedsiębiorcami

Uczestnicy: mieszkańcy, przedstawiciele władz lokalnych, przedsiębiorcy i lokalni liderzy (ok. 20 osób)

Miejsce: Sala Kameralna Biblioteki w Gniewie, Plac Grunwaldzki

Prowadzący: Patryk Kropidłowski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Znaczenie procesu rewitalizacji
2. Istota Lokalnego Programu Rewitalizacji
3. Podział miasta na obszary problemowe
4. Wyniki analizy wskaźnikowej
5. Przykłady możliwych działań w procesie rewitalizacji

Wnioski ze spotkania dotyczą głównie problemów związanych z właściwym rozumieniem procesu.

Spotkanie 12 sierpnia 2015 roku – spotkanie podsumowujące

Uczestnicy: mieszkańcy, przedstawiciele władz lokalnych i lokalni liderzy (ok. 25 osób)

Miejsce: Sala Kameralna Biblioteki w Gniewie, Plac Grunwaldzki

Prowadzący: Patryk Kropidłowski (AMT Partner sp. z o.o.)

Omawiane zagadnienia:

1. Podsumowanie diagnozy obszarów problemowych
2. Podsumowanie konsultacji społecznych
3. Podsumowanie wyników ankiety
4. Propozycje działań

Wnioski zostały uwzględnione w diagnozie.

Wnioski z przeprowadzonych spotkań

W ramach przeprowadzonych warsztatów na obszarach Starego Miasta i Podzamcza zebrano poglądy mieszkańców na temat silnych stron oraz słabości, jak i szans rozwojowych tych części miasta. Poniżej przedstawiono ich syntezę.

Mocne strony Starego Miasta w ocenie mieszkańców:

- Unikalny układ urbanistyczny
- Tereny zamkowe
- Tereny byłej fosy
- Położenie w dolinie Wisły
- Położenie i dostępność komunikacyjna (droga krajowa nr 91, bliskość autostrady A1)
- Tradycje rycerskie, strzeleckie i rzemieślnicze

Słabe strony Starego Miasta w ocenie mieszkańców:

- Niski poziom estetyki Starego Miasta
- Izolacja terenów zamkowych
- Stare Miasto nieprzyjazne turystom
- Brak miejsc rekreacji i zabawy dla dzieci
- Brak komunikacji samorząd – mieszkańcy
- Brak wizji rozwoju tego obszaru

- Złe oznakowanie atrakcji Starego Miasta
- Dziedziczenie biedy, przyzwyczajenia pokoleniowe
- Brak chęci wdrażania zmian po stronie mieszkańców
- Duży ruch samochodowy na Pl. Grunwaldzkim i Starym Mieście
- Niska ilość miejsc pracy

Potencjał rozwojowy Starego Miasta w ocenie mieszkańców:

- Wsparcie małej przedsiębiorczości
- Wykorzystanie popularności zamku do szerszej promocji miasta
- Uporządkowanie terenów zielonych
- Uporządkowanie ruchu samochodowego i systemu parkowania na Starym Mieście
- Punkty informacyjne
- Wyeksponowanie rzeki i wykorzystanie jej potencjału
- Rozwój i promocja lokalnego rzemiosła

Mocne strony Podzamcza w ocenie mieszkańców:

- Zabytkowe domy
- Bliskość terenów zamkowych
- Położenie w dolinie Wisły, przy ujściu Wierzycy
- Przystań wodna,
- Zintegrowani mieszkańcy
- Targowisko

Słabe strony Podzamcza w ocenie mieszkańców:

- Niewykorzystany potencjał terenów wodnych
- Niski poziom estetyki budynków i obejść
- Brak miejsc rekreacji dla dzieci i dorosłych
- Brak małej architektury
- Niski poziom czystości
- Zły stan chodników i oświetlenia ulicznego
- Niewykorzystany potencjał targowiska
- Brak organizacji imprez poza terenami zamkowymi
- Brak toalet w pobliżu terenów wodnych
- Odpływ młodych mieszkańców do większych ośrodków
- Niski poziom bezpieczeństwa, zbyt mało patroli

Potencjał rozwojowy Podzamcza w ocenie mieszkańców:

- Wsparcie małej przedsiębiorczości
- Poprawa estetyki budynków – uporządkowanie kwestii własnościowych nieruchomości
- Utrzymanie czystości na wyższym poziomie
- Utworzenie kąpieliska
- Rozwój przystani
- Połączenie fosy z ul. Wiślaną

- Przekształcenie drogi wojewódzkiej w ciąg pieszo-rowerowy
- Utworzenie dojścia do Wierzycy
- Utworzenie systemu monitoringu
- Budowa miejsc rekreacji
- Stworzenie oferty dla dzieci i młodzieży
- Powrót ginących zawodów

Na kolejnych spotkaniach, podsumowujących wnioski z konsultacji w formie warsztatów poruszono dodatkowe kwestie problemowe, których rozwiązanie powinno znaleźć priorytetowe miejsce w lokalnym programie rewitalizacji. Należą do nich:

- Problem niskiej emisji,
- Duży udział lokali o nieuregulowanej kwestii własnościowej,
- Nadmierny ruch samochodowy,
- Izolacja terenów zamkowych
- Niski poziom estetyki ciągów Zamek – Stare Miasto.

Na bazie dyskusji wypracowano także proponowane rozwiązania zidentyfikowanych problemów, m.in.:

- Pilna estetyzacja Starego Miasta, w szczególności ciągów Zamek – Stare Miasto,
- Kompleksowa wizja rozwoju miasta,
- Wprowadzenie rozwiązań w zakresie aktywnego zwiedzania miasta,
- Oferta miejska uzupełniająca ofertę Zamku,
- Koncepcja ekspozycji wykopalisk,
- Systemowe wsparcie przedsiębiorczości.

Na ostatnim ze spotkań wypracowano ponadto listę proponowanych zadań, które powinny zostać wskazane w lokalnym programie rewitalizacji i włączone w zakres zadań. Zaliczają się do nich:

- Utworzenie Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego z salą wystawienniczą (Pl. Grunwaldzki 6 lub 14, ul. Sobieskiego 12),
- Utworzenie Kawiarenki Obywatelskiej (miejsce szkoleń, kursów, doradztwa zawodowego, działań integracyjnych – Pl. Grunwaldzki 16-17),
- Zagospodarowanie fosy dla celów kulturalno-rekreacyjnych (np. centrum wystawiennicze, siłownia, amfiteatr),
- Uregulowanie gospodarki wód opadowych, wymiana podziemnej infrastruktury technicznej wraz z przebudową nawierzchni ulic Starego Miasta,
- Zagospodarowanie dziedzińca budynku Urzędu Miasta i Gminy na cele publiczne i wystawiennicze,
- Zagospodarowanie patio kamienic w obrębie Placu Grunwaldzkiego
- Przebudowa nawierzchni ulic Starego Miasta i montaż małej architektury,
- Planty Gniewskie (teren pomiędzy ul. Sobieskiego a ul. 27 Stycznia) – zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele rekreacyjne,
- Stworzenie taniej bazy noclegowej w rejonie Pl. Grunwaldzkiego wraz z wypożyczalnią rowerów,
- Zagospodarowanie istniejących przestrzeni publicznych (skwerów, placów zabaw):

    - Ul. Sobieskiego przy budynku „Jowity”,
    - Teren pomiędzy ul. Wiślaną a Wąską,
    - Teren przy ul. Wiślanej i Promowej,
- Odbudowa murów obronnych – prace społecznie użyteczne,
- Utworzenie nowych terenów zielonych i rekreacyjnych,
- Budowa fontanny i zagospodarowanie przestrzeni Placu Grunwaldzkiego,
- Utworzenie ogrodu botanicznego na terenie fosy zamkowej,
- Stworzenie podejścia z ul. Wiślanej do fosy zamkowej,
- Uruchomienie baru regionalnego.

Załącznik nr 2 Raport z konsultacji społecznych na etapie wyboru obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Wstęp

W związku z przystąpieniem do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowano i zrealizowano konsultacje społeczne.

Konsultacje społeczne, zgodnie z wydanym w dniu 9 czerwca 2016 roku obwieszczeniem Burmistrza Miasta i Gminy Gniew zostały zaplanowane w dniach od 17 czerwca 2016 r. do 20 lipca 2016 r.

Jednocześnie zaplanowano dodatkowe formy konsultacji społecznych:

1. Debata publiczna w sali kameralnej Biblioteki Miejskiej w Gniewie przy Pl. Grunwaldzkim 16/17 w dniu 20 czerwca 2016 roku o godzinie 14.00;
2. Spacer studyjny na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji w dniu 20 czerwca 2016 r. o godzinie 15:00.
3. Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W celu szerszej promocji form konsultacji informacje o ich formie i terminie opublikowano na stronach internetowych gminy, a także umieszczono na plakatach i ulotkach promocyjnych, których formę przedstawiono poniżej.

Dla zapewnienia jak najszerszego udziału zainteresowanych stron w instrumentach konsultacyjnych podjęto się szerokiej dystrybucji materiałów informacyjnych, tak by dotrzeć do jak największej grupy mieszkańców miasta. Plakaty rozwieszane były na tablicach informacyjnych i słupach ogłoszeniowych, a ulotki dostarczane do lokali mieszkalnych i rozdawane w miejskich instytucjach.

Debata publiczna

Debata publiczna została przeprowadzona w Sali Kameralnej w dniu 20 czerwca 2016 roku. Ze strony organizatora – AMT Partner sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, spotkanie prowadzili Patryk Kropidłowski i Ewelina Zych.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz miasta i samorządu (w tym burmistrz i radni) oraz mieszkańcy Gniewa.

Spotkanie miało formę prezentacji najważniejszych założeń projektu uchwały oraz przedstawienia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem takiego wyboru.

W prezentacji przedstawiono także istotę projektowanego dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz samego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Celem prowadzących było również przedstawienie pozycji planowanej rewitalizacji na tle innych licznych prowadzonych aktualnie w Gniewie działań inwestycyjnych (wymiana infrastruktury podziemnej na obszarze Starego Miasta, czy projekt realizowany w ramach działania 8.3 *Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe* Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013).

Granice obszaru zdegradowanego i rewitalizacji (ostatecznie objęły one ten sam obszar) zaprezentowano na tle całego miasta i pozostałych obszarów problemowych.

W trakcie debaty wypracowano ponadto listę proponowanych zadań, które powinny zostać wskazane w lokalnym programie rewitalizacji i włączone w zakres zadań. Zaliczają się do nich:

- Utworzenie Centrum Edukacji i Dziedzictwa Kulturowego z salą wystawienniczą (lokalizacja prawdopodobnie przy ul. Sobieskiego – do dalszego uzgodnienia),
- Utworzenie Kawiarenki Obywatelskiej (miejsce szkoleń, kursów, doradztwa zawodowego, działań integracyjnych – Pl. Grunwaldzki 16-17),
- Zagospodarowanie fosy dla celów kulturalno-rekreacyjnych
- Zagospodarowanie dziedzińca budynku Urzędu Miasta i Gminy na cele publiczne i wystawiennicze,
- Planty Gniewskie (teren pomiędzy ul. Sobieskiego a ul. 27 Stycznia) – zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele rekreacyjne,
- Zagospodarowanie istniejących przestrzeni publicznych (skwerów, placów zabaw):
- Odbudowa murów obronnych – prace społecznie użyteczne,
- Utworzenie nowych terenów zielonych i rekreacyjnych,
- Budowa fontanny i zagospodarowanie przestrzeni Placu Grunwaldzkiego,
- Utworzenie ogrodu botanicznego na terenie fosy zamkowej,
- Stworzenie podejścia z ul. Wiślanej do fosy zamkowej.

Spotkanie zawierało również formę dyskusji, z której najważniejsze wnioski to:

- konieczność szerszego informowania mieszkańców o obszarach i granicach, w ramach których realizowane są poszczególne inwestycje miejskie,
- konieczność przeglądu nieruchomości w celu właściwego wyboru lokalizacji późniejszych inwestycji w ramach projektu rewitalizacyjnego
- niezbędność objęcia obszarem rewitalizacji terenu fosy miejskiej jako wspólnego dla obszarów Starego Miasta i Podzamcza terenu o potencjale społecznym.

- konieczność ekspozycji budynków stanowiących dziedzictwo lokalne i prezentacja historii tych obiektów oraz ich właścicieli.

Spacer studyjny

Spacer stanowił kolejny, obok debaty instrument realizacji konsultacji społecznych. Przeprowadzony został 20 czerwca 2016 roku po godzinie 15.00. Ze strony organizatora – AMT Partner sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, spacer prowadzili Patryk Kropidłowski i Ewelina Zych.

Celem spaceru była prezentacja granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, a także identyfikacja potencjalnych miejsc problemowych, wymagających interwencji i kierunków interwencji na tych obszarach.

Poniżej zaprezentowano schematyczną trasę spaceru.

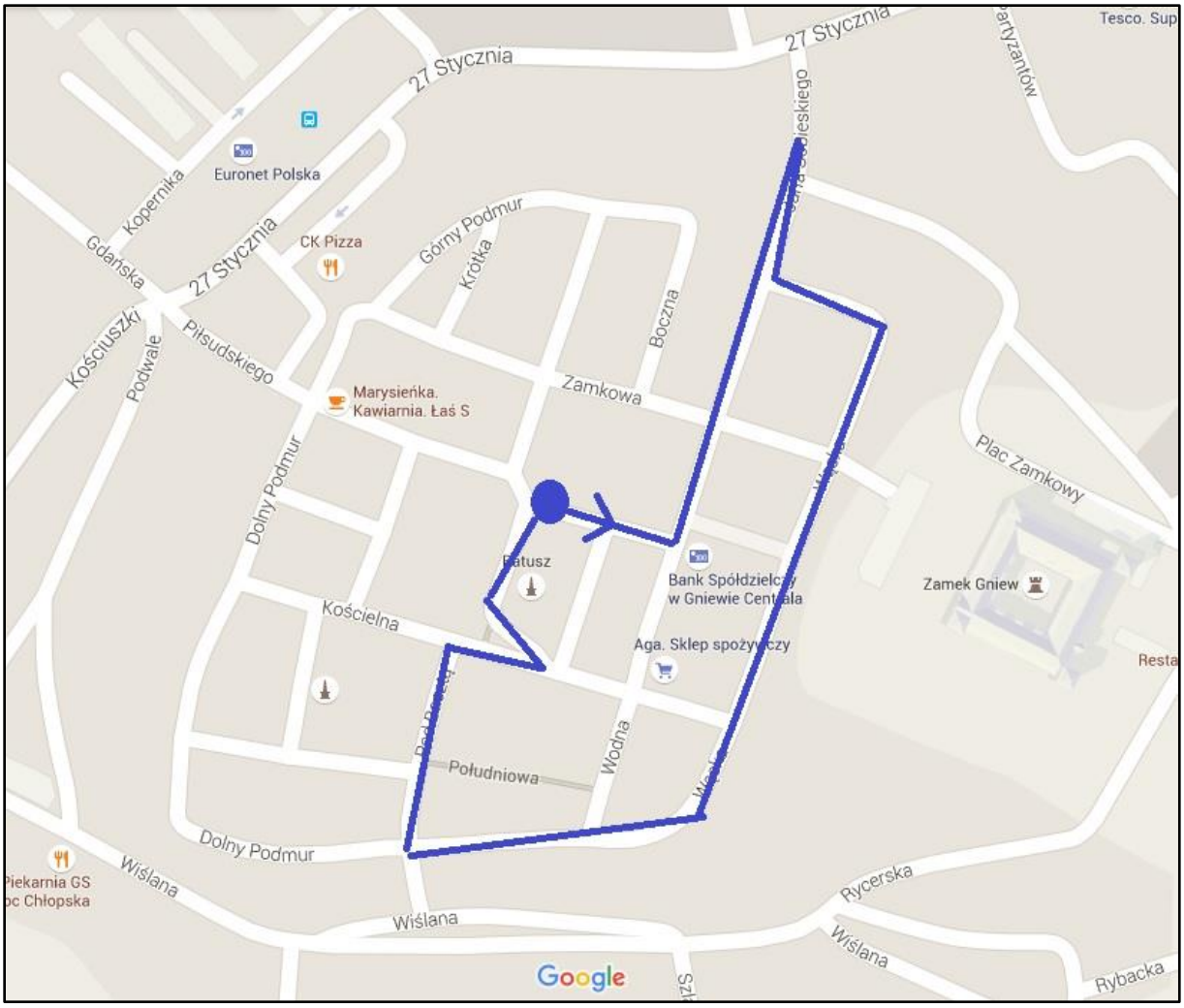

W trakcie spaceru mieszkańcy zwrócili uwagę na następujące miejsca problemowe:

- planty miejskie – jako teren o wysokim potencjale rekreacyjnym i integracyjnym
- fosa miejska – jako teren spajający i integrujący Stare Miasto i Podzamcze o wysokim potencjale kulturalnym i rekreacyjnym, wymagający uporządkowania i wyposażenia w odpowiednią infrastrukturę; konieczność budowy dojścia z obszaru Podzamcza;
- ul. Wąska – ulica często odwiedzana przez turystów, wymagająca pilnej estetyzacji,
- ul. Południowa – najstarszy fragment ulicy w Gniewie, należy rozważyć lepsze jego wyeksponowanie
- teren między ul. Dolny Podmur i Wąską – teren o potencjale rekreacyjnym dla Podzamcza, konieczne doinwestowanie,
- Plac Grunwaldzki – główny punkt śródmieścia o wysokim potencjale integracyjnym, stanowiący wizytówkę miasta, konieczny powrót do jego charakteru z początku XX w.
- patio ratusza miejskiego – teren o potencjale integracji, rekreacji, edukacji najmłodszych.

P
3

Formularz uwag

Uwagi do projektu uchwały poddanego konsultacjom zgłaszać można było z wykorzystaniem przygotowanego formularza uwag. Formularz umożliwiał odniesienie się do konkretnych punktów projektu i wskazanie uwag wraz z uzasadnieniem. Forma formularza wymagała podania danych osobowych i kontaktowych. Wygląd pierwszej strony formularza przedstawia poniższa ilustracja.

Nie wpłynęła żadna uwaga w tym trybie.

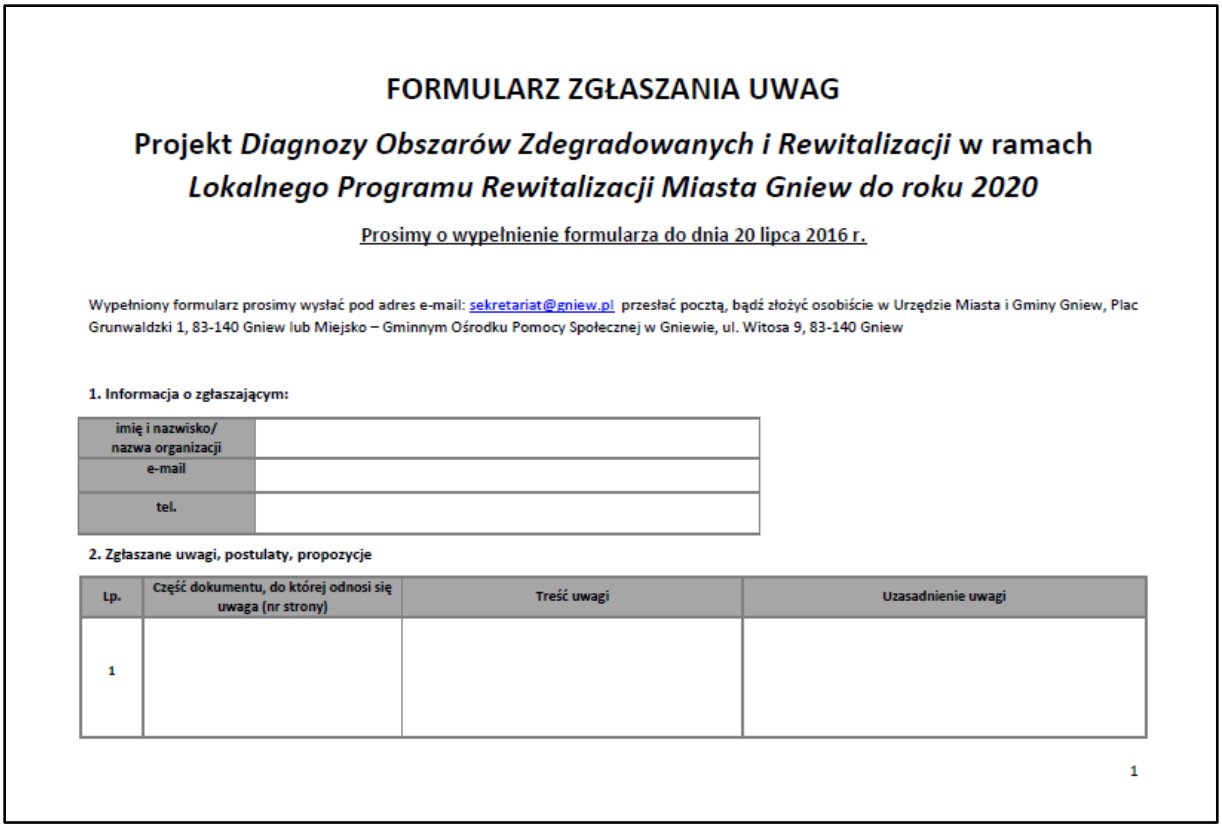

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG

Projekt *Diagnozy Obszarów Zdegradowanych i Rewitalizacji* w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gniew do roku 2020*

Prosimy o wypełnienie formularza do dnia 20 lipca 2016 r.

Wypełniony formularz prosimy wysłać pod adres e-mail: sekretariat@gniew.pl przesłać pocztą, bądź złożyć osobiście w Urzędzie Miasta i Gminy Gniew, Plac Grunwaldzki 1, 83-140 Gniew lub Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewie, ul. Witosa 9, 83-140 Gniew

1. Informacja o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	
e-mail	
tel.	

2. Zgłaszane uwagi, postulaty, propozycje

Lp.	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (nr strony)	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi
1			

1

Formularz dostępny był w wersji papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy oraz Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewie. Dystrybuowany był również na debacie w dniu 20 czerwca 2016 roku. Wypełniony formularz można było przekazać osobiście, listownie lub pocztą elektroniczną.

Wersja elektroniczna formularza umieszczona została w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Gniew pod adresem: http://www.bip.gniew.pl/Article/get/id,18976.html

Załącznik nr 3 Raport z konsultacji społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

Wstęp

W związku z przystąpieniem do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023 zaplanowano i zrealizowano konsultacje społeczne, których przedmiotem było zebranie uwag i wniosków do projektu tego dokumentu - podstawa prawna: uchwałą Nr LII/432/10 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 27 października 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji oraz art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.)
Konsultacje społeczne, zgodnie z wydanym w dniu 28 marca 2017 r. obwieszczeniem Burmistrza Miasta i Gminy Gniew zostały zaplanowane do 5 kwietnia 2017 r.
We wskazanym wyżej okresie wyłożony był do publicznego wglądu oraz opublikowany na stronie internetowej gminy projekt przedmiotowego dokumentu.
Jednocześnie zaplanowano dodatkowe formy konsultacji społecznych:

1. Otwarte spotkanie konsultacyjne w sali ślubów Urzędu Miasta i Gminy Gniew przy ul. Pl. Grunwaldzki 1 w dniu 3 kwietnia 2017 r. o godz. 18^{00}.
2. Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej do dnia 5 kwietnia 2017 r.

W celu szerszej promocji form konsultacji, informacje o ich formie i terminie opublikowano na stronie internetowej gminy, a także umieszczono na plakatach i ulotkach promocyjnych, których formę przedstawiono poniżej.

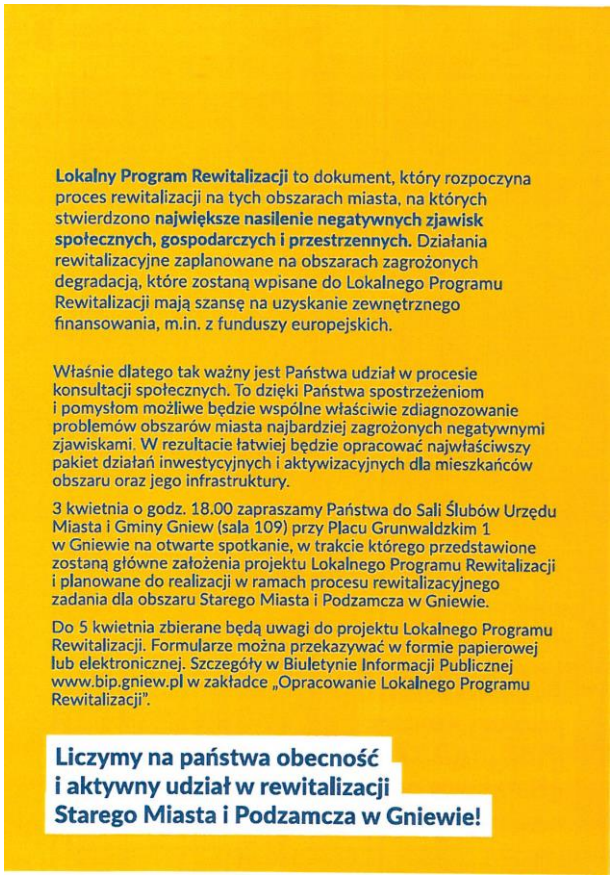

Dla zapewnienia jak najszerszego udziału zainteresowanych stron w instrumentach konsultacyjnych podjęto się szerokiej dystrybucji materiałów informacyjnych tak, by dotrzeć do jak największej grupy mieszkańców miasta i gminy. Plakaty rozwieszane były na tablicach informacyjnych, słupach w sklepach na terenie miasta i gminy Gniew.

28.03.2017

Barwniki do jaj
28.03.2017

28.03.2017

Daj się zaskoczyć!
28.03.2017

1749
1599
2x
28.03.2017

28.03.2017

28.03.2017

28.03.2017

Otwarte spotkanie konsultacyjne

Otwarte spotkanie konsultacyjne zostało przeprowadzone w Sali Ślubów Urzędu Miasta i Gminy Gniew (sala nr 109) przy ul. Pl. Grunwaldzki 1 w dniu 3 kwietnia 2017 r. Spotkanie prowadzili p. Tomasz Sikora – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Gniew.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz miasta i samorządu (w tym radni) oraz mieszkańcy miasta i gminy Gniew.

Spotkanie miało formę prezentacji najważniejszych założeń projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji, w tym przybliżono mieszkańcom wprowadzone zmiany do LPR. Omówiono wyniki diagnozy w podziale na strefę społeczną, techniczną, przestrzenną i środowiskową. Przedstawiono jakie zostały wybrane na tle całej gminy obszary zdegradowane i do rewitalizacji. Przybliżono mieszkańcom wizję programu, propozycji działań zaproponowanych do realizacji w ramach projektu zintegrowanego.

Granice obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz obszarów problemowych zaprezentowano na tle całej gminy.

W prezentacji przedstawiono mieszkańcom projekt zintegrowany, który ma być realizowany na terenie naszej gminy, będący wynikiem pracy samorządu, dotychczasowych konsultacji społecznych, a także negocjacji z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego.

Obecnych spotkaniu mieszkańców poinformowano o możliwościach składania uwag do projektu dokumentu z wykorzystaniem formularza konsultacji.

Spotkanie zawierało również formę dyskusji, w trakcie której wysunięto przedsięwzięcia zaproponowane przez uczestników:

- stworzenie szlaku komunikacyjnego przez centrum miasta do zamku,
- stworzenie turystom będącym gośćmi hotelowymi gniewskiego zamku możliwość zapoznania się z walorami starówki – wyprowadzenie turystów spoza murów zamku,
- stworzenie trasy dla turystów z parkingu przy ul. Promowej, przez planowany do rewitalizacji skwer przy ul. Wiślanej, do bramy zamkowej (wymiana nawierzchni, stałe otwarcie bramy południowej),
- adaptacja budynku bramnego lub części budynku na potrzeby kina,
- stworzenie muzeum w domu bramnym,
- stworzenie centrum turystyczno-kulturalnego,
- adaptacja drugiej prywatnej kamienicy przy Placu Grunwaldzki (strona południowa) na hostel,
- z uwagi na zbyt wysoki koszt, zgłoszono obawy dot. włączenia do rewitalizacji Domu Bramnego,
- umieszczenie eksponatów z wykopalisk w gablotach w muzeum,
- rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. 7-go Marca,
- znalezienie miejsca na stare dokumenty fotograficzne Pana Frosta.

Najważniejsze wnioski z dyskusji:

- podjęcie współpracy ze spółdzielnią socjalną, bądź założenie spółdzielni socjalnej, celem zwiększenia możliwości pozyskiwania środków oraz dążenie do reintegracji społecznej i zawodowej członków spółdzielni, a także minimalizowanie skutków wykluczenia społecznego jej członków,

- dążenie do zawiązania umów o partnerstwo publiczno-prywatne, której celem byłaby realizacja wspólnych działań sektora publicznego i prywatnego tak, by obaj partnerzy mogli jak najlepiej realizować cele, do których zostali powołani,
- konieczność traktowania projektu zintegrowanego jako punktu wyjścia dla dalszych działań, mających na celu zmianę społecznego i infrastrukturalnego charakteru obszaru,
- konieczność planowania rewitalizacji obszaru zdegradowanego z poszanowaniem praw wszystkich stron – mieszkańców, przedsiębiorców i turystów,
- konieczność rozwijania atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i inwestycyjnej miasta,
- konieczność konsultowania proponowanych rozwiązań technicznych i architektonicznych z mieszkańcami i przedsiębiorcami na etapie projektowania.

Formularz konsultacji

W dniach od 28 marca do 5 kwietnia dystrybuowany był formularz, w którym zbierane były opinie i uwagi na temat głównych założeń i kierunków Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Uwagi do projektu dokumentu poddanego konsultacjom zgłaszać można było z wykorzystaniem przygotowanego formularza. Formularz umożliwiał odniesienie się do konkretnych punktów projektu i wskazanie uwag wraz z uzasadnieniem. Forma formularza wymagała podania danych osobowych i kontaktowych. Wygląd stron formularza przedstawia poniższa ilustracja.

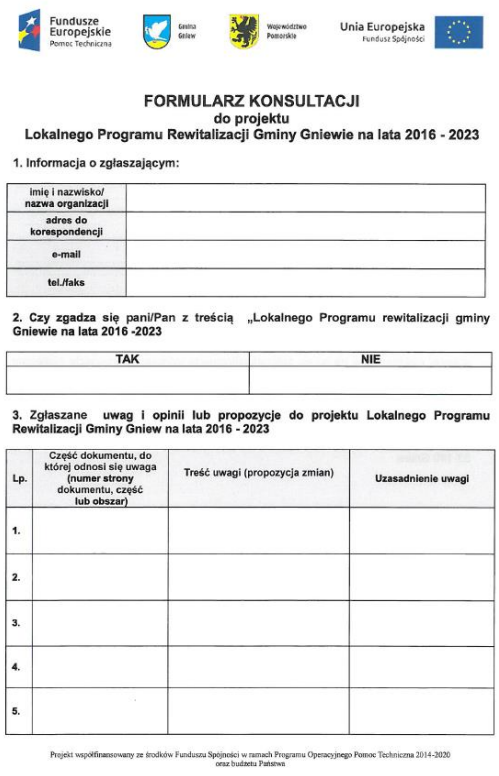

FORMULARZ KONSULTACJI
do projektu
Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniewie na lata 2016 - 2023

1. Informacja o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	
adres do korespondencji	
e-mail	
tel./faks	

2. Czy zgadza się pani/Pan z treścią „Lokalnego Programu rewitalizacji gminy Gniewie na lata 2016 -2023

TAK	NIE

3. Zgłaszane uwagi i opinii lub propozycje do projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 - 2023

Lp.	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (numer strony dokumentu, część lub obszar)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

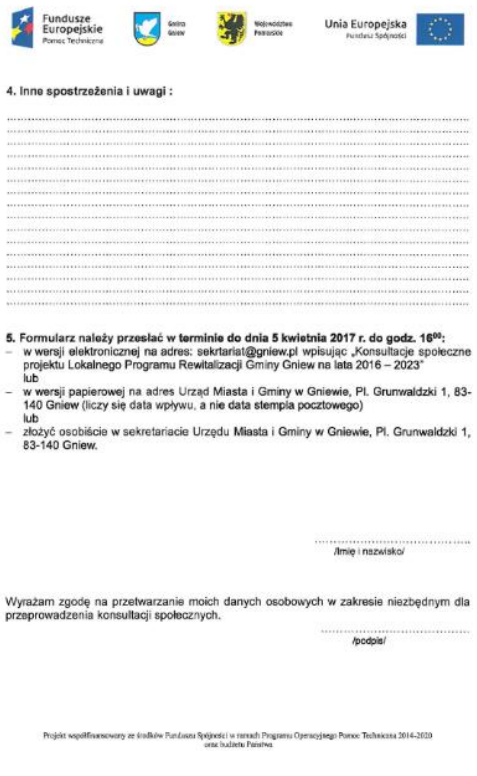

4. Inne spostrzeżenia i uwagi :

.....

5. Formularz należy przesłać w terminie do dnia 5 kwietnia 2017 r. do godz. 16^{00}:
- w wersji elektronicznej na adres: sekrtariat@gniew.pl wpisując „Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 – 2023"
  lub
- w wersji papierowej na adres Urząd Miasta i Gminy w Gniewie, Pl. Grunwaldzki 1, 83-140 Gniew (liczy się data wpływu, a nie data stempla pocztowego)
  lub
- złożyć osobiście w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie, Pl. Grunwaldzki 1, 83-140 Gniew.

.....
/imię i nazwisko/

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w zakresie niezbędnym dla przeprowadzenia konsultacji społecznych.

.....
/podpis/

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Formularz dostępny był w wersji papierowej w Urzędzie Miasta i Gminy. Dystrybuowany był również na debacie w dniu 3 kwietnia 2017 r. Wypełniony formularz można było przekazać osobiście, listownie lub pocztą elektroniczną.

Wersja elektroniczna formularza umieszczona została w internetowym Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Gniew pod adresem: http://bip.gniew.pl/Article/get/id,19455.html oraz na stronie internetowej https://www.gniew.pl/1105,marzec?tresc=28492

W okresie zbierania formularzy nie wpłynęły żadne uwagi do projektu LPR.

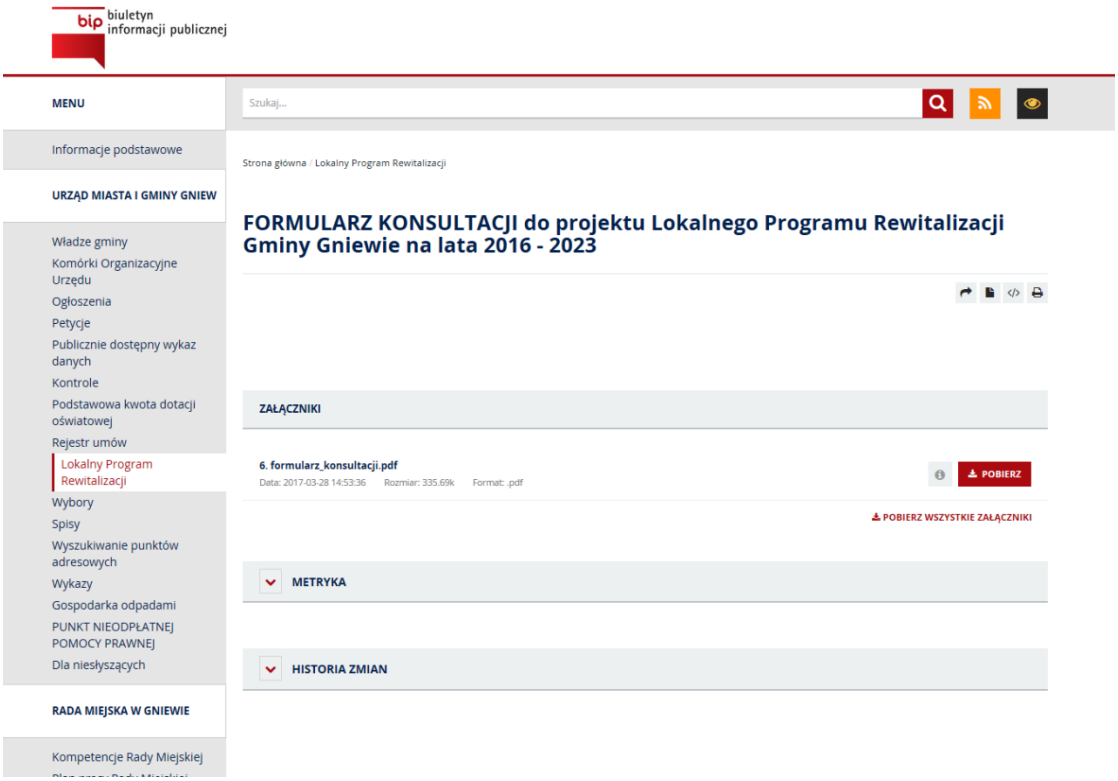

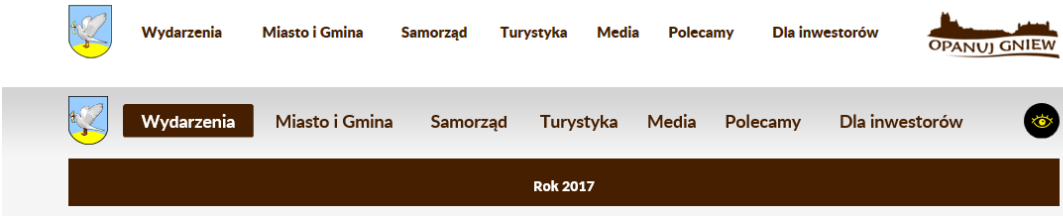

Konsultacje Lokalnego Programu Rewitalizacji

Burmistrz Miasta i Gminy Gniew serdecznie zaprasza mieszkańców gminy Gniew, a przede wszystkim mieszkańców obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji tj. Starego Miasta i Podzamcza, do udziału w konsultacjach społecznych, których przedmiotem jest zebranie uwag i wniosków w sprawie projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 - 2023. Konsultacje rozpocznie otwarte spotkanie, które odbędzie się 3 kwietnia o godz. 18.00 w Sali Ślubów gniewskiego magistratu. Spotkanie poprowadzi Tomasz Sikora, Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Gniew. Szczegóły w załącznikach.

- Informacja o konsultacjach
- Obwieszczenie Burmistrza
- Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 – 2023
- Formularz konsultacji

« wstecz

Załącznik nr 4 Streszczenie konsultacji społecznych na etapie aktualizacji LPR

Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone na podstawie Obwieszczenia Burmistrza Miasta i Gminy Gniew w dniach 1 – 24 kwietnia 2019 r. Obwieszczenie o konsultacjach społecznych zostało opublikowane na stronach internetowych: www.bip.gniew.pl oraz www.gniew.pl. Ponadto obwieszczenie wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy Gniew. Materiały konsultacyjne zostały udostępnione na ww. stronach internetowych oraz w Referacie Gospodarki Przestrzennej i Środowiska Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie, pok. 208. Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone za pomocą formularza konsultacyjnego w formie zbierania uwag w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej. Celem konsultacji było zebranie opinii i uwag na temat zapisów zawartych w projekcie zaktualizowanego dokumentu. W trakcie trwania konsultacji społecznych do Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie wpłynęły dwa formularze konsultacyjne z opiniami i uwagami. Otrzymane opinie i uwagi zostały przeanalizowane przez zespół opracowujący dokument oraz Burmistrza Miasta i Gminy Gniew.

Uwagi dotyczące projektów inwestycyjnych:

- potrzeba uporządkowania parkowania na chodnikach i bramach wjazdowych przy ul. F. Jakusz-Gostomskiego;
- rozebrania fragmentu ściany frontowej nieistniejącego już budynku przy ul. F. Jakusz-Gostomskiego;
- zagospodarowania terenu fosy pomiędzy zamkiem a miastem na teren rekreacyjny oraz stworzenie w tej przestrzeni placu zbaw dla dzieci w formie zamku;
- uporządkowanie przestrzeni rekreacyjnej „alejki", oddzielenie miejsc parkingowych dla mieszkańców. od strefy spacerowej, dokonanie nasadzeń zieleni np. żywopłot
- wykonanie instalacji CO – podłączenie do sieci miejskiej kamienic należących do zasobów komunalnych gminy.

Wszystkie powyższe uwagi zostały uwzględnione – projekty są już konsekwentnie realizowane lub planowane do realizacji w przyszłości, w momencie pojawienia się środków. Wyjątek stanowi budowa placu zabaw na terenie fosy –nie jest przewidziany. Nie wyklucza się jednak, że w przyszłości pomysł zostanie wykorzystany.

Uwagi mające charakter ogólny:

- zwiększenie partycypacji mieszkańców obszaru LPR poprzez powołanie Komitetu rewitalizacji,
- brak otwartego spotkania dla mieszkańców, ponadto formularz zgłaszania uwag opublikowano w formie nieedytowalnej.

Komitet rewitalizacji to ciało opiniodawczo-doradcze, które wymagane jest w przypadku prowadzenia procesu rewitalizacji na podstawie ustawy o rewitalizacji. Lokalny Program Rewitalizacji realizowany jest w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym. Procedura wdrażania tego dokumentu różni się od tej, która dotyczy dedykowanej ustawy. Dlatego też powołano inny zespół -Zespół Sterujący, który koordynuje realizacje programu i odpowiada za proces konsultacji.

Otwarte spotkania dla mieszkańców są przewidziane w ramach monitoringu i ewaluacji programu, w tym przypadku mowa jest o aktualizacji LPR. Forma nieedytowalna formularza nie oznacza braku możliwości złożenia wniosków w formie elektronicznej. Przy kolejnej aktualizacji programu spełnione zostaną powyższe postulaty - odbędzie się otwarte spotkanie z mieszkańcami, a formularz udostępniony zostanie w formie edytowalnej zgodnie z wolą mieszkańca.

OBWIESZCZENIE Burmistrz Miasta i Gminy w Gniewie zaprasza do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących projektu aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023.

ZAŁĄCZNIKI

POBIERZ WSZYSTKIE ZAŁĄCZNIKI

1. Obwieszczenie.pdf Data: 2019-04-01 12:56:30	Rozmiar: 656.81 KB	Format: .pdf	POBIERZ
2. Formularz konsultacji LPR.pdf Data: 2019-04-01 12:56:30	Rozmiar: 591.07 KB	Format: .pdf	POBIERZ
3. LPR_Gniew_02.2019.pdf Data: 2019-04-01 12:56:30	Rozmiar: 14.08 MB	Format: .pdf	POBIERZ

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna | Unia Europejska Fundusz Spójności

FORMULARZ KONSULTACJI
do projektu
Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniewie na lata 2016 - 2023

1. Informacja o zgłaszającym:

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	
adres do korespondencji	
e-mail	
tel./faks	

2. Czy zgadza się pani/Pan z treścią „Lokalnego Programu rewitalizacji gminy Gniewie na lata 2016 -2023

TAK	NIE

3. Zgłaszane uwagi i opinii lub propozycje do projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 - 2023

Lp.	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (numer strony dokumentu, część lub obszar)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna | Unia Europejska Fundusz Spójności

4. Inne spostrzeżenia i uwagi :

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Formularz należy przesłać w terminie do dnia 24 kwietnia 2019 r.

- w wersji elektronicznej na adres: sekrtariat@gniew.pl wpisując „Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 – 2023"
  lub
- w wersji papierowej na adres Urząd Miasta i Gminy w Gniewie, Pl. Grunwaldzki 1, 83-140 Gniew (liczy się data wpływu, a nie data stempla pocztowego)
  lub
- złożyć osobiście w sekretariacie Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie, Pl. Grunwaldzki 1, 83-140 Gniew.

.....
/imię i nazwisko/

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w zakresie niezbędnym dla przeprowadzenia konsultacji społecznych.

.....
/podpis/

Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 oraz budżetu Państwa

Spis Tabel

Tabela 1 Obszary realizacji celów szczegółowych polityki miejskiej – macierz wątków tematycznych.. 8
Tabela 2 Priorytety polityki miejskiej województwa pomorskiego 10
Tabela 4 Wybrane dane statystyczne dla Miasta i Gminy Gniew 19
Tabela 5 Charakterystyka obszarów problemowych 24
Tabela 6 OBSZAR 1 – „Osiedle Witosa” 25
Tabela 7 OBSZAR 2 – „Partyzantów” 26
Tabela 8 OBSZAR 3 – „Osiedle Sikorskiego” 27
Tabela 9 OBSZAR 4 – „Stare Miasto” 28
Tabela 10 OBSZAR 5 – „Osiedle M. Konopnickiej” 29
Tabela 11 OBSZAR 6 – „Czyżewskiego” 30
Tabela 12 OBSZAR 7 – „Gdańska” 31
Tabela 13 OBSZAR 8 – „Podzamcze” 32
Tabela 14 OBSZAR 9 – obszar przemysłowy 33
Tabela 15 OBSZAR 10 – obszar niezurbanizowany 34
Tabela 16 OBSZAR 11 – Brody Pomorskie, Kursztyn, Cierzpice, Szprudowo 35
Tabela 17 OBSZAR 12 – Ciepłe, Kotło, Kuchnia, Polskie Gronowo, Wielkie Walichnowy 36
Tabela 18 OBSZAR 13 – Gogolewo, Piaseczno, Piaseckie Pole 37
Tabela 19 OBSZAR 14 – Widlice, Dębiny, Dębowy Las, Opalenie, Pólko, Jaźwiska 38
Tabela 20 OBSZAR 15 – Pieniążkowo, Włosienica, Półwieś 39
Tabela 21 OBSZAR 16 – Kolonia Ostrowicka, Ostrowite, Stary Młyn, Dąbrówka 40
Tabela 22 OBSZAR 17 – Rakowiec, Dębowo, Mała Karczma, Małe Wyręby, Rakówko, Wielkie Wyręby, Jeleń 41
Tabela 23 OBSZAR 18 – Nicponia, Tymawa 42
Tabela 24 Wskaźniki – kryteria społeczne, gospodarcze, techniczne, przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe dla Gminy Gniew 44
Tabela 25 Porównanie obszarów w ramach kryteriów społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych 46
Tabela 26 Analiza obszarów w zakresie kryteriów społecznych 48
Tabela 27 Analiza obszarów w zakresie kryteriów gospodarczych 49
Tabela 28 Analiza obszarów w zakresie kryteriów technicznych 51
Tabela 29 Analiza obszarów w zakresie kryteriów przestrzennych 52
Tabela 30 Analiza obszarów w zakresie kryteriów środowiskowych 53
Tabela 31 Podsumowanie analizy wskaźników 55
Tabela 32 Powody przyznania pomocy społecznej w 2015 roku. 59
Tabela 33 Nieruchomości na obszarze rewitalizacji według struktury własności 68
Tabela 34 Obiekty wpisane do rejestru zabytków zlokalizowane na terenie obszaru śródmiejskim ... 71
Tabela 35 Karta obszaru rewitalizacji 79
Tabela 36 Opis przedsięwzięć zaplanowanych dla obszaru rewitalizacji 89
Tabela 37 Źródła finansowa programu rewitalizacji 100
Tabela 37 Wskaźniki monitoringu dla Lokalnego Programu Rewitalizacji 107
Tabela 38 Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020..... 114

Spis Rysunków

Rysunek 1 Podział Gminy Gniew na obszary problemowe 22
Rysunek 2 Zaproponowany podział miasta na obszary problemowe 23
Rysunek 3 Obszar wysokiego ryzyka powodziowego – raz na 10 lat (10%) 74
Rysunek 4 Obszar średniego ryzyka powodziowego – raz na 100 lat (1%) 74
Rysunek 5 Obszar ryzyka powodziowego – obszar gminy – raz na 10 (10%) oraz raz na 100 lat (1%) . 75

Uzasadnienie

Zmiana załącznika do Uchwały Nr XXXVII/271/17 Rady Miejskiej w Gniewiez dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXIII/245/17 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016 - 2023, podyktowana została koniecznością dokonania uzupełnienia, aktualizacji oraz korekty dokumentu zgodnie z wytycznymi uzyskanymi podczas weryfikacji programu przez Zespół ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz zapisami Regulaminu wpisu do Wykazu.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Gniew na lata 2016-2023 został wpisany do Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa pomorskiego, pod warunkiem przekazania przez Gminę korekty programu złożonej w stosownym terminie. Załącznik do niniejszej uchwały stanowi aktualizację a zarazem korektę programu.

Korekcie poddano przedsięwzięcia zaplanowane dla obszaru rewitalizacji. Po ponownym przeanalizowaniu wykreślono przedsięwzięcia polegające na utworzeniu kawiarenki obywatelskiej, zagospodarowanie fosy zamkowej dla celów kulturalno-rekreacyjnych dla mieszkańców oraz przebudowę ulicy Partyzantów w Gniewie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

W aktualizacji dokumentu przewidziano dodatkowe zadanie: Gniew – miasto z charakterem etap II tj. wykonanie prac budowlano-montażowych polegających na przebudowie nawierzchni ulic i placów w obrębie wpisanego do rejestru zabytków Starego Miasta w Gniewie (ul. Zamkowa, ul. Krótka, ul. Boczna, ul. Górny Podmur, ul. Południowa) oraz montażu małej architektury.

Ponadto korekcie poddano cele szczegółowe i ich charakterystyki, a także system i wskaźniki monitoringu.

Uzyskanie pozytywnej oceny programu rewitalizacji przez Zespół ds. rewitalizacji stanowi warunek przyznania dofinansowania dla projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WP na lata 2014-2020 oraz umożliwia uzyskanie preferencji przy ubieganiu się o środki w ramach pozostałych Krajowych Programów Operacyjnych.